

dossier n.1/2011

**Afers europeus i
Generalitat de
Catalunya: un vincle
operatiu?**

Maria Bonet

eureges dossier

Coordinadora de la colecció: Susana Beltran Garcia

Esta serie recoge estudios de interés para el equipo de investigación Eureges

Las opiniones contenidas en este trabajo son responsabilidad de su autora

© Maria Bonet

© Institut Universitari d'Estudis Europeus

ISBN: 978-84-694-7028-2

Maria Bonet i Pujol (Santa Eulàlia de Ronçana, 1986), llicenciada en Ciències Polítiques i de l'Administració a l'Universitat Autònoma de Barcelona, i Màster en Integració Europea a l'Institut Universitari d'Estudis Europeus.

maria.bnt@gmail.com

INDEX

Introducció. Afers europeus i Generalitat de Catalunya.....	5
I. FORMES DE PARTICIPACIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA A LA UNIÓ EUROPEA.....	9
1. PARTICIPACIÓ EN INSTITUCIONS I ÒRGANS DE LA UNIÓ EUROPEA.....	9
1.1. Participació en algunes formacions del Consell de la Unió Europea.....	9
1.2. Participació en els Comitès de la Comissió Europea.....	14
1.3. Participació en el Comitè de les Regions.....	14
2. PARTICIPACIÓ EN LA POLÍTICA DE COHESIÓ.....	15
2.1. La Política de Cohesió 2007-2013	17
2.2. Fons europeus destinats a Catalunya 2007-2013.....	17
3. PARTICIPACIÓ EN PROJECTES O INICIATIVES SOTA IMPULS EUROPEU.....	22
3.1. Participació en organitzacions regionalistes europees.....	24
3.2. Participació en xarxes europees de cooperació territorial.....	24
II. L'ENGRANATGE DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA PER PARTICIPAR EN LA UNIÓ EUROPEA.....	25
4. EL PAPER DE LA SECRETARIA PER LA UNIÓ EUROPEA.....	25
4.1. La coordinació dels afers europeus.....	25
4.2. L'antena de la Generalitat davant les institucions de la Unió Europea.....	27
5. LA COORDINACIÓ INTERDEPARTAMENTAL.....	29
5.1. Departaments catalans amb un càrrec responsable de la coordinació interna dels afers europeus.....	31
5.1.1. <i>La Responsable de polítiques europees del Departament de Política Territorial i Obres Públiques.....</i>	<i>31</i>
5.1.2. <i>L'Assessor de Relacions Externes del Departament de Justícia.....</i>	<i>31</i>
5.1.3. <i>El Responsable de Relacions Internacionals del Departament de Cultura.....</i>	<i>32</i>
5.1.4. <i>L'Assessora en polítiques transversals en matèria de medi ambient.....</i>	<i>32</i>
5.1.5. <i>La Responsable de Programes amb la Unió Europea del Departament d'Acció Social i Ciutadania.....</i>	<i>33</i>

5.1.6. <i>L'assessora en polítiques sociolaborals en l'àmbit internacional del Departament de Treball</i>	34
5.1.7. <i>La Cap del Gabinet del Conseller dins del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa</i>	34
5.2. Departaments catalans on la coordinació dels afers europeus és responsabilitat de direccions generals.....	35
5.2.1. <i>La Direcció General de Relacions Internacionals del Comissionat d'Afers Exteriors i Cooperació del Departament de Vicepresidència</i>	36
5.2.2. <i>La Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica del Departament d'Economia i Finances</i>	37
5.2.3. <i>El Departament de Governació i Administracions públiques</i>	37
5.3. Departaments catalans on la coordinació dels afers europeus recau sobre oficines amb projecció exterior.....	37
5.3.1. <i>L'Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional del Departament d'Educació</i>	38
5.3.2. <i>L'Oficina de Relacions Internacionals i Cooperació dins de la Secretaria d'Estratègia i Coordinació del Departament de Salut</i>	38
5.3.3. <i>L'Oficina de Relacions Sectorials i Exteriors del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural</i>	39
5.4. El Gabinet tècnic del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació.....	40
III. LA PRÀCTICA DELS DEPARTAMENTS DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA, alguns exemples	45
6. PARTICIPACIÓ EN INSTITUCIONS I ÒRGANS DE LA UNIÓ EUROPEA.....	45
6.1. Assumpció de la representació autonòmica en les formacions del Consell de la Unió Europea.....	45
6.2. Catalunya en els Comitès de la Comissió Europea.....	48
7. PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES EUROPEUS PER OBTENIR COFINANÇAMENT.....	50
7.1. El Departament d'Economia i Finances i la gestió dels Fons Estructurals.....	52
7.2. El Servei d'Ocupació de Catalunya del Departament de Treball , i la gestió del Fons Social Europeu a Catalunya.....	55

7.3. Participació del Departament de Governació i Administracions públiques en la Política de Cohesió.....	56
7.3.1. <i>La Direcció General d'Administració local, i el tram local del Programa Operatiu FEDER a Catalunya 2007-2013</i>	56
7.3.2. <i>La Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació en l'objectiu europeu de competitivitat regional i ocupació</i>	59
7.4. Contribució del Departament de Política territorial i Obres Públiques a la Política de Cohesió.....	60
7.5. La participació en programes educatius europeus del Departament d'Educació.....	60
7.6. El Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, la Política Agrària Comuna, i el Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya.....	61
7.7. El Departament de Medi Ambient i Habitatge i la gestió dels fons europeus FEDER i FEADER.....	63
7.8. Participació en programes finançats per la UE, de la Conselleria d'Interior Relacions Institucionals i Participació.....	64
8. PARTICIPACIÓ EN PROJECTES O INICIATIVES SOTA IMPULS EUROPEU.....	65
8.1. El dinamisme del Departament de Justícia en la participació en iniciatives europees.....	65
8.2. L'Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional en la cooperació amb organismes i la difusió d'iniciatives comunitàries.....	66
8.3. El Departament de Vicepresidència responsable de la participació de Catalunya en xarxes europees.....	67
IV. CONCLUSIONS.....	69
V. BIBLIOGRAFIA.....	75
VI. ANNEXOS.....	81

Introducció. Afers europeus i Generalitat de Catalunya

El procés d'integració europea ha afavorit la inclusió dels objectius dels ens regionals en les estratègies de la Unió Europea (UE), la dinàmica regional del projecte europeu ha implicat la inserció d'un gran ventall d'actors regionals i locals en l'arena comunitària, que són el reflex de la realitat dels ordenaments estatals dels quals formen part. Avui dia, parlem d'una Europa d'estats, però també d'una Europa de nacionalitats i regions com Catalunya, que, conscients del paper de la UE com a gran centre de producció de polítiques que afecten la major part dels àmbits d'intervenció pública, desenvolupen estratègies apropiades per ser partícips del projecte europeu.

La Constitució espanyola de 1978, mitjançant l'article 149.1.3, atribueix genèricament a l'Estat la competència exclusiva pel que fa a les relacions internacionals. Aquesta atribució ambigua, que no especifica el ventall d'actuacions que recull el concepte relacions internacionals, resulta incoherent amb l'organització territorial de l'Estat delimitada per la mateixa Constitució, i ha afavorit que tots aquells àmbits de projecció exterior siguin reclamats per l'Administració central espanyola. (García, 1995;35). No obstant, el desenvolupament de les competències autonòmiques no s'ha aturat allà on comencen les fronteres. En general, els governs de la Generalitat de Catalunya han intentat participar activament a Europa, advocant per la cerca de mecanismes en el si de l'Estat espanyol que donessin cobertura a la voluntat de projecció exterior catalana, malgrat els límits imposats per les interpretacions restrictives de l'Estat de les autonomies.

Europa ha estat present en el discurs polític català, el lideratge del moviment de "l'Europa de les Regions", il·lustra la voluntat de fomentar la presència catalana en l'escenari europeu, i participar en els organismes que desenvolupen les competències europees. Jordi Pujol¹ afirmava el març de l'any 1985 en una conferència a Aquisgrà, fent referència a l'adhesió espanyola a la llavors Comunitat Econòmica Europea després d'anys d'aïllament, " el primer de gener de l'any 1986 Catalunya va tornar a casa" (Pujol, 2002;13). Així doncs, la vocació europea de l'acció exterior catalana, la voluntat manifesta de formar part del teixit europeu, ens fa parlar de la Unió Europea com una àrea prioritària de participació, destinada a reforçar la projecció internacional de Catalunya.

¹ S'ha destacat la importància del que s'ha anomenat "personalisme" fent referència al lideratge polític en les primeres etapes en què una regió aposta per la seva projecció exterior, decideix actuar a nivell internacional. En el cas català, s'ha ressaltat la decidida aposta del President Jordi Pujol per l'obertura de Catalunya al món. (vegeu García, 1995).

La Catalunya europea a partir de l'adhesió espanyola a la CE no només va significar l'assumpció del cabal comunitari existent i el canvi normatiu necessari en termes de normativa estatal i autonòmica. La participació en afers europeus ha impactat i transformat l'estructura administrativa catalana, d'acord amb l'evolució i les transformacions que han donat lloc a la Unió Europea que coneixem avui dia. Després de 24 anys de l'adhesió d'Espanya a les Comunitats Europees, durant els quals Catalunya ha intentat ser present i participar a Europa, és lícit afirmar que el procés d'integració europea ha estat un motor per a l'acció exterior catalana en un doble sentit: primer, en tant que ha creat un marc propici pels intercanvis i la cooperació interregional i, segon, en tant que ha obert un espai a les regions en el procés de construcció europea (García, 2006;20).

Catalunya ha apostat per l'estratègia política de l'europeisme, considerant Europa una plataforma idònia on difondre la identitat nacional catalana², i, malgrat les dificultats de superar el marc estatal, reivindicar aquells interessos obviats per la política exterior espanyola. Tanmateix, la participació de Catalunya en afers europeus ha estat condicionada per la dependència del voluntarisme del Govern de l'Estat, el clima polític existent entre els governs espanyol i autonòmic, l'existència d'aliances partidistes entre comunitats autònomes (CCAA), però també limitada per la manca de cobertura de l'Estatut de 1979. Aquest, només mencionava, a través de l'article 27, la participació catalana en l'execució dels tractats i convenis internacionals en allò que afectés les matèries atribuïdes a la seva competència, la potestat de sol·licitar al Govern la conclusió de tractats internacionals en matèries lingüístiques i culturals, i el dret a ser informada de l'elaboració de tractats i convenis, en allò relacionat amb matèries del seu específic interès.

L'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 obre noves possibilitats pel que fa a la presència i la participació catalana a la UE. Reconeix i defineix, al seu títol V, les relacions de Catalunya amb la resta de l'Estat, amb la Unió Europea i amb la resta del món. Consolida una diferenciació entre les relacions internacionals i les relacions amb la UE, entesa com a un nivell d'Administració més, amb el qual es relaciona el Govern de la Generalitat. Així doncs, l'Estatut de 2006 recull i dona cobertura a la pràctica existent pel que fa a l'acció exterior catalana a nivell europeu, regula la participació en el Tractats de la Unió Europea, la participació en la formació de les posicions de l'Estat espanyol, la participació en les delegacions espanyoles davant la UE, i reconeix a través de l'article 192, la Delegació del Govern de la Generalitat davant la UE. Però també fa referència al

² El sentiment nacionalista català no és una condició *sine qua non*, ni l'únic factor explicatiu de la projecció exterior catalana, però sí un element que l'afavoreix i una de les claus explicatives de l'activitat d'àmbit internacional de Catalunya. (vegeu García 1995).

desenvolupament i a l'aplicació del dret de la Unió, i a la possibilitat d'accés al Tribunal de Justícia de la Unió Europea, d'acord amb la normativa estatal i europea.

Podem afirmar que la integració europea ofereix un camp d'actuació idoni per la mobilització regionalista. Actors, grups, moviments i partits que dins del context comunitari intenten reforçar antigues llibertats, consolidar identitats de les seves poblacions en base a tradicions històriques, o incidir en el desenvolupament econòmic i social del nou marc europeu (Caciagli, 2006;21). En aquest sentit, malgrat les limitacions imposades per la visió dels governs centrals de l'Estat de les autonomies, la projecció europeista de l'acció exterior de la Generalitat ha afavorit l'establiment d'uns mecanismes de participació del governs autonòmics en afers europeus.

Donat que les comunitats autònomes no estan integrades en els òrgans legislatius de l'Estat espanyol, i per tant, no hi ha participació de les autonomies en l'administració central sinó una simple cooperació entre els dos nivells d'administracions, el debat sobre la participació de les CCAA en la posició de l'Estat en la UE, forma part del debat històric existent sobre la seva participació en la política de l'Estat³ (Ramon i Sumoy, 2003;157). Per tant, d'acord amb les possibilitats brindades pel marc jurídic espanyol i europeu, la participació de Catalunya a la UE s'ha vehiculat a través de dues vies, a través dels mecanismes d'influència directa, i els d'influència indirecta, en aquest últim cas, a través de la cooperació multilateral entre comunitats autònomes, o mitjançant la concertació bilateral Catalunya-Espanya.

Pel que fa a l'acció europea directa de Catalunya, destaca la tasca del Patronat Català Pro Europa⁴ (PCPE), una institució parapública que va esdevenir l'instrument principal de *lobbying* català a Brussel·les. Anomenat des del 2007 Patronat Catalunya Món, va conduir a la creació de l'actual oficina de representació catalana a la capital comunitària, la Delegació del govern de la Generalitat de Catalunya davant la UE.

³ Una de les particularitats del sistema autonòmic espanyol, en comparació amb altres Estats compostos, és la manca de relacions horitzontals. Les CCAA no disposen de mecanismes de cooperació intergovernamental eficaços i el Senat no exerceix de veritable cambra de representació autonòmica. Situació que contrasta amb la d'Alemanya, Àustria o Suïssa, on funcionen conferències sectorials horitzontals amb la participació dels ministres del ram de cada *land* o cantó. En aquests països també trobem Conferències de Presidents de *land* o cantó. Un altre exemple és el Canadà, que va crear l'any 2003 el Consell de la Federació. (Vegeu Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació (2009): *La col·laboració entre l'Estat i les Comunitats Autònomes*).

⁴ El PCPE fou un consorci públic creat l'any 1982 per la Generalitat de Catalunya i per un conjunt d'entitats catalanes representatives del món econòmic i financer, per fer difusió a Catalunya de les polítiques i activitats de la UE, informar i sensibilitzar la societat civil catalana sobre el procés d'integració europea. Fou l'antena catalana a Brussel·les, el principal instrument d'acció europea directa del govern català a través de l'obertura de la delegació del Patronat a Brussel·les al 1986, sota l'anomenat "Catalan model", seguit per altres CCAA i regions europees. Fita que il·lustra el dinamisme català en la recerca de solucions creatives per avançar en la consecució dels objectius de Catalunya a través de l'acció exterior europea. (vegeu García, 2006, i Carles A. Gasòliba, 2002).

D'altra banda, l'acció europea indirecta de Catalunya, s'ha centrat en aconseguir que els interessos catalans estiguin representats en la posició espanyola defensada en les negociacions comunitàries. Tal i com hem destacat, aquesta influència indirecta ha combinat dos canals, el *bilateral* i el *multilateral*, la via bilateral ha estat prioritzada pel govern català, per tal d'establir un canal de relació entre el govern català i l'espanyol, i aconseguir una posició d'influència en l'elaboració de la política europea espanyola. No obstant, a nivell estatal la via preponderant ha estat la multilateral, perquè permetia al govern central diluir les exigències de les comunitats autònomes amb major projecció exterior, i facilitava l'obtenció de suport a les seves propostes gràcies a la complicitat de les autonomies governades pel mateix partit (García, 2006;24).

El present treball analitza l'engranatge que la Generalitat de Catalunya disposa per actuar a la Unió Europea. No es tracta, però, d'un estudi que parteixi de les competències que en afers europeus confereix l'Estatut d'autonomia i llur interpretació després de la Sentència del Tribunal Constitucional de 2010 per analitzar el que pot desenvolupar, àmbit que entra en la vessant més jurídica, si no el dispositiu amb el que compta. La complexitat del tema rau en que el fenomen de la europeïtzació sovint empeny a crear i dotar de noves figures en si dels diferents departaments que van més enllà de les funcions encomanades a partir del marc normatiu pre-establert. La integració europea ha impactat en l'organització de l'estat espanyol provocant el sorgiment de noves estructures institucionals, i ha modificat la naturalesa de les relacions intergovernamentals. La pertinença a la UE ha generat canvis en les estructures organitzatives de l'Estat central i de les autonomies, no només la creació en els departaments governamentals de nous òrgans responsables de la política europea, com veurem en el cas català, sinó també tots aquells canvis administratius i organitzatius destinats a adaptar la estructura interna dels departaments a les polítiques i processos de la Unió Europea.

La hipòtesi de partida és que un sistema òptim per a poder actuar davant de la Unió europea ha de tenir present les dinàmiques negociadores que s'empren en el seu si, els canals de comunicació formals i informals a Brussel·les, els altres actors que volen participar, entre d'altres. En aquest sentit, analitzant la pràctica duta a terme pels diferents departaments per abordar els afers europeus hom pot avaluar alguns encerts, necessitats i mancances del sistema que podríem ser d'utilitat per millorar el model d'actuació.

I. FORMES DE PARTICIPACIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA A LA UNIÓ EUROPEA

Després d'un treball de camp realitzat en els darrers mesos mitjançant entrevistes telefòniques, personals en el si dels diferents departaments de la Generalitat i d'estudi de les funcions assignades normativament, es podem distingir tres grans formes d'exercir l'actuació de la Generalitat de Catalunya en els afers europeus: *la participació en institucions i òrgans de la UE*, fonamentalment en algunes formacions del Consell i en els Comitès de la Comissió europea, *la participació en programes europeus cofinançats per la UE*, d'acord amb els recursos de la UE destinats a Catalunya en el marc de les perspectives financeres comunitàries pel període 2007-2013, i la implicació de la Generalitat en *altres projectes o iniciatives europees*.

1. PARTICIPACIÓ EN INSTITUCIONS I ÒRGANS DE LA UNIÓ EUROPEA

Tal i com apuntàvem anteriorment, les regions gaudeixen en el context de l'Europa comunitària de la possibilitat de sostreure als Estats la qualitat de actor exclusiu en les relacions internacionals. La posada en comú de sectors de sobirania estatal i el desmantellament de les barreres econòmiques han facilitat la redefinició de les funcions de les autoritats subestats (Morata, 2006;31). En aquest sentit, la noció Estats membres s'amplia i va més enllà dels governs centrals per incloure altres nivells de govern i grups organitzats que tracten d'influir en les decisions que els afecten. La participació catalana en la dimensió institucional de la UE fa referència en gran part, a la seva capacitat d'influència en les decisions europees, i per tant, a la facultat d'acudir a algunes de les formacions dels Consells de la Unió Europea, però també en ser presents a alguns comitès de la Comissió Europea, i en el Comitè de les Regions, l'únic organisme on el Govern català té veu pròpia a escala europea.

1.1. Participació en algunes formacions del Consell de la Unió Europea

Durant molts anys la Comunitat Europea no va considerar la organització territorial dels seus Estats membres, "patia de ceguera regional" (Klaus-Jurgen, 2004; 245). El govern espanyol, com a membre del Consell de la Unió, va participar des de 1986 en l'adopció de decisions que, internament, corresponien a les comunitats autònomes. En aquest context, Catalunya defensava el reconeixement de la seva realitat política diferenciada i sol·licitava l'establiment d'un procediment intern de participació en la formació de les decisions comunitàries que afectessin a les seves competències. La participació de les autonomies en les sessions dels Consells de la UE es va

convertir en la principal reclamació europea del govern català. Es tractava de proposar un camí perquè una de les comunitats polítiques més antigues d'Europa pogués participar activa i directament en el seu govern, dret que es dedueix de la seva personalitat diferenciada que fonamenta el seu rang de nacionalitat històrica, en el si de l'Estat espanyol (Villapalos, 2003;193). No obstant, donat l'obstruccionisme de l'administració central espanyola, no fou possible fins la formació del govern tripartit a Catalunya i la investidura del President Rodríguez Zapatero, l'assoliment d'un acord sobre la participació directa de representants de les comunitats autònomes en algunes formacions del Consell de la UE, i la incorporació de dos delegats autonòmics en la Representació Permanent espanyola a Brussel·les (García, 2006;11).

Actualment, tal i com estableix l'article 185 de l'Estatut d'autonomia català, la Generalitat participa en la formació de les posicions de l'Estat davant la UE, especialment davant del Consell. La cooperació multilateral entre les CCAA i l'executiu central en temes europeus s'ha desenvolupat a partir de les Conferències sectorials associades a les diferents polítiques comunitàries, i en el marc establert al 1988 amb la creació de la *Conferència per afers relacionats amb les Comunitats Europees* (CARCE), actualment denominada *Conferència per afers relacionats amb la UE* (CARUE). Aquesta Conferència fou institucionalitzada al 1992 i en la seva primera etapa de funcionament es va centrar en establir el "model espanyol de participació" (García, 1995;43). L'acord de participació interna de les CCAA en afers europeus mitjançant les Conferències sectorials s'assolí el 30 de novembre de 1994.

La CARUE funciona com una estructura horitzontal junt amb les Conferències sectorials, que despleguen la seva activitat per matèries, a les que en certa mesura se superposa. Les Conferències reuneixen els representants de l'administració general de l'Estat amb les autoritats autonòmiques responsables de les matèries respectives, i són mecanismes de cooperació i concertació no vinculants, que sovint han esdevingut l'espai on els representants estatals informen a les autonomies de l'estat de determinades negociacions (García,2006;24). Però la simetria del sistema de conferències establert no aconsegueix les expectatives de CCAA com Catalunya, que demana participar activament en la formació de la posició de l'Estat, i que per fer valer la seva posició ha d'aconseguir concertar un acord amb la resta d'autonomies, un acord que no és fàcil d'assolir donada l'existència d'interessos i implicacions divergents de les comunitats pel que fa a la política europea.

Davant d'aquests inconvenients, cal destacar la creació al 1988 de la *Comissió bilateral Estat-Generalitat*⁵ per assumptes relacionats amb les Comunitats Europees, com un pas significatiu per la integració dels interessos catalans en les posicions de l'Estat davant la UE. No obstant, malgrat aquest mecanisme de concertació bilateral ha estat considerat el més eficient per la defensa dels objectius catalans, resta completament subordinat a la conjuntura política estatal, i el seu funcionament jeràrquic atorga a l'Estat la última paraula (Ramon i Sumoy, 2003;159).

D'altra banda, davant les revindicacions autonòmiques i les noves perspectives del Tractat de Maastricht respecte a la participació en els afers comunitaris, es va crear al 1996 mitjançant Reial Decret 2105/1996, la Conselleria per Afers Autonòmics en la Representació Permanent d'Espanya davant la Unió Europea (REPER). On el conseller actuava com a funcionari estatal i no com a representant autonòmic (García 2006; 25), alhora de gestionar les relacions de la REPER amb les institucions comunitàries.

Finalment, el canvi de conjuntura estatal per l'arribada al poder del govern de Rodríguez Zapatero va permetre l'avenç, després d'anys d'estancament, de la participació autonòmica en afers europeus. A partir dels acords de 9 de desembre 2004 de la CARCE⁶, es va concretar la participació autonòmica en el Consell i en els Grups de Treball del Consell de la Unió Europea, i es va reestructurar la Conselleria per a Afers Autonòmics a la Representació Permanent d'Espanya davant la UE, amb la incorporació dels consellers autonòmics.

Així doncs, actualment es permet la participació d'un representant autonòmic, amb rang de conseller o membre d'un consell de govern autonòmic, a la delegació espanyola en cinc formacions del Consell de la UE: Agricultura i Pesca (AGRI-FISH); Ocupació, Política Social, Salut i Consumidors (EPSCO); Medi Ambient (ENV); Educació, Joventut i Cultura (EJC) i Competitivitat, únicament per als temes de consum.

El representant autonòmic que participa en les reunions del Consell de la UE ha de ser consensuat per totes les CCAA, és elegit pel Ple de cadascuna de les Conferències sectorials, i ha de

⁵ D'acord amb l'article 183 de l'Estatut, la Comissió Bilateral Generalitat – Estat esdevé el marc general i permanent de relació entre el govern de la Generalitat i el govern de l'Estat. La tasca de la Comissió Bilateral ha permès l'adopció de diversos acords per avançar en l'intercanvi periòdic d'informació entre ambdós governs en relació amb els convenis de col·laboració i cooperació que se signen entre la Generalitat i l'Estat, així com en matèria de conferències sectorials i altres òrgans de participació. (vegeu Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació (2009): *La col·laboració entre l'Estat i les Comunitats Autònomes*).

⁶ Acuerdos de 9 de diciembre de 2004 de la Conferencia para Asuntos Relacionados con las Comunidades Europeas, sobre la Consejería para Asuntos Autonómicos en la Representación Permanente de España ante la Unión Europea y sobre la participación de las Comunidades Autónomas en los grupos de trabajo del Consejo de la Unión Europea; y sobre el sistema de representación autonómica en las formaciones del Consejo de la Unión Europea. BOE, núm. 64, pàgs.9372-9376

representar la voluntat col·lectiva plasmada en la posició comuna establerta per les autonomies. Els afers europeus que ha de tractar la representació autonòmica s'acorden en les Conferències sectorials a l'inici de la Presidència semestral del Consell, i segons el programa de la Presidència. La comunitat autònoma titular és la responsable de la coordinació dels treballs d'aportació als punts de l'ordre del dia del Consell, i ha d'assegurar la tramesa dels documents que s'han de sotmetre a discussió a totes les CCAA, així com de recollir les seves propostes i opinions, per elaborar la proposta comuna. Aquesta és discutida en una reunió amb totes les autonomies, celebrada en territori de la comunitat coordinadora, per ser transmesa al Ministeri espanyol competent, i ser incorporada a la posició defensada pel govern espanyol en el Consell corresponent.

Les comunitats autònomes assumeixen la representació autonòmica en períodes de sis mesos d'acord amb els criteris acordats prèviament en les Conferències sectorials. I pel que fa a les formacions del Consell de la UE d'Afers Generals (CAG); de Relacions Exteriors (CAE); d'Afers Econòmics i Financers (ECOFIN); de Justícia i Afers Interns (JAI); de Transports, Telecomunicacions i Energia; i Competitivitat, no obertes a la participació autonòmica directa, podem destacar una participació indirecta de les autonomies, a través de la informació i el debat dels dossiers, a la corresponent Conferència sectorial⁷.

Per tant, a banda d'apropar-se a Europa, i fomentar el coneixement de la realitat autonòmica, aquest model de participació permet a les CCAA tenir accés als diferents textos que es debaten als Grups de Treball del Consell, en els quals la comunitat coordinadora hi designa un representant que assisteix a les seves reunions. També cal ressaltar que aquest procediment es beneficia del suport de la REPER, i dels seus consellers autonòmics, així com també de les oficines o delegacions que les autonomies tenen a Brussel·les. Tanmateix, no es resolen els inconvenients assenyalats en les Conferències, no es consideren les asimetries competencials ni les dificultats de concertació entre les diferents autonomies (García, 2006;25).

Al cap de dos anys d'aplicació de l'acord de la CARCE de 2004, es va veure la necessitat d'abordar diferents qüestions d'ordre pràctic, per millorar i fer més efectiva l'aplicació de l'acord i la participació autonòmica. Així doncs, el 12 de desembre de 2006, la CARCE va adoptar la [*Guía de buenas prácticas*](#)⁸ per a la participació autonòmica en els Consells.

⁷ Dades extretes de la Secretaria per la Unió Europea, *l'Informe semestral sobre l'estat de la Unió Europea, gener –juny de 2010, Presidència espanyola de la UE*.

⁸ En la 48ª reunió de la CARCE celebrada l'any 2005 es va acordar elaborar la "Guía de buenas prácticas" para la aplicación del acuerdo sobre el sistema de representación autonómica en las formaciones del consejo de la unión europea.

En tot cas, el desenvolupament d'aquest mecanisme de participació ha permès constatar que aquells governs autonòmics més interessats en les negociacions de torn del Consell de la UE, o amb més voluntat de projecció exterior, han tendit a assumir la representació autonòmica en aquesta institució europea, i a assistir activament a les reunions dels Grups de Treball preparatoris del Consell, que han de donar lloc a la posició comuna, que ha de formar part de la posició de la delegació espanyola. Catalunya ha estat considerada una de les més dinàmiques alhora d'esgotar al màxim les possibilitats que brinda aquest mecanisme de participació, i en aquesta tasca, la Generalitat ha rebut el suport del Patronat Català Pro Europa i la Delegació del Govern davant de la UE.

S'ha qualificat de "lideratge europeu" l'activisme d'algunes comunitats, com Catalunya, en la participació en les formacions del Consell, en front del "seguidisme" d'altres governs autonòmics, ja sigui per l'existència d'un interès menor en els afers europeus, però també en alguns casos, per la incapacitat material d'algunes CCAA d'assumir el volum de treball que suposa l'assumpció de la representació autonòmica. (García, 2006;27). Es qüestiona doncs, la lògica de la fórmula de l'Estat de les autonomies anomenada "cafè per a tothom" i la seva aplicació als mecanismes de participació multilateral. Amb tot, la complexitat del sistema de negociació a la Unió Europea o l'alt grau de coneixement requerit, a vegades, per abordar alguns temes compliquen enormement les possibilitats d'incidir en les institucions de la Unió i no només l'arxi criticat model de participació multilateral de l'Estat de les autonomies (Beltran, 2010; p. 10).

1.2. Participació en els Comitès de la Comissió Europea

La Comissió europea pot assumir l'execució normativa d'un gran nombre de polítiques europees, per expressa delegació del Consell i sota la supervisió dels estats membres, en l'àmbit de la comitologia. En l'exercici d'aquesta potestat reglamentària la Comissió es veu assistida per un ingent nombre de comitès de consulta, reglamentació i gestió.

Les comunitats autònomes espanyoles, i per tant la Generalitat de Catalunya, no només participen en el procés legislatiu comunitari, mitjançant la seva incorporació a la delegació espanyola en determinades formacions del Consell de la UE i en els Grups de Treball que se'n deriven, sinó també a través de certs comitès de la Comissió, en la Comitologia. El sistema de participació autonòmica en les delegacions espanyoles que assisteixen als comitès de la Comissió, fou desenvolupat a partir d'un acord de la CARCE de 1997, a través del qual, dels més de 400 comitès, 55 s'obriren a la participació autonòmica. El representant autonòmic en un comitè de la Comissió Europea forma part de la delegació espanyola, i també hi participa en nom de totes les

comunitats autònomes. El portaveu dins el comitè és la representació estatal, i de comú acord podrà intervenir el representant autonòmic. En tot cas, el vot al si del comitè l'exerceix la representació estatal, que és responsable de recollir les posicions de les autonomies.

Malgrat que l'*expertise* tècnic en determinats àmbits dels representants autonòmics incrementa la seva capacitat d'influència en la definició de la posició de l'Estat en aquest mecanisme de participació, el representant autonòmic es dedica a presenciar la negociació i a tenir coneixement de com el representat del govern central defensa la posició que les CCAA li han transmès, en la corresponent Conferència sectorial. Parlem doncs, d'una participació autonòmica de tipus passiu, sense veu, el representat autonòmic només pot intervenir amb el vist-i-plau del cap de la Delegació, ni vot (Ramon i Sumoy, 2003).

L'any 2003, mantenint el sistema de participació autonòmic en la comitologia, s'assolí en el si de la CARCE un nou acord per l'ampliació d'aquesta participació a més de 90 comitès de la Comissió. Els representants catalans han participat activament en els comitès assignats, el 2007, després de que la Secretaria per la Unió Europea recollís les diferents propostes dels departaments catalans, en una reunió de la CARCE es va acordar el repartiment de les representacions autonòmiques entre totes les CCAA per al període 2007-2011.

1.3. Participació en el Comitè de les Regions

L'únic organisme europeu on Catalunya té veu pròpia és el Comitè de les Regions (CdR), n'és membre el President de la Generalitat i també l'alcalde de Barcelona. A més a més, la Secretaria per la Unió Europea també és responsable de la coordinació de la participació del Govern català en el Comitè de les Regions de la Unió Europea.

Aquest òrgan neix amb el Tractat de Maastricht per formalitzar la participació dels representants regionals en els Consells de la Unió i en favor del reconeixement del principi de subsidiarietat. No obstant, la seva creació va estar marcada per la disputa entre l'Assemblea de Regions d'Europa, (presidida per Jordi Pujol en aquells instants) i el Consell de Municipis i Regions d'Europa (presidit per Pasqual Maragall) pel control de la direcció del Comitè (Ramon i Sumoy, 2003;165). Finalment l'acord entre aquestes associacions territorials va donar lloc a un organisme que aglutina els interessos de regions i autoritats locals, condicionat per certes deficiències tècniques. És important destacar els límits del CdR, el seu caràcter consultiu, la dependència del Comitè Econòmic i Social, assenyalar aquells elements que l'han desvinculat de l'amplíssim món de la mobilització regional europea (Ramon i Sumoy, 2004;319).

La incertesa sobre la influència del Comitè de les Regions en el conjunt del sistema polític europeu planteja certs dubtes sobre la utilitat d'aquest organisme i el seu paper en una Europa on les regions busquen protagonisme. Aquest Comitè no aconsegueix les expectatives de regions com Catalunya, que cerquen mecanismes per a la promoció a escala europea de la seva identitat nacional, i aposten pel reforç del paper d'aquesta institució en el projecte comunitari, i el reconeixement d'un estatus diferenciats de les regions amb poders legislatius. En tot cas, el Comitè de les Regions de la Unió Europea fomenta la concepció dels agents regionals i locals com a socis, i no intermediaris del procés de construcció europea, posant èmfasi en la coparticipació dels diferents nivells de governança en l'elaboració de les polítiques comunitàries.

2. PARTICIPACIÓ EN LA POLÍTICA DE COHESIÓ

Catalunya contribueix a finançar el pressupost comunitari en la mesura que suporta els diferents ingressos comunitaris, però també rep recursos procedents de la Unió en la mesura que es beneficia de les diferents polítiques comunitàries (Espasa, 2002;231). Totes les polítiques europees tenen algun impacte a Catalunya, la Política Agrària Comuna ha condicionat el canvi estructural agroalimentari i rural i ha orientat les seves polítiques en aquest àmbit, la Política de Medi Ambient influeix en la revisió del model de creixement econòmic català, la Política de Recerca i Desenvolupament ha esdevingut una clara prioritat per totes les regions europees etc. Però pel que fa a la recepció de recursos comunitaris, la política regional condiona la principal partida europea destinada a Catalunya, provinent dels Fons Estructurals de la Política de Cohesió europea.

El títol XVII del Tractat de Funcionament de la UE posa èmfasi en la seva acció encaminada a reforçar la cohesió econòmica, social i territorial. L'article 175 d'aquest tractat considera els Fons Estructurals (Fons Europeu d'Orientació i de Garantia Agrícola, secció "Orientació"; Fons Social Europeu; i Fons Europeu de Desenvolupament Regional) la base financera de la política regional europea, destinada a reduir les diferències entre els nivells de desenvolupament de les diverses regions europees. D'altra banda, l'article 177 destaca el Fons de Cohesió europeu, que contribueix al finançament de projectes en els àmbits de medi ambient, xarxes transeuropees, i en matèria d'infraestructures del transport.

La Política de Cohesió, juntament amb la Política Agrària Comuna (PAC), és un dels pilars fonamentals del pressupost de la UE, en el marc financer 2007-2013 es converteix en el principal capítol de despesa, representa un 44,2% dels fons europeus. La tendència d'aquesta política estructural i de cohesió és destinar gradualment els recursos financers a favor de les regions menys desenvolupades (les regions objectiu 1), aquelles amb un PIB per càpita inferior al 75% de la

mitjana de la UE. En el cas català, la consideració de regió relativament desenvolupada ha condicionat l'aplicació de la Política de Cohesió comunitària a aquesta comunitat autònoma (Beltran, Zapater, 2006; 97).

Malgrat que Espanya ha estat un clar beneficiari de l'actuació pressupostària de la UE, Catalunya ha estat una regió contribuent neta. Els ingressos comunitaris suportats pels ciutadans catalans han superat anualment les despeses que la Unió Europea destina a Catalunya, possiblement pel fet de ser considerada una regió rica dins l'Estat espanyol, tenir un nivell de renda per càpita proper a la mitjana europea, i pel baix pes de l'agricultura en l'estructura productiva catalana (Espasa, 2002; 231-234).

Però, tot i que l'impacte de les polítiques de cohesió a Catalunya ha estat moderat, amb els Fons Estructurals s'ha modernitzat la seva estructura productiva, ha augmentat la seva inversió en recerca, promoció de la innovació, s'han desenvolupat programes en l'àmbit de la formació, millorat infraestructures de transports i realitzat projectes de millora mediambiental, etc. Per tant, tot i que la tendència per Catalunya ha estat la reducció progressiva dels recursos rebuts de la política estructural i de cohesió comunitària, alhora de valorar el seu impacte, no només s'ha de considerar el volum dels ajuts comunitaris rebuts. Sinó també la capacitat d'aquests per mobilitzar recursos addicionals d'altres administracions i canalitzar-los cap aquells sectors clau, per garantir la competitivitat i el desenvolupament sostenible de Catalunya (Pardo, 2007; 138).

A més a més, les intervencions estructurals de la UE també fomenten el partenariat europeu, afavorint l'emergència de xarxes europees de cooperació entre estats, regions i col·lectivitats europees, mitjançant les ajudes a projectes de cooperació territorial transfronterera, transnacional i interregional.

Així doncs, per parlar de la participació dels departaments de la Generalitat en programes europeus que reben el suport dels fons comunitaris, cal tenir en compte la Política de Cohesió i la reforma dels fons europeus pel període financer 2007-2013. La importància d'aquest àmbit de participació és il·lustrada per la defensa de la Generalitat de la seva posició durant el període previ a l'aprovació de les perspectives financeres 2007-2013, mitjançant un conjunt d'actuacions (l'aprovació del Memoràndum/Posició del Govern al febrer de 2005, la Carta dels Presidents dels Quatre Motors d'Europa al març de 2005, les esmenes als Dictàmens del Comitè de les Regions, i altres gestions realitzades davant del Ministeri d'Economia i Hisenda etc.).

El Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya destaca que, malgrat el grau de desenvolupament de l'economia catalana en el context de la Unió Europea, Catalunya

encara presenta alguns dèficits significatius⁹, i els recursos obtinguts en el 2007-2013 han de contribuir a assolir els objectius de Lisboa, particularment en matèria d' R+D+I.

2.1. La Política de Cohesió 2007-2013

El 16 de desembre de 2005 els Caps d'Estat i Govern dels 27 Estats membres de la UE van acordar a Brussel·les el marc pressupostari plurianual per el període 2007-2013, assolint-se l'acord interinstitucional entre el Consell, la Comissió i el Parlament europeu el 4 d'abril de 2006. Concretament pel que fa a la Política de Cohesió es van establir, a proposta de la Comissió, tres prioritats principals; l'objectiu de *convergència*, l'objectiu de *competitivitat regional i ocupació*, i l'objectiu de *cooperació territorial*.

D'altra banda, el 31 de juliol de 2006 es van publicar al Diari Oficial de la UE els reglaments comunitaris que regulen la Política de Cohesió d'aquest període 2007-2013: el Reglament de disposicions generals, el Reglament del Fons Europeu de Desenvolupament Regional, el Reglament del Fons Social Europeu i el Reglament del Fons de Cohesió, és a dir, un reglament específic per a cadascun dels tres fons estructurals del 2007-2013.

Observem doncs, que en el període 2007-2013 les polítiques de desenvolupament rural i de la pesca es desenvoluparan dintre d'un altre epígraf de les perspectives financeres comunitàries, referent a preservació i gestió dels recursos naturals, amb el suport del Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER) i el Fons Europeu de la Pesca (FEP), que no tenen la consideració de "estructurals"¹⁰.

D'acord amb el Reglament CE 1083/2006, Espanya va presentar al març de 2007 el Marc nacional estratègic de referència (MNER), el document programàtic de referència del qual parteixen els diferents programes operatius per la gestió dels fons europeus, i aquest fou aprovat per la Comissió al maig de 2007. D'acord amb el que es preveu en el MNER d'Espanya, hi haurà programes de caràcter regional i programes de caràcter pluriregional.

2.2. Fons europeus destinats a Catalunya 2007-2013

Els recursos de la Política de Cohesió 2007-2013 destinats a Catalunya s'emmarquen principalment en el segon objectiu comunitari, el foment de la *competitivitat regional i ocupació*,¹¹

⁹ Conclusions de l'anàlisi del Departament d'Economia en la Nota d'economia 88. 2n quadrimestre 2007, concretament en *La Política de Cohesió en el període 2007-2013 i la seva aplicació a Catalunya*.

¹⁰ Dades extretes del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat (2009): *La reforma dels fons europeus per al 2007-2013* pàg. 2 i ss.

¹¹ Programa Operatiu FEDER de Catalunya 2007-2013, Objectiu de competitivitat regional i ocupació, una manera de fer Europa.

al qual contribueixen el FEDER i el FSE. Però també participa en alguns projectes del tercer objectiu referent a la *cooperació territorial europea*, al qual contribueix únicament el FEDER. A més a més, Catalunya també es beneficia dels recursos del Fons de Cohesió per a projectes realitzats en el seu territori.

La Política comunitària de Cohesió per al 2007-2013 ha suposat una disminució de recursos considerable per al conjunt d'Espanya, a causa de la destinació dels fons cap als nous Estats membres de la Unió Europea incorporats a partir de 2004. Els recursos de la UE destinats a Catalunya no són molt rellevants, com a regió elegible per l'*objectiu competitivitat i ocupació* s'ha estimat que li correspondran 1.137,4 milions d'euros per al període 2007-2013, una xifra que suposa el 0,1% del seu PIB (Espasa i Queralt, 2006;32).

Taula1. Els Fons estructurals a Catalunya en el marc financer de la UE 2007- 2013

Intervencions dels fons estructurals a Catalunya 2007-2013
Objectiu Competitivitat i Ocupació FEDER⁵
– Programa Operatiu FEDER de Catalunya.
– Programa pluriregional R+D+I en benefici empreses (Fons tecnològic).
Objectiu Competitivitat i Ocupació FSE
– Programa Operatiu FSE de Catalunya.
– Programa pluriregional FSE Ocupació i adaptabilitat.
– Programa pluriregional FSE Lluita contra la discriminació.
Programes Objectiu Cooperació Territorial FEDER⁶
Programa Operatiu pluriregional del Fons de Cohesió

Font: Departament d'Economia i Finances de la Generalitat, Nota d'economia 88. 2n quadrimestre 2007, *Annex de La Política de cohesió en el període 2007-2013 i la seva aplicació a Catalunya*.

En relació al període de programació anterior, Catalunya deixarà de rebre per fons estructurals al voltant de 1.000 milions d'euros. Segons dades del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de la Catalunya la reducció de recursos provinents del FEDER i del FSE s'estima al voltant d'un 40% respecte als aprovats en el període 2000-2006. I aquesta reducció, augmenta de forma significativa si es té en compte els recursos que Catalunya va rebre del Fons de Cohesió també en l'anterior període financer.

**Taula 2. Variació dels Fons Europeus destinats a Catalunya entre els períodes
2000-2006 i 2007-2013**

COMPARACIÓ DELS FONS ASSIGNATS A CATALUNYA 2000-2006 i 2007-2013
Milers € 2004

Catalunya	2007-2013			2000-2006	Variació	
	FEDER i FSE	Fons tecnològic	Total 2007-2013	FEDER i FSE	Import	%
Objectiu Competitivitat i ocupació	1.141	71	1.212	2.032	-820	-40,4%

Font: Departament d'Economia i Finances de la Generalitat (2009): *La reforma dels fons europeus per al 2007-2013*.

a. Participació de Catalunya en els objectius europeus de competitivitat regional i ocupació, i cooperació territorial europea

Concretament els programes operatius previstos per l'Objectiu Competitivitat i ocupació que afecten Catalunya, on participa l'administració de la Generalitat són el Programa operatiu FEDER i el Programa operatiu FSE de Catalunya. A través de la decisió de la Comissió de 7 de desembre de 2007 es va aprovar el Programa Operatiu (PO) FEDER de Catalunya pel període 2007-2013¹², elaborat per la Generalitat amb la col·laboració del Ministeri d'Economia i Hisenda.

Taula 3. Programes Operatius a Catalunya en l'objectiu de Competitivitat i Ocupació (2007-2013)

OBJECTIU COMPETITIVITAT I OCUPACIÓ 2007-2013
PROGRAMES OPERATIUS QUE AFECTEN CATALUNYA

	Administracions que participen		
	Generalitat de Catalunya	Adm. Local	Adm. General de l'Estat
<i>Programes operatius del FEDER</i>			
PO FEDER de Catalunya	X	X	X
PO pluriregional I+D+i per a empreses ("fons tecnològic")			X
PO pluriregional Assistència tècnica			X
<i>Programes operatius de l'FSE</i>			
PO FSE de Catalunya	X		
PO pluriregional "Ocupació i adaptabilitat"			X
PO pluriregional "Lluita contra la discriminació"			X
PO pluriregional Assistència tècnica			X

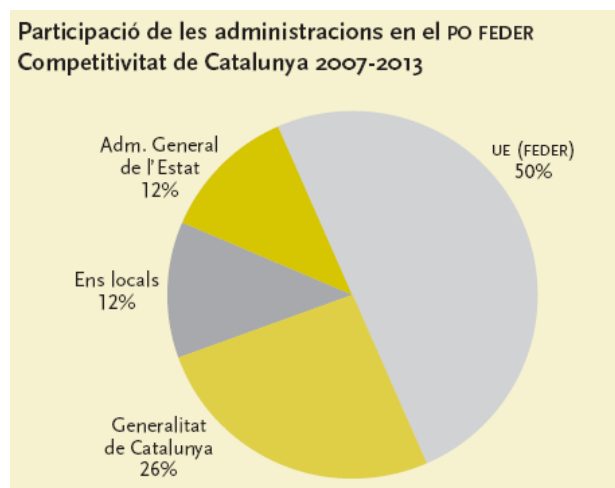
Font: Departament d'Economia i Finances de la Generalitat, (2009) *l' Aplicació de la Política de Cohesió 2007-2013 a Catalunya*.

¹² C (2007) 6308, Decisió de la Comissió de 7 de desembre de 2007, pel qual s'adopta el programa operatiu d'intervenció comunitària del Fons Europeu de Desenvolupament Regional per a Catalunya. Brussel·les, 07-XII-2007.

El PO FEDER Catalunya 2007-2013 s'articula en cinc eixos prioritaris destinats a assolir els objectius de Lisboa: L'eix 1, economia del coneixement i innovació i desenvolupament empresarial, l'eix 2, medi ambient i prevenció de riscos, l'eix 3, recursos energètics i accés a serveis de transport, l'eix 4, desenvolupament sostenible local i urbà i l'eix 5, assistència tècnica.

El Programa Operatiu, que determina l'estratègia i les prioritats per a l'acció conjunta de la Unió Europea i de les administracions de l'Estat espanyol, estableix les actuacions previstes dins de cadascuna de les prioritats i un pla indicatiu de finançament per a cada una, així com la senda financera per anualitats i la contribució pública per al cofinançament. Més específicament, el PO FEDER de Catalunya inclou una subvenció de 679,07 milions d'euros, i pel seu desenvolupament es preveu l'actuació de totes les administracions, Catalunya mitjançant la Generalitat, els ens locals i l'Estat¹³.

Gràfic 4. Les administracions participants en el PO FEDER de Catalunya 2007-2013

Font: Departament d'Economia i Finances de la Generalitat, Nota d'economia 88. 2n quadrimestre 2007, concretament en *La Política de cohesió en el període 2007-2013 i la seva aplicació a Catalunya*.

D'altra banda, cal recordar que el Reglament 1083/2006 estableix que en el període 2007-2013 contribuirien a l'objectiu *competitivitat regional i ocupació* el FEDER però també el FSE. A través del Fons Social Europeu (FSE), es financen projectes per afavorir el creixement de l'ocupació, així com també afavorir l'accés a la formació i a l'aprenentatge permanent. La Comissió Europea va considerar admissible l'any 2007, el Programa Operatiu del FSE de Catalunya pel període 2007-2013, que fou elaborat sobre la base de l'Acord Estratègic per a la internacionalització, la qualitat

¹³ Informació del Departament d'Economia en la Nota d'economia 88. 2n quadrimestre 2007, concretament en *La Política de cohesió en el període 2007-2013 i la seva aplicació a Catalunya*.

de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana i de l'Estratègia catalana per a l'ocupació, adoptat pel govern català al 2005 (Arlegui, L., Luria, J., 2007:146). La finalitat d'aquest Programa Operatiu FSE és afrontar les debilitats de la situació actual del mercat de treball català, i fomentar activitats innovadores i experimentals. De la mateixa manera que el Programa Operatiu FEDER, el Programa Operatiu FSE de Catalunya 2007-2013 es basa en les orientacions estratègiques comunitàries i en el Marc Nacional Estratègic de Referència, ambdós programes comparteixen l'estratègia definida. Tanmateix, els eixos prioritaris previstos al PO FSE de Catalunya són; Eix 1. Foment de l'esperit empresarial i millora de l'adaptabilitat de treballadors, empreses i empresaris, Eix 2. Foment de l'ocupabilitat, la inclusió social i la igualtat entre homes i dones, Eix 3. Augment i millora del capital humà, Eix 4. Promoció de la cooperació transnacional i interregional i Eix 5. Assistència tècnica.

La subvenció del FSE assignada al PO català és de 284 milions d'euros, amb un finançament total previst de 568 milions d'euros. Cal destacar que el Programa Operatiu FEDER per Catalunya 2007-2013 destaca les sinergies entre el FEDER i FSE, mentre les intervencions del FEDER posen èmfasi a incrementar la competitivitat del teixit econòmic regional, les intervencions del FSE s'adrecen a proporcionar aquest teixit productiu personal amb la qualificació tècnica i professional necessària¹⁴.

D'altra banda, en el nou període de programació 2007-2013, la iniciativa comunitària INTERREG III passa a formar part d'un dels tres objectius de la Política de Cohesió, l'Objectiu 3 de *cooperació territorial europea*. En aquest cas, els programes en què podrà participar Catalunya són: en l'àmbit de la cooperació transfronterera, el programa Espanya-França i programa de la Conca Mediterrània de l'Instrument de veïnatge europeu, en cooperació transnacional, el programa del Mediterrani (MEDOC) i programa del Sud-oest europeu (SUDOE), i pel que fa a la cooperació interregional, es preveu un programa europeu en el qual podran participar totes les regions de la UE¹⁵.

b. *El Fons de Cohesió, i la seva aplicació a Catalunya*

Pel que fa al Programa Operatiu espanyol del Fons de Cohesió en el període 2007-2013, aprovat per la Comissió el 7 de desembre de 2007, establert d'acord amb el Marc Estratègic

¹⁴ Programa Operatiu FEDER de Catalunya 2007-2013, Objectiu de competitivitat regional i ocupació, una manera de fer Europa. p.167

¹⁵ Informació del Departament d'Economia i Finances en la Nota d'economia 88. 2n quadrimestre 2007, concretament en *La Política de cohesió en el període 2007-2013 i la seva aplicació a Catalunya*.

Nacional de Referència, i estructurat en base les Orientacions per l'elaboració dels Programes Operatius FEDER, FSE i Fons de Cohesió 2007-2013, estableix tres eixos prioritaris d'actuació; xarxes transeuropees de transport, medi ambient i assistència tècnica. Però també s'hi afegeix un altre eix finançat pel FEDER, sobre transport en l'objectiu de convergència.

Així doncs, en el cas dels Fons de Cohesió, l'Estat espanyol ha presentat un Programa Operatiu pluriregional en els àmbits de transports i medi ambient. A suggeriment de la Comissió Europea en el programa s'incorporen també actuacions de transport cofinançades pel FEDER. No obstant, dintre d'aquest Programa Operatiu l'Estat no preveu específicament cap assignació de recursos per a actuacions de les administracions autonòmiques de *l'objectiu competitivitat*. En canvi, l'Estat ha previst una reserva per al tram local, al que podran accedir els municipis amb més de 200.000 habitants de les regions de competitivitat regional i ocupació, com és el cas de Catalunya, per a finançar projectes d'àmbit mediambiental¹⁶. Cal destacar també, que el Ministeri de Medi Ambient gestionarà un projecte d'eliminació de la contaminació química a l'Embassament de Flix¹⁷, i també ha previst inversions en el sector de l'aigua a Catalunya.

3. PARTICIPACIÓ EN PROJECTES O INICIATIVES SOTA IMPULS EUROPEU

Tal i com hem destacat, Catalunya ha considerat l'Europa comunitària una àrea prioritària dins de la seva actuació exterior, on intenta participar a través dels mecanismes autonòmics establerts en el si de l'Estat espanyol, i mitjançant la participació en programes europeus per obtenir finançament. Tanmateix la participació catalana a Europa va més enllà, i inclou la clau de la concepció internacional de la Generalitat, el regionalisme, d'acord amb l'aposta del govern català per l'objectiu "l'Europa de les regions" (García, 1995; 80). Catalunya també cerca en Europa el reconeixement del fet regional.

La participació en projectes o iniciatives europees facilita la projecció internacional catalana, però també s'explica pel vincle indiscutible entre el creixement econòmic de Catalunya i la integració europea, i la voluntat d'aproximar-se a altres entitats territorials europees. Considerant les dificultats creixents dels Estats-nació per gestionar les seves economies territorials en el marc de la globalització, no es pot obviar el paper d'aquelles regions, com Catalunya, que cerquen en el context comunitari noves oportunitats més enllà dels límits estatals. Les peculiaritats i l'obertura del context institucional obert de la UE afavoreixen l'experimentació o cooperació a escala regional i

¹⁶ Dades extretes de l'informe del Departament d'Economia, (2009) [*L'aplicació de la política de cohesió 2007-2013 a Catalunya*](#) p.8.

¹⁷ Programa Operativo del Fondo de Cohesión 2007-2013-FEDER, "una manera de hacer Europa" p.64

local (Morata, 2006;32), i el sorgiment d'iniciatives d'abast europeu en àmbits com la protecció del medi ambient, el desenvolupament de les comunicacions, les noves tecnologies etc.

3.1 Participació en organitzacions regionalistes europees

D'acord amb l'aposta de la Generalitat en favor de "l'Europa de les Regions", cal subratllar el dinamisme de la participació catalana en congressos, conferències o projectes desenvolupats a nivell europeu. Especialment la seva participació en plataformes transregionals com l'Associació de Regions d'Europa (ARE), plataforma de representació i *lobby* conjunt de les regions, presidida entre 1992 i 1996 per Jordi Pujol. Però també cal destacar la participació catalana en la Conferència de Presidents de Regions amb Poders Legislatius (REGLEG), que reuneix "regions constitucionals" i ha desenvolupat una important tasca pel reconeixement del principi d'autonomia regional. Així com també cal esmentar l'activisme català en la Conferència de Presidents d'Assemblees Legislatives Regionals (CALRE), que davant de la manca de representació dels parlaments estatals i regionals en el sistema de governança de la UE reclama el reconeixement d'aquestes assemblees, més presència europea i l'aplicació del principi de subsidiarietat (Morata, 2006;12).

Aquest activisme i pertinença a organitzacions regionalistes europees il·lustra la voluntat de Catalunya de promoure a escala europea la descentralització dels estats i la institucionalització de la participació europea de les regions.

3.2. Participació en xarxes europees de cooperació territorial

D'altra banda, cal remarcar el paper de Catalunya com a motor de creació i desenvolupament d'iniciatives d'associacionisme europeu des de finals dels anys 80, participant i impulsant experiències com els Quatre Motors per Europa, la xarxa transeuropea Eurociutats, l'antiga Euroregió Mediterrània, la Comunitat de Treball dels Pirineus, l'Arc Llatí, la xarxa C-6 o, i des de 2004, l'Euroregió Pirineus- Mediterrània. L'activisme dels emprenedors polítics catalans com Jordi Pujol o Pasqual Maragall ha estat un factor clau a l'hora d'impulsar l'emergència d'aquests espais d'integració supralocal o supraregional (Morata 2006;43).

A diferència dels fòrums de mobilització regionalista amb un caràcter més aviat polític, aquestes iniciatives esdevenen aliances en sectors específics que estableixen una cooperació estreta entre els seus socis per la resolució de problemàtiques comunes.

En conclusió, l'Europa comunitària pot ésser considerada l'espai de projecció internacional de Catalunya per excel·lència, (García, 1995;82), no només amb l'objectiu d'enfortir la identitat nacional catalana, sinó també per fomentar la seva competitivitat econòmica internacional. El cas

català il·lustra l'interès creixent dels actors subestats en participar en el projecte europeu, i incrementar la seva projecció en l'escenari internacional.

Finalment, cal subratllar que la participació catalana en afers europeus es garantida pels departaments de la Generalitat de Catalunya, i requereix d'una coordinació interdepartamental, de la qual és responsable la **Secretaria per la Unió Europea** (SUE). L'eficàcia de l'acció europea directa, la influència en la política europea de l'Estat i el resultat en la gestió de les polítiques comunitàries, depèn dels recursos destinats i l'atenció que els afers europeus mereixen des del punt de vista domèstic (Ramon i Sumoy, 2003; 172). La complexitat tècnica i el volum de treball que suposa la participació en afers europeus ha requerit l'enfortiment administratiu, en termes de recursos i *d'expertise*, de les CCAA . En aquest sentit es parla de l'uropeïtzació de l'Administració catalana, per fer front a la complexitat i el dinamisme de la creixent dimensió europea de les polítiques públiques, per estar tècnicament a punt per treure el màxim de profit a les oportunitats que a nivell europeu es presentin, el què s'ha denominat *eurofitness* (Ramon i Sumoy, 2003; 173)

La creixent importància dels afers europeus, la voluntat d'ampliar la participació del govern català en les institucions comunitàries, i incrementar la seva influència en la política europea espanyola, ha generat un debat entorn la gestió catalana interna dels afers europeus, i la possibilitat de sorgiment d'un departament o conselleria dedicat exclusivament a aquest àmbit, prenent com a exemple la política dels länder alemanys. Actualment l'acció exterior catalana a nivell europeu es dirigida des del Departament de la Presidència, amb la Secretaria per la UE, tanmateix, tal i com s'exposa en l'organigrama dels afers europeus elaborat i presentat en el següent capítol, tots els departament catalans, sense excepció, han reforçat el seu vessant europeu.

II. L'ENGRANATGE DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA PER PARTICIPAR EN LA UNIÓ EUROPEA

4. EL PAPER DE LA SECRETARIA PER LA UNIÓ EUROPEA

Tal i com hem destacat, l'Administració de la Generalitat s'organitza en departaments o conselleries, les unitats que assumeixen responsabilitats en àrees concretes. El Decret 421/2006 que determina l'àmbit de competència dels departaments de la Generalitat de Catalunya fa responsable al Departament de la Presidència de les polítiques i actuacions davant les institucions de la Unió Europea¹⁸. La Secretaria per la Unió Europea, adscrita al Departament de la Presidència, fou creada el 27 de desembre de 2006 davant la perspectiva d'entrada en vigor del nou Estatut d'autonomia de Catalunya, que obria noves possibilitats en relació amb la presència i la participació catalana a la UE.

El decret 631/2006 de creació de la Secretaria per la Unió Europea destaca les disposicions del títol V de l'Estatut, referents a les relacions institucionals de la Generalitat, on el capítol II contempla les relacions amb la UE com un nivell d'Administració més amb el qual es relaciona el Govern de la Generalitat. Així doncs, la SUE com a secretaria sectorial dins del Departament de la Presidència, té com a objectiu general l'impuls i la coordinació de les polítiques i actuacions del Govern de la Generalitat de Catalunya en l'àmbit de la UE¹⁹. En coherència amb aquests objectius, la Delegació del govern de la Generalitat de Catalunya davant la UE, creada mitjançant el Decret 314/2004, depèn de la SUE, i la persona titular de la Secretaria és també el delegat/da del Govern de la Generalitat davant la Unió Europea.

4.1. La coordinació dels afers europeus

Observem que l'article 2 del Decret 631/2006 atribueix a la Secretaria per la Unió Europea, com a unitat del govern responsable dels afers europeus, les següents funcions;

- a) Exercir les funcions inherents a les polítiques i les actuacions davant la Unió Europea que té assignades el Departament de la Presidència, d'acord amb les directrius fixades per la persona que n'és titular.
- b) Donar suport al president o presidenta de la Generalitat en l'execució de la política del Govern de la Generalitat de Catalunya en l'àmbit de la Unió Europea.

¹⁸DECRET 421/2006, de 28 de novembre, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. DOGC núm. 4771 - 29/11/2006,(Pàg. 50447).

¹⁹ DECRET 631/2006, de 27 de desembre, de creació de la Secretaria per a la Unió Europea. DOGC núm. 4789 - 29/12/2006,(Pàg. 54227).

- c) Fer el seguiment, coordinar i impulsar l'actuació de l'Administració de la Generalitat en les polítiques i les actuacions relacionades amb la Unió Europea. A aquest efecte, i d'acord amb els canals establerts, es mantindran les relacions necessàries amb els departaments i organismes competents de l'Administració de la Generalitat, i s'establirà la coordinació oportuna amb els altres organismes de la Generalitat responsables de qüestions generals o sectorials sobre la Unió Europea.
- d) Donar suport tècnic i promoure la cooperació sobre les iniciatives i els projectes de la Unió Europea que afectin les competències i els interessos del Govern.
- e) Actuar com a òrgan de relació de Catalunya amb les institucions i els òrgans de la Unió Europea, tant en les relacions institucionals com en els mecanismes consultius i, en aquest àmbit, assumir la representació del president o presidenta de la Generalitat, així com l'impuls i la coordinació de la participació del Govern en el Comitè de les Regions de la Unió Europea.
- f) Fer el seguiment, impulsar i coordinar la participació del Govern de la Generalitat en els mecanismes multilaterals o bilaterals per a la definició de la posició de l'Estat espanyol en el si del Consell de Ministres de la Unió Europea que tingui en compte els interessos de Catalunya.
- g) Actuar com a òrgan de representació de Catalunya amb l'Administració general de l'Estat per als afers de caire horitzontal sobre la Unió Europea, sens perjudici de les competències que en relació amb els fons europeus tenen atribuïdes els diferents departaments de la Generalitat.
- h) Exercir qualsevol altra funció relacionada amb les anteriors que li sigui encomanada pel president o presidenta de la Generalitat.

D'acord amb l'article 2 del Decret 631/2006 de creació de la Secretaria per la Unió Europea, aquesta és responsable d'impulsar i coordinar les relacions de l'Administració catalana en les polítiques i actuacions relacionades amb la UE, i de donar suport tècnic i promoure la cooperació sobre les iniciatives i els projectes de la Unió Europea que afectin les competències i els interessos del Govern. Considerant l'ampli ventall de matèries o àmbits actualment normativitzats per la Unió Europea, ha estat necessari que els diferents departaments de l'estructura administrativa catalana disposin de personal que segueixi els temes europeus, i la SUE assessora als departaments en la seva actuació respecte a la UE. Els Secretaris Generals de tots els departaments catalans designen un interlocutor responsable de mantenir les relacions oportunes amb la Secretaria per la Unió Europea. Així doncs, cada conselleria té un enllaç amb la SUE, però com veurem més endavant no necessàriament tots tenen el mateix càrrec.

Cal destacar, la tasca del **Servei de coordinació interdepartamental** dins de la Secretaria per la Unió Europea, com a òrgan específic de suport als departaments de la Generalitat, considerant que en tot cas, són únicament aquests els responsables i competents de les qüestions generals o

sectorials sobre la Unió Europea que els corresponguin, (d'acord amb les adjudicacions competencials dels seus decrets de creació o modificació). En aquest sentit, es podria qualificar a la SUE d'organisme "paraigua", fent referència al suport que ofereix a les conselleries i també al Govern de la Generalitat davant la Unió Europea, però amb els quals actua conjuntament. En tot cas, la coordinació interdepartamental dels afers europeus requereix una actuació coordinada dels departaments amb la Secretaria per la Unió, sense perjudici de les competències que aquests tenen assignades.

Actualment no existeix cap document o protocol que regeixi la coordinació interdepartamental dels afers europeus, i el Decret 631/2006 només estableix que la Secretaria per la Unió Europea ha de mantenir les relacions necessàries amb les conselleries i organismes competents de l'Administració de la Generalitat. Així doncs, a efectes pràctics, el Servei de coordinació interdepartamental de la SUE estableix reunions periòdiques amb els departaments catalans, en funció de l'àmbit que sigui necessari tractar, per exemple per conèixer la posició d'un departament respecte a una iniciativa de la Comissió Europea. La SUE ha prioritzat aquells canals de comunicació i coordinació informals, presencialment a partir de reunions periòdiques que depenen del context comunitari, però també contacte telefònic i electrònic constant, per facilitar la fluïdesa de les relacions interdepartamentals, i el seguiment a temps real de l'activitat a nivell sectorial de la UE.

Per exemple, el Servei de coordinació interdepartamental de la Secretaria per la Unió Europea va mobilitzar la majoria de conselleries per recollir les seves aportacions i elaborar un document comú en resposta a la consulta pública de la Comissió Europea sobre l'Estratègia 2020. En casos com aquest, de temes europeus multidimensionals i multisectorials, la SUE intenta aglutinar els interessos de tots els departaments catalans competents. A més a més, en motiu de la quarta Presidència espanyola de la UE del primer semestre de 2010, la SUE va crear un Grup de treball de coordinació de temes europeus per la Presidència espanyola i la Unió per al Mediterrani, on assisteixen representants de totes les conselleries catalanes.

4.2. L'antena de la Generalitat davant les institucions de la Unió Europea

La Secretaria per la Unió Europea actua com a òrgan de representació de Catalunya en les institucions de la Unió Europea, incloent la possibilitat d'assumir la representació del President de la Generalitat. Tanmateix, atès que l'article 192 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya preveu que la Generalitat pot establir una delegació per a defensar millor els seus interessos davant les institucions

de la Unió Europea, el Govern de la Generalitat va crear, mitjançant el Decret 314/2004²⁰, la Delegació del Govern de la Generalitat a Brussel·les, actualment denominada **Delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya davant la Unió Europea**²¹, amb l'objectiu de representar, defensar i promoure els interessos generals de Catalunya davant les institucions i òrgans de la Unió Europea. L'article 3.1 del Decret 631/2006 estableix l'adscripció d'aquesta delegació a la SUE, i el Decret 314/2004 li atribueix les següents funcions:

- a) Representació dels interessos de Catalunya davant les institucions i òrgans de la Unió Europea.
- b) Realitzar, per delegació dels departaments o organismes de la Generalitat, aquelles actuacions amb les institucions europees necessàries quan una legislació, acció o programa de la Unió Europea incideixi, directament o indirectament, en l'àmbit competencial del Govern i ser informat de les realitzades directament pels departaments i organismes de la Generalitat, quan raons d'urgència així ho requereixin.
- c) Seguiment del procés de presa de decisions i recaptació d'informació en relació amb aquelles iniciatives legislatives de la Unió Europea que afectin les competències o els interessos de Catalunya.
- d) Gestió dels interessos generals en l'àmbit socioeconòmic, sectorial, professional de Catalunya en la mesura en què les iniciatives o programes comunitaris de la Unió incideixin en ells.
- e) Proporcionar les directrius i l'assessorament tècnic a les entitats públiques o privades catalanes per a les accions i iniciatives que els afectin.
- f) Actuar com a òrgan de relació amb les delegacions o òrgans similars d'altres regions dels estats membres amb seu a Brussel·les.

La Delegació del Govern de la Generalitat a la capital comunitària exerceix les seves funcions dins de la SUE, ambdós òrgans actuen conjuntament i coordinadament alhora de defensar els interessos catalans davant la UE, però treballen de forma autònoma. A través de la Delegació del Govern de la Generalitat, Catalunya disposa de veu pròpia a Brussel·les, i es manté la interlocució amb les altres oficines regionals.

²⁰ DECRET 314/2004, de 22 de juny, de creació de la Delegació del Govern de la Generalitat a Brussel·les. DOGC núm. 4165.

²¹ DECRET 321/2006, de 22 d'agost, de nova denominació de la Delegació del Govern de la Generalitat a Brussel·les. DOGC núm. 4704, (Pàg. 36716)

a. Participació en el Consell de la Unió Europea, i en els Comitès de la Comissió Europea

D'acord amb els acords de 2004 de l'actual CARUE, que van permetre la inclusió del representant autonòmic a la delegació espanyola en algunes de les formacions del Consell de la UE, la Secretaria per a la Unió Europea coordina la participació d'aquest representant, en funció dels departaments de la Generalitat concernits en cada cas. Però també és responsable de la interlocució amb el Ministeri de Política Territorial i amb la Representació Permanent d'Espanya davant la UE (REPER). A més a més, la Secretaria per la Unió Europea també fa un seguiment i assessora als diferents catalans en l'exercici de la participació de la Generalitat en els comitès de la Comissió Europea.

b. Participació en el Comitè de les Regions

El Decret 631/2006 de creació de la Secretaria per la Unió Europea també li atribueix la responsabilitat d'impulsar i coordinar la participació del Govern en el Comitè de les Regions de la Unió Europea (CdR), l'únic òrgan de representació directa de Catalunya en el sistema institucional comunitari. La SUE es competent per suplir el President de la Generalitat en el CdR, fa un seguiment dels seus dictàmens, elabora el butlletí sobre les sessions plenàries, i manté informades les conselleries catalanes corresponents, en funció de les matèries tractades en les comissions en què s'estructura el Comitè. Els representants de Catalunya en el CdR són el President de la Generalitat, i el Secretari per a la Unió Europea i Delegat del Govern davant la UE. Catalunya participa en dos de les Comissions del Comitè de les Regions, la Comissió sobre ciutadania, governança i afers institucionals i exteriors (CIVEX), constituïda a inicis del mandat 2010-2015, a partir de la fusió les anteriors comissions CONST i RELEX, i en la Comissió de Política Econòmica i Social (ECOS).

5. LA COORDINACIÓ INTERDEPARTAMENTAL

En primer lloc, cal destacar que l'acció del govern català davant la Unió Europea, la qual s'impulsa i es coordina des de la Secretaria per a la Unió Europea del Departament de la Presidència, i la representació, defensa i promoció dels interessos de Catalunya davant la Unió Europea, que es duu a terme des de la Delegació del Govern de la Generalitat a Brussel·les, no queden organitzativament incloses en l'àmbit d'acció exterior de la Generalitat²², que resta a càrrec del Departament de Vicepresidència.

²² DECRET 42/2008, de 4 de març, pel qual es regula la coordinació executiva de l'acció exterior del Govern de la Generalitat. DOGC núm. 5085-6.3.2008.

Després de les eleccions autonòmiques de 2006, que van permetre reeditar un govern de coalició integrat pel Partit dels Socialistes de Catalunya, Esquerra Republicana i Iniciativa Catalunya Verds- Esquerra Unida, el Decret 421/2006 crea el Departament de la Vicepresidència²³. Mentre que l'acció exterior a Europa s'adjudica a la SUE adscrita a Presidència, Vicepresidència esdevé responsable de la resta d'àmbits de promoció exterior catalana, i del suport a les funcions de representació institucional de la Generalitat a l'exterior. Així com també del foment de la cooperació al desenvolupament, la direcció de l'activitat de les delegacions territorials del Govern de la Generalitat, i l'impuls de les relacions amb el Patronat Catalunya Món.

En tot cas, el Servei de coordinació interdepartamental de la Secretaria per la Unió Europea del Departament de Presidència és la peça clau en l'engranatge català de gestió dels afers europeus. I malgrat que per facilitar el dinamisme de les relacions interdepartamentals i el seguiment a temps real de l'agenda europea, la Secretaria per la Unió Europea ha prioritzat les vies de comunicació i coordinació informals amb els departaments catalans, actualment tots disposen d'un càrrec, unitat o secció responsable de la coordinació interna dels temes europeus. Fet que ens permet construir l'organigrama de la coordinació interdepartamental a Catalunya dels afers europeus (vegeu esquema5).

L'organigrama destaca els contactes de cada departament de la Generalitat amb la SUE i la Delegació catalana a Brussel·les, responsables de la coordinació intradepartamental dels afers europeus pertinents, d'acord amb les competències europees atorgades per decret a les diferents conselleries catalanes. Observem que aquesta coordinació és exercida en alguns casos per persones que ocupen càrrecs i depenen d'unitats departamentals diferents, o bé oficines, secretaries, o direccions generals, que ocupen una posició jeràrquica divergent en les estructures departamentals. Concretament, en set conselleries de la Generalitat trobem una persona responsable de la coordinació interna de la participació europea, tots ells amb càrrecs diferents, en tres departaments hi ha assignades direccions generals, en tres departaments més, oficines amb projecció internacional, i en el Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació aquesta responsabilitat recau en el Gabinet tècnic.

²³ DECRET 421/2006, de 28 de novembre, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. DOGC núm. 4771 - 29/11/2006.

5.1. Departaments catalans amb un càrrec responsable de la coordinació interna dels afers europeus

Els Departaments de la Generalitat de Justícia, Política Territorial i Obres Públiques, Cultura, Treball, Acció Social i Ciutadana, Interior Universitats i Empresa, així com el Departament de Medi Ambient i Habitatge, tenen assignada una persona específica o càrrec que gestiona, no sempre amb dedicació exclusiva, la seva participació en terreny europeu.

5.1.1. *La Responsable de polítiques europees del Departament de Política Territorial i Obres Públiques*

El Departament de Política Territorial i Obres Públiques (DPTOP) és responsable de la planificació territorial i l'urbanisme, les polítiques de sòl, les obres públiques i infraestructures ²⁴ etc. En aquest cas ha estat designat, dins del **Gabinet tècnic** adscrit a la **Secretaria General de Política Territorial i Obres Públiques**, un responsable específic de la coordinació dels afers europeus que són competència del departament, la **Responsable de polítiques europees**, que és l'enllaç amb la SUE i la Delegació del Govern de la Generalitat davant la UE. Tanmateix en el Departament de Política Territorial i Obres Públiques, com veurem també en el Departament d'Economia i Finances i el Departament de Governació i Administracions Públiques, el coordinador dels afers europeus és també el responsable de la gestió d'aquells projectes amb cofinançament europeu.

5.1.2. *L'Assessor de Relacions Externes del Departament de Justícia*

El Departament de Justícia destaca la importància que tenen els afers europeus en tots els àmbits d'actuació d'aquest departament, considerant que Justícia, Seguretat i Immigració és un dels pilars fonamentals de la Unió Europea. Dins del Departament de Justícia, com en el cas del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, també trobem una única figura responsable de la coordinació dels temes europeus tractats per les diferents unitats departamentals, l'**Assessor de Relacions Externes**. Forma part del **Gabinet de la Consellera de Justícia**, i s'encarrega de gestionar la participació del departament en les trobades amb el Ministeri de Justícia espanyol, per coordinar accions d'abast europeu en l'àmbit de justícia. En consonància amb aquestes competències, l'Assessor de Relacions Externes és el contacte del Departament de Justícia amb la

²⁴ Article 3.6 del DECRET 421/2006, de 28 de novembre, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. DOGC núm. 4771 - 29/11/2006.(Pàg. 50447)

Secretaria per la Unió Europea i de Delegació del Govern català a Brussel·les, amb la qual manté un contacte molt fluid, tant per a les qüestions i els contactes de tipus ordinari, com també per a l'estudi de la possible transposició de directives europees.

5.1.3. *El Responsable de Relacions Internacionals del Departament de Cultura*

Segons l'article 127 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cultura. El Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació és responsable de la promoció i la difusió cultural, el foment de les indústries culturals, i la regulació dels mitjans de comunicació públics entre d'altres. Aquest departament compta amb l'Àrea de Relacions Internacionals (ARI), on hi ha adscrit el **Responsable de Relacions Internacionals** del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Com en els casos de les conselleries de Política Territorial i Obres públiques i Justícia, a Cultura també hi ha designat aquest càrrec específic responsable de coordinar la participació a Europa, però en aquest cas dins d'una unitat departamental encarregada dels afers europeus.

Cal destacar però, que la posició institucional de l'Àrea de Relacions Internacionals és informal, no és visible a l'organigrama de l'estructura de l'Administració catalana perquè aquest només recull els òrgans fins al rang de secció. A més a més, l'Àrea de Relacions Internacionals depèn oficialment del **Gabinet del Conseller de Cultura**, però a la pràctica es subordina a l'**Oficina de planificació estratègica**, que forma part de la Secretaria General del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

5.1.4. *L'Assessora en polítiques transversals en matèria de medi ambient*

L'article 191 del Tractat de Funcionament de la UE destaca la importància dels objectius de la Unió relatius al medi ambient i estableix que la política de la UE en aquest àmbit es basarà en els principis de cautela, d'acció preventiva i el principi de correcció dels atemptats al medi ambient, per assolir un nivell de protecció adequat, sense obviar la diversitat de situacions existents en les diferents regions de la Unió.

En efecte, cal destacar l'existència d'un gran ventall d'àmbits d'actuació de la UE en matèria de medi ambient; contaminació atmosfèrica, protecció civil, protecció de la naturalesa i biodiversitat, molèsties sonores, desenvolupament sostenible, lluita contra el canvi climàtic, gestió dels residus o protecció de les aigües etc. A més a més, cal tenir en compte el marc delimitat pel sisè Programa d'Acció de la Comunitat Europea en matèria de medi ambient, que defineix les prioritats i els objectius europeus de la política mediambiental fins a aquest any 2010.

D'altra banda, segons l'article 144 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, correspon a la Generalitat la competència compartida de medi ambient i la competència per l'establiment de normes addicionals de protecció. Així doncs, la Generalitat té la potestat legislativa, reglamentària i executiva en l'àmbit de medi ambient, en el marc de les bases que fixi l'Estat espanyol, i en exercici d'aquestes competències pot establir polítiques pròpies. També segons l'article 137 de l'Estatut català la Generalitat ostenta la competència exclusiva pel que fa a Habitatge.

Així doncs, d'acord amb l'article 3.15 del Decret 421/2006, el Departament de Medi Ambient i Habitatge (DMAH) és competent en; planificació ambiental i estratègia de sostenibilitat davant el canvi climàtic, gestió de l'aigua i dels residus, protecció dels boscos, biodiversitat i el medi natural. Així com també de les matèries referents a habitatge, ordenació i control de qualitat de l'edificació, rehabilitació d'habitatges en barris i nuclis històrics, o impuls de les energies renovables. Com succeeix en el cas del Departament d'Agricultura i Acció Rural, moltes de les competències del Departament de Medi Ambient i Habitatge es veuen afectades per l'activitat de la UE, tanmateix, aquest departament català disposa d'una figura personal, responsable dels temes europeus, **l'Assessora en polítiques transversals en matèria de medi ambient.**

Dins de la Direcció General de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat, l'Assessora en polítiques transversals en matèria de medi ambient es fa càrrec de la coordinació intradepartamental dels afers europeus del Departament de Medi Ambient i Habitatge, i és el principal enllaç amb la Secretaria per la Unió Europea i la Delegació del Govern de la Generalitat davant la UE.

5.1.5. La Responsable de Programes amb la Unió Europea del Departament d'Acció Social i Ciutadania.

El Departament d'Acció Social i Ciutadania (DASC) s'encarrega de la política de serveis socials catalana, les polítiques de dones, de joventut, de la gent gran, d'immigració, de gestionar els equipaments assistencials de la xarxa pública de serveis socials i establir polítiques per a la inclusió social etc. En aquest cas, com en els departaments de Política Territorial i Obres Públiques, Justícia, Cultura i Medi Ambient els afers europeus són coordinats per una persona, sota el càrrec de **Responsable de Programes amb la Unió Europea**, adscrit a la Secretaria General d'Acció Social i Ciutadania. No obstant, no es disposa de més informació relativa als afers europeus tractats des del Departament d'Acció Social i Ciutadania, ja que aquest any 2010 està prevista una reestructuració d'aquesta conselleria que pot afectar a les funcions de la Responsable de Programes amb la Unió Europea, però també als continguts europeus de tot el Departament d'Acció Social i Ciutadania.

5.1.6. *L'Assessora en polítiques sociolaborals en l'àmbit internacional del Departament de Treball*

Les polítiques comunitàries d'ocupació estan destinades a reduir les taxes d'atur i fomentar la qualitat del treball, especialment a través de l'Estratègia Europa 2020 que ha de substituir l'Estratègia de Lisboa, en un context marcat per la crisi econòmica internacional. A Catalunya, correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de treball i relacions laborals en les condicions fixades per l'article 170 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. El Departament de Treball és responsable dels àmbits relacionats amb relacions laborals, ocupació, economia social, cooperatives i autoempresa, i formació ocupacional i contínua. Dins del Gabinet de la Consellera, **l'Assessora en polítiques sociolaborals en l'àmbit internacional** és responsable, entre altres coses, de la coordinació de l'actuació d'aquest departament a nivell comunitari, tasca que inclou la coordinació de la participació en els comitès de la Comissió pertinents, o la participació en la formació del Consell de la UE d'Ocupació, Política Social, Salut i Consumidors (EPSCO). Tanmateix, cal destacar que l'Assessora en polítiques sociolaborals en l'àmbit internacional no s'ocupa de la gestió dels programes que reben fons europeus, dins del Departament de Treball aquesta tasca correspon al Servei d'Ocupació de Catalunya, que és responsable del PO FSE a Catalunya en el període 2007-2013.

5.1.7. *La Cap del Gabinet del Conseller dins del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa*

El Decret 421/2006 determina com a àmbits de competència del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa (DIUE); el comerç interior i l'artesania, el turisme, la seguretat industrial, la innovació, les universitats, el foment de la recerca i la internacionalització de l'empresa catalana. Observem doncs, com succeeix en els Departaments de Medi Ambient i Habitatge o Agricultura, que les activitats englobades en el DIUE d'abast europeu són nombroses. En efecte, en aquest cas la **Cap del Gabinet del Conseller** és responsable de la coordinació intradepartamental dels afers europeus del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa, i l'enllaç principal amb la Secretaria per la Unió Europea, i la Delegació de la Generalitat a Brussel·les. Com en els casos del departaments de Justícia, Cultura, Educació i Treball, en el DIUE la coordinació dels temes europeus depèn del Gabinet del Conseller.

L'envergadura i diversitat de temàtiques aglutinades en aquest departament explica que la Cap del Gabinet del Conseller, que és el responsable d'afers europeus, no coordini la gestió dels programes que reben fons europeus, cada unitat departamental gestiona el finançament europeu i

els programes corresponents. En tot cas, la Cap del Gabinet del Conseller és responsable de la coordinació interna d'aquestes actuacions del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa, l'enllaç amb els responsables a Madrid i amb la Delegació catalana a Brussel·les. Però també garanteix la participació d'aquest departament a les reunions de coordinació interdepartamental de la Secretaria per la Unió Europea. Per exemple la Cap del Gabinet del Conseller assisteix, juntament amb un responsable d'acció, un de recerca i un altre d'indústria, en el Grup de Treball interdepartamental de coordinació de temes europeus (creat el primer semestre de 2010) per la Presidència Espanyola i la Unió per al Mediterrani. Així doncs, la figura del Cap del Gabinet del Conseller gestiona tot allò que requereix el vist i plau polític, exerceix la coordinació política dels afers europeus del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa.

No obstant, la Cap de Gabinet del Conseller ressalta com a exemple de gestió d'afers europeus el model del Departament de Medi Ambient, que compta amb un únic responsable intern de temes europeus fora del Gabinet del Conseller, l'Assessora en polítiques transversals en matèria de medi ambient, que desenvolupa la seva activitat dins d'una Direcció General. Tant la Cap de Gabinet del Conseller del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa, com l'Assessora en polítiques sociolaborals en l'àmbit internacional del Departament de Treball, destaquen l'idealitat de que tots els departaments de la Generalitat disposin d'una figura personal amb perfil d'expert en afers europeus, sobretot pel que fa funcionament institucional de la UE, que no depengui del Gabinet del Conseller, no resti subjecte als canvis de l'entorn polític i es beneficiï del suport d'una unitat departamental dedicada a la gestió dels afers europeu. Aposten per la creació, a tots els departaments catalans, d'una unitat específica responsable de la coordinació intradepartamental, que doni continuïtat a la seva actuació a nivell europeu, sota una direcció fixa i coneixedora de l'arena comunitària, amb una petita supervisió política.

5.2. Departaments catalans on la coordinació dels afers europeus és responsabilitat de direccions generals

Els Departaments de la Generalitat de Catalunya on la gestió dels afers europeus és dirigida per les unitats departamentals que desenvolupen serveis especialitzats, anomenades direccions generals són, el Departament de Vicepresidència, el Departament d'Economia, i el Departament de Governació i Administracions Públiques.

5.2.1. La Direcció General de Relacions Internacionals del Comissionat d'Afers Exteriors i Cooperació del Departament de Vicepresidència

El Departament de Vicepresidència senyala Europa com un dels àmbits essencials de la política exterior catalana, però l'organisme competent en la coordinació de la participació de Catalunya a nivell comunitari és la Secretaria per a la Unió Europea. No obstant, dins de la Secretaria General de la Vicepresidència, destaca el **Comissionat d'Afers Exteriors i Cooperació**²⁵, com l'òrgan responsable de; la promoció exterior de Catalunya, el suport a les funcions de representació institucional de la Generalitat a l'exterior, la coordinació de la participació de la Generalitat en els consorcis i organismes amb d'altres institucions en l'àmbit de les relacions internacionals, la coordinació executiva dels organismes governamentals amb competències en l'acció exterior de la Generalitat, el suport a les comunitats catalanes a l'exterior, i la promoció de la projecció internacional de les entitats i federacions de Catalunya.

La **Direcció General de Relacions Internacionals** dona suport al la Comissionat d'Afers Exteriors en el control i seguiment de la política catalana de relacions bilaterals, transfrontereres, i interregionals. Però també s'encarrega d'impulsar i coordinar les relacions del Govern de la Generalitat amb els governs i institucions internacionals, i d'impulsar les relacions amb el Patronat Catalunya Món. A més a més, la Direcció General de Relacions Internacionals ha de donar suport al President de la Generalitat i a la persona titular del Departament de la Vicepresidència en la participació en els òrgans de treball de l'Euroregió i determinar les directrius de l'acció de la Generalitat en els òrgans de cooperació transfronterera.

Podem destacar doncs, que les competències del Comissionat d'Afers exteriors i la Direcció General de Relacions Internacionals en referència a l'acció exterior a nivell europeu, poden coincidir amb algunes de les línies d'actuació d'altres departaments catalans, i amb la Secretaria per la Unió Europea. No obstant, per evitar solapaments, per exemple en l'àmbit de xarxes regionals, la Direcció General de Relacions Internacionals es reuneix periòdicament amb els responsables corresponents d'altres departaments, i més formalment es reuneix el Comitè de Coordinació Exterior que agrupa els Secretaris Generals dels departaments de la Generalitat.

D'altra banda, malgrat que la participació en xarxes regionals o la promoció exterior catalana és competència oficial del Departament de Vicepresidència, la Direcció General de Relacions

²⁵[DECRET 255/2008, de 23 de desembre, pel qual es crea el Comissionat d'Afers Exteriors i Cooperació del Departament de la Vicepresidència, la persona titular del qual adopta la denominació de viceconseller/a](#) DOGC núm. 5287.

internacionals destaca que, a nivell pràctic, sovint es requereix la participació conjunta amb la SUE o altres responsables d'afers europeus de les conselleries catalanes.

5.2.2. *La Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica del Departament d'Economia i Finances*

Al Departament d'Economia i Finances li correspon dirigir la política econòmica catalana, així com la gestió de les finances públiques, els pressupostos, l'eficiència de la despesa, el deute públic etc. (art. 3.4 del Decret 421/2006). En el cas d'Economia i Finances també trobem una direcció general com a unitat encarregada de la gestió dels afers europeus, **la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica (DGAPE)**. Així doncs, oficialment el Director General de la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica és l'enllaç principal del Departament d'Economia i Finances amb la Secretaria per la Unió Europea i la Delegació del Govern de la Generalitat davant la UE.

5.2.3. *El Departament de Governació i Administracions públiques*

El Departament de Governació i Administracions públiques té competència en diferents àmbits que estan relacionats amb afers europeus, com l'assistència i cooperació amb el món local de Catalunya, o la societat de la informació i telecomunicacions. A diferència dels departaments catalans analitzats fins ara, aquest departament no compta amb una única unitat, secció, o persona responsable de la coordinació interna dels afers europeus. Dins de la Secretaria General de Governació i Administracions Públiques, a través de la Direcció General d'Administració Local, i dins de la Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació, mitjançant les Direccions Generals de Societat de la Informació i Xarxes i Infraestructures de Telecomunicacions, es tracten individualment els temes europeus corresponents, i es manté el contacte amb la SUE i la Delegació catalana a la capital comunitària.

5.3. Departaments catalans on la coordinació dels afers europeus recau sobre oficines amb projecció exterior

En els casos del Departament d'Educació, el Departament de Salut, i també en el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, la responsabilitat de la coordinació de la participació de les diferents unitats departamentals a nivell europeu recau sobre Oficines que promouen l'acció exterior catalana.

5.3.1. *L'Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional del Departament d'Educació*

L'article 165.1 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea (TFUE), destaca la voluntat de la Unió de contribuir a una educació de qualitat fomentant la cooperació entre els Estats membres, des del respecte de les seves competències pel que fa als continguts de l'ensenyament i l'organització del sistema educatiu. En l'àmbit educatiu, el Parlament Europeu i el Consell, prèvia consulta amb el Comitè Econòmic i Social i el Comitè de les Regions, només poden adoptar mesures de foment, quedant exclosa la possibilitat d'harmonització de les disposicions legals i reglamentaries dels Estats membres. En aquest context, cal tenir en compte les Conclusions del Consell de 12 de maig de 2009 sobre el marc estratègic per la cooperació europea en l'àmbit de l'educació i la formació (ET 2020)²⁶, document que substitueix el programa Educació i Formació 2010, i que destaca l'aprenentatge permanent com un dels principis fonamentals que sustenten aquest marc.

En matèria d'ensenyament, no universitari, la Generalitat gaudeix de la competència exclusiva sobre els ensenyaments obligatoris i no obligatoris, en les condicions fixades per l'article 131 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. La proposta i execució de les directrius del Govern en matèria de política educativa, en l'àmbit de l'ensenyament no universitari, és competència del Departament d'Educació. A més a més, el Gabinet del Conseller d'Educació s'encarrega de coordinar les funcions pròpies de les diverses oficines en què s'estructura el Gabinet, on **L'Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional** és responsable de donar suport al Departament en els temes relacionats amb l'execució de la política educativa europea i internacional.

L'Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional és responsable d'impulsar i coordinar les relacions del Departament d'Educació amb les institucions europees i internacionals pel que fa a les polítiques educatives, amb la col·laboració de la Delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya davant la Unió Europea, i la Secretaria per la Unió Europea. Aquesta Oficina promou la cooperació entre les iniciatives i els projectes europeus i internacionals que afectin les competències i els interessos del Departament d'Educació, especialment en les línies d'innovació, recerca i desenvolupament, promogudes per la Unió Europea i per organismes internacionals. Més concretament, l'activitat d'aquesta Oficina es basa en la participació en

²⁶ Conclusions del Consell, de 12 de maig de 2009, sobre un [marc estratègic per la cooperació europea en l'àmbit de la educació i la formació](#) (ET 2020) [Diari Oficial C 119 de 28.5.2009].

programes educatius europeus i internacionals, la cooperació amb altres organismes, i la informació i difusió de les iniciatives comunitàries.

5.3.2. L'Oficina de Relacions Internacionals i Cooperació dins de la Secretaria d'Estratègia i Coordinació del Departament de Salut

L'article 162 de l'Estatut d'autonomia estableix les condicions de la competència exclusiva de Catalunya en matèria de sanitat i salut pública. El Departament de Salut com a responsable de la política sanitària catalana, compta amb una única oficina, com el Departament d'Educació, per la gestió dels afers europeus que li corresponen, **l'Oficina de Relacions Internacionals i Cooperació** (ORIC) dins de la Secretaria d'Estratègia i Coordinació. En aquest cas, el Secretari d'Estratègia i Coordinació és l'enllaç principal amb la Secretaria per la Unió Europea, i el Director de l'Oficina de Relacions Internacionals i Cooperació és l'interlocutor oficial amb la Delegació del Govern de la Generalitat davant de la UE.

5.3.3. L'Oficina de Relacions Sectorials i Exteriors del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural

El Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural (DAR) és l'òrgan responsable de les polítiques d'agricultura, alimentació, ramaderia i pesca de Catalunya, però també del desenvolupament del món rural, i de la indústria agroalimentària. Malgrat que anteriorment havia tingut un càrrec específic de coordinació en temes europeus, actualment no es considera factible l'existència d'un únic responsable d'afers europeus del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, considerant que la majoria de les unitats en què s'estructura treballen àmbits on la UE desenvolupa actuacions, majoritàriament a través de la Política Agrària Comuna (PAC). No es considera plausible doncs, designar una persona o secció dins d'aquest departament capaç d'assumir tot el flux de relacions amb la UE.

Tanmateix, donat que aquesta conselleria és responsable de la coordinació de la representació autonòmica davant dels Consells d'Agricultura de la UE del primer semestre del 2010, el conseller, la persona responsable d'aquesta coordinació, podria ser considerat, eventualment, el responsable de la gestió dels afers europeus del DAR.

En tot cas, cal destacar el paper de la Direcció General de Planificació i Relacions Agràries del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, que és responsable de supervisar la coordinació de les relacions amb la Unió Europea en les matèries que corresponen al departament, així com el seguiment de les activitats de les institucions europees en matèria de política agrària i

alimentaria²⁷. Dins de la Direcció General de Planificació i Relacions Agràries, **l'Oficina de Relacions Sectorials i Exteriors (ORSE)** s'encarrega de l'establiment d'un marc de referència amb les conselleries de les diferents comunitats autònomes i amb el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, per a la defensa dels interessos comuns en matèria de política agrícola comuna i de desenvolupament rural. A més a més, aquesta Oficina també fa la funció d'assessorament i coordinació de les actuacions departamentals en el marc de la Política Agrícola Comuna.

L'Oficina de Relacions Sectorials i Exteriors, a diferència de l'Oficina de Relacions Internacionals i Cooperació del Departament de Salut, o l'Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional del Departament d'Educació, no pot ser considerada la responsable de la coordinació dels afers europeus en el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural. Cada unitat que el compona és responsabilitza dels temes corresponents i està en contacte amb els tècnics de la Delegació catalana a Brussel·les, davant la impossibilitat de canalitzar tota aquesta activitat a nivell europeu des de una única oficina. Les diferents unitats departamentals tracten temes relacionats amb la PAC, com el Programa de Desenvolupament Rural (PDR) de Catalunya 2007-2013, però també la gestió dels Fons Europeus de Pesca, tracten temes divergents i molt especialitzats que impossibiliten una gestió coordinada des de la l'Oficina de Relacions Sectorials i Exteriors, motiu pel qual es prioritza el contacte directe amb Brussel·les.

Tanmateix, en cas d'existència d'algun afer d'abast europeu que pogués quedar fora del repartiment competencial previst en l'estructura organitzativa del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, l'Oficina de Relacions Sectorials i Exteriors se'n fa càrrec. L'ORSE també és responsabilitza de les relacions amb la Secretaria per la Unió Europea i està en contacte permanent amb la Delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya davant la UE.

5.4. El Gabinet tècnic del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació

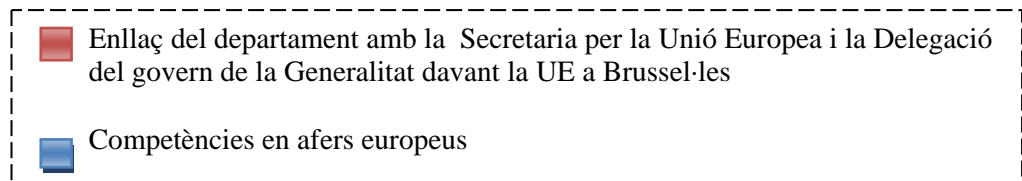
D'altra banda, cal destacar el cas del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació (DIRIP), que s'ocupa dels àmbits relacionats amb la seguretat ciutadana, seguretat pública, emergències i seguretat civil, coordinació de les relacions amb el Parlament de Catalunya, les relacions institucionals i l'impuls del desenvolupament estatutari etc. Dins d'aquesta conselleria, hi ha diverses unitats que treballen temes relacionats amb la Unió Europea, i aquestes actuacions es

²⁷ [DECRET 219/2006, de 23 de maig, de creació de la Direcció General de Planificació i Relacions Agràries del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca](#). DOGC núm. 4641.

coordinen des d'una secció en concret, el **Gabinet Tècnic** adscrit a la **Direcció de Serveis** de la **Secretaria General**. Dins del Gabinet Tècnic, el Servei de Difusió és responsable d'informar les unitats directives sobre les iniciatives i els programes derivats de les institucions europees que els concerneixen, i propiciar l'actuació internacional del Departament. No obstant, està prevista la reestructuració del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, i és possible que aquestes funcions del Servei de Difusió passin a dependre directament del Gabinet Tècnic.

Com a responsable de la coordinació dels afers europeus del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, el Gabinet Tècnic és l'enllaç del departament amb la Secretaria per a la Unió Europea i la Delegació del govern de la Generalitat a la UE a Brussel·les, així com també és el contacte amb la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica (DGAPE), responsable del seguiment projectes cofinançats pel Fons Europeu de Desenvolupament Regional a Catalunya.

Esquema 5. ORGANIGRAMA DELS AFERS EUROPEUS A CATALUNYA

1. Departament de la Presidència

1.1. SECRETARIA PER A LA UNIÓ EUROPEA* Responsable de la coordinació interdepartamental dels afers europeus, i de la representació de Catalunya en les institucions de la UE.

1.1.1 Servei de coordinació interdepartamental

- Programa de Suport a la Secretaria de la Unió per la Mediterrània
- Delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya davant la Unió Europea

2. Departament de Vicepresidència

2.1. Comissionat d'Afers Exteriors i Cooperació, (responsable de la promoció exterior de Catalunya)

2.1.1. Direcció General de Relacions Internacionals,

(Responsable de participació en xarxes regionals amb socis europeus, CTP, Euroregió Pirineus Mediterrània, ARE, REGLEG etc.)

3. Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació (DIRIP)

3.1. Secretaria General

3.1.1 Direcció de Serveis

3.1.1.1. Gabinet Tècnic (Coordinació de les activitats a nivell europeu d'aquest departament, i dels projectes cofinançats pel FEDER)

4. Departament d'Economia i Finances

4.1. Secretaria d'Economia

4.1.1. Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica (DGAPE)

(Organisme intermedi de l'autoritat de gestió del Programa Operatiu FEDER de Catalunya)

5. Departament de Governació i Administracions públiques

5.1. Secretaria General de Governació i Administracions públiques

5.1.1. Direcció General d'Administració Local (DGAL)

-Subdirecció General de Cooperació Local

- Servei de Gestió dels Fons de Cooperació i Estructurals
- Secció de Fons Estructurals

Designació de DGAL com a organisme intermedi encarregat del tram local del PO FEDER

*No és possible agregar l'organigrama complet de la Secretaria per a la Unió Europea atès que en aquests moments es troba en tràmit una proposta de decret per a la seva eventual aprovació.

5.2. Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la informació

5.2.1. Direcció general de la Societat de la Informació

5.2.2. Direcció General de Xarxes i Infraestructures de Telecomunicacions

6. Departament de Política Territorial i Obres Públiques (DPTOP)

6.1. Secretaria General de Política Territorial i Obres Públiques

6.1.1. Gabinet tècnic

6.1.1.1. Responsable de polítiques europees, (Figura responsable dels afers europeus que són competència d'aquest departament, i de la gestió de projectes cofinançats per la UE d'acord amb el PO FEDER per Catalunya.)

7. Departament de Justícia

7.1. Gabinet de la Consellera de Justícia, (Actuació a nivell europeu emmarcada en el Programa d'Estocolm)

7.1.1. Assessor de Relacions Externes (Responsable dels afers europeus d'aquest departament.)

8. Departament d'Educació

8.1. Gabinet del Conseller d'Educació

8.1.1. Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional (Responsable dels afers europeus del departament, com la representació autonòmica en la formació del Consell de la UE d'Educació, i participació en programes educatius europeus, Comenius i Grundtvig, d'acord amb el Programa d'Aprenentatge Permanent 2010-2012.)

8.2. Secretaria de Polítiques Educatives

8.2.1. DG de Planificació i Entorn

8.2.1.1. Servei de Llengües (Execució dels programes educatius europeus a Catalunya)

9. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació

9.1. Gabinet del Conseller de Cultura

9.1.1. Àrea Relacions Internacionals

9.1.1.1. Responsable de Relacions Internacionals (Figura responsable dels afers europeus d'aquest departament, coordina les actuacions en matèria de cooperació transfronterera, sobretot pel que fa a la l'Euroregió Pirineus- Mediterrània, i la participació a la sectorial de Cultura i Audiovisual del Consell de la UE)

10. Departament de Salut

10.1. Secretaria d'Estratègia i Coordinació (el Secretari és l'enllaç amb la SUE)

10.1.1. Oficina de Relacions Internacionals i Cooperació, (Coordinació de l'activitat europea d'aquest departament, el Director de l'Oficina és enllaç del departament amb la Delegació del govern de la Generalitat de Catalunya davant la UE,)

11. Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural (DAR)

11.1.Direcció General de Planificació i Relacions Agràries, (Coordinació de les relacions amb la UE i del seguiment de les activitats de les institucions europees en matèria de política agrària i alimentària.)

11.1.1.Oficina de Relacions Sectorials i Exteriors (Establiment d'un marc de referència amb les conselleries de les CCAA. i amb el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, per a la defensa dels interessos comuns en matèria de PAC i de desenvolupament rural.)

Protocol entre el DAR i el DMAH, per la gestió del Programa de Desenvolupament Rural 2007-2013

12. Departament de Medi Ambient i Habitatge (DMAH)

12.1.Direcció General de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat

12.1.1.Assessora en polítiques transversals, (Figura responsable de la coordinació intradepartamental dels afers europeus)

Subdirecció General de Coordinació Corporativa ,(Responsable gestió fons FEDER i FEADER)

13. Departament de Treball

13.1.Gabinet de la Consellera

13.1.1.Assessora en polítiques sociolaborals en l'àmbit internacional (Responsable de la coordinació intradepartamental dels afers europeus)

13.2.Servei d'Ocupació de Catalunya, (Actuació d'acord amb Programa Operatiu del FSE de Catalunya pel període 2007-2013.)

13.2.1.Responsable del seguiment del Fons Social Europeu

14. Departament d'Acció Social i Ciutadania (DASC)

14.1.Direcció General d'Acció Social i Ciutadania

14.1.1.Responsable de programes amb la UE, (Coordinació de les activitats a nivell europeu d'aquest departament)

15. Departament d'Innovació , Universitats i Empresa (DIUE)

15.1.Cap del Gabinet del Conseller, (Figura responsable dels afers europeus del departament, coordinació participació consultes públiques de la Comissió, la comitologia etc.)

III. LA PRÀCTICA DELS DEPARTAMENTS DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA, alguns exemples

El protagonisme europeu de Catalunya és pot il·lustrar a través de la pràctica dels diferents departaments catalans en aquest terreny, la participació en la dimensió institucional de la UE, en les polítiques comunitàries, en programes i iniciatives europees varies, i també en xarxes d'interessos. Però cal tenir present que l'augment de la participació en afers europeus ha suposat l'emergència a Catalunya de múltiples emprenedors europeus, ens locals i agents econòmics, (Ramon i Sumoy, 2003;174) que requereixen l'assumpció per part de l'administració catalana d'un paper d'habilitador, i no tant d'executor, per fomentar l'acció europea de tots aquests actors catalans.

6. PARTICIPACIÓ EN INSTITUCIONS I ÒRGANS DE LA UNIÓ EUROPEA

En el cas de Catalunya, la participació en les reunions dels comitès de comitologia i en les formacions dels Consells de la UE, en les quals es permet la participació de les comunitats autònomes (inclosos els Grups de treball que se'n deriven), la garanteixen els departaments de la Generalitat concernits en cada cas.

A més a més, cal destacar la participació de les conselleries catalanes en consultes públiques de la Comissió europea o del Comitè de Regions, tant de forma individual com conjuntament, en una resposta del Govern català. Per exemple, el mes de març de 2010 es va publicar el document de resposta de la Generalitat al qüestionari del Comitè de les Regions sobre l'Estratègia Europa 2020, la futura Estratègia de la UE per al creixement i l'ocupació, amb aportacions de tots els departaments catalans, sota la coordinació de la Secretaria per la Unió Europea. Cal destacar la rellevància de la participació en les consultes públiques de Llibres Verds de la Comissió europea, ja que aquests documents de reflexió sobre un àmbit polític específic poden donar lloc al sorgiment d'un Llibre Blanc amb les propostes oficials d'acció europea en l'àmbit tractat.

6.1. Assumpció de la representació autonòmica en les formacions del Consell de la Unió Europea

L'Administració de la Generalitat de Catalunya ja ha assumit, d'ençà de l'entrada en vigor dels Acords CARCE l'any 2005, la representació autonòmica en tots els Consells oberts, llevat de l'àmbit específic de la salut. Tal i com hem destacat, actualment la Secretaria per a la Unió Europea assumeix la coordinació horitzontal d'aquesta participació i la interlocució en el si de la Generalitat

amb el Ministeri de Política Territorial, el Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació i amb la Representació Permanent d'Espanya davant la UE. Cal destacar que la participació autonòmica es formalitza en les sessions ministerials i en les respectives instàncies preparatòries (excepte en les reunions del COREPER i del Comitè Especial d'Agricultura)²⁸.

Durant el primer semestre de 2010, coincidint amb la presidència espanyola de la UE, la Generalitat de Catalunya ha assumit la representació autonòmica en dues formacions del Consell, Agricultura i Pesca (AGRI-FISH) i Medi Ambient (ENV). Per tant, el conseller d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha participat en representació de totes les comunitats autònomes a les sessions previstes del Consell d'Agricultura i Pesca celebrades cada mes. Així com el Conseller de Medi Ambient i Habitatge, ha assistit en representació de totes les comunitats autònomes espanyoles en els dos Consells de Medi Ambient previstos durant la Presidència espanyola.

***Taula 6. Representació autonòmica en les formacions del Consell de la UE
(gener-juny 2010)***

Representació autonòmica (Presidència Espanyola: gener - juny 2010)			
FORMACIÓ DEL CONSELL	TEMA	CONFERÈNCIA SECTORIAL	REPRESENTACIÓ AUTONÒMICA
OCUPACIÓ, POLÍTICA SOCIAL, SALUT I CONSUMIDORS (EPSCO)	Ocupació i Política social	Afers laborals (Grup Interconferències)	Canàries
	Salut	Interterritorial del Sistema Nacional de Salut	Extremadura
AGRICULTURA I PESCA (AGRI-FISH)	Agricultura	Agricultura i Desenvolupament Rural	Catalunya
	Pesca	Pesca Marítima	Catalunya
MEDI AMBIENT (ENV)	Medi ambient	Medi Ambient	Catalunya
EDUCACIÓ, JOVENTUT I CULTURA (EJC)	Educació	Educació	Aragó
	Joventut	Afers Socials (Grup Interconferències)	Canàries
	Cultura	Cultura	Aragó
COMPETITIVITAT	Consumidors	Consum	Aragó

Font: Secretaria per la Unió Europea, *La participació de la Generalitat de Catalunya en el Consell de Ministres de la UE*, en l'Informe semestral sobre l'estat de la Unió Europea, gener –juny de 2010, Presidència espanyola de la UE

²⁸ Dades extretes de la Secretaria per la Unió Europea, Informe semestral sobre l'estat de la Unió Europea, gener –juny de 2010, Presidència espanyola de la UE, pàg. 14.

Amb l'objectiu de facilitar les tasques que deriven d'aquesta coordinació autonòmica, el Departament de Medi Ambient i Habitatge ha creat el Grup de Coordinació UE 2010, format per un representant de cada unitat departamental, és a dir un representant de cada direcció general i de les agències associades al departament, i membres del Gabinet del conseller, sota supervisió de la Direcció General de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat, i de l'Assessora en polítiques transversals. Sense obviar que la Comunitat coordinadora també rep el suport de la REPER i de les delegacions de les comunitats autònomes a Brussel·les.

En el cas del Consell d'Educació, Joventut i Cultura (EJC), Aragó ha assumit en el primer semestre de 2010 la representació autonòmica en els àmbits d'Educació i Cultura. Però des de Catalunya, l'Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional és l'encarregada de fer el seguiment, preparar els informes sol·licitats, i participar en els mecanismes multilaterals per a la definició de la posició de l'Estat espanyol en el si del Consell d'Educació, i per altra banda, l'Àrea de Relacions Internacionals del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació s'encarrega de la participació de Catalunya a la sectorial de Cultura i Audiovisual del Consell de la Unió Europea. Es tracta de participar en la Conferència sectorial entre l'Estat espanyol i les comunitats autònomes, i essencialment, ser present en les reunions entre CCAA per determinar la posició comuna davant del Consell de la Unió.

Pel que fa a la participació en el Consell d'Ocupació, Política Social, Salut i Consumidors (Consell EPSCO) la representació autonòmica referent als temes de Salut, on participa el Departament de Salut català sota coordinació de la Secretaria d'Estratègia i Coordinació, ha estat assumida en el primer semestre de 2010 per Extremadura, i a partir de juny de 2010 serà assumida pel Govern de les Illes Balears. Per altra banda, en l'àmbit d'Ocupació i Política Social de l'EPSCO, on Canàries ha assumit la representació autonòmica durant la Presidència espanyola de la UE, la participació catalana és desenvolupada pel Departament de Treball sota coordinació de l'Assessora en polítiques sociolaborals en l'àmbit internacional.

Com a novetat d'aquest primer semestre de 2010 que ha coincidit amb la Presidència espanyola, el Govern espanyol ha permès la participació de les autonomies en les reunions informals de ministres, participació assumida per la comunitat a càrrec de la representació autonòmica en les formacions del Consell obertes. Així doncs, la Consellera del Departament de Treball va poder assistir a la reunió informal dels ministres de la UE del Consell EPSCO celebrada el gener de 2010 a Barcelona, amb Canàries com a representant de totes les autonomies.

D'altra banda, el Departament d'Innovació, Universitats i Empresa no participa en cap formació del Consell de la UE, donat que el Consell de Competitivitat que és el que competencialment li

correspondria resta tancat a la participació autonòmica. De fet, una de les peticions catalanes per la Presidència espanyola de la UE era l'obertura d'aquest Consell a la representació autonòmica, i només s'ha aconseguit en l'àmbit de consum. Tanmateix els temes de protecció dels consumidors tenen certa especificitat, atès que la majoria de dossiers es tracten a la formació del Consell de Competitivitat i, en canvi, el principal grup de treball "Protecció i informació dels consumidors" resta adscrit a la formació del Consell EPSCO²⁹.

6.2. Catalunya en els comitès de la Comissió Europea

L'acord CARCE en vigor pel període 2007-2011 ha obert la participació autonòmica a un total de 92 comitès³⁰. A diferència del període 2003-2006, pel quadrienni 2007-2011 no hi ha cap comitè obert a la participació de l'Estat que no hagi estat sol·licitat per cap Comunitat. Segons l'Institut d'Estudis Autonòmics del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, Catalunya serà la comunitat autonòmica més activa, amb una participació a 31 comitès, i Navarra la que menys, ja que no participarà a cap comitè³¹.

L'any 2008 experts de la Direcció General de Protecció Civil del Departament d'Interior Relacions Institucionals i Participació, van participar en el Comitè de Protecció Civil de la Comissió Europea, exercint la representació de totes les comunitats autònomes. Però al mateix any Catalunya, a través del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa, va ser responsable, de la representació autonòmica del Comitè de Cooperació del 7è Programa Marc de la UE (7PM), el principal instrument de la Unió Europea per finançar l'R+D durant el període 2007-2013.

Considerant que aquest Comitè de Cooperació del 7PM compta amb nou configuracions temàtiques, (Salut; Aliments, Agricultura i Biotecnologia; Tecnologies de la Comunicació i la Informació; Nanotecnologies, Materials i Processos de producció; Energia; Medi Ambient; Transport; Ciències Socials i Humanitats; Seguretat i Espai) la Cap de Gabinet del Conseller, que és el punt de contacte amb el Ministeri d'Educació i Ciència espanyol, va optar per crear un grup de treball de coordinació intern del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa. Aquest grup de coordinació de comitologia presencial es reunia un cop al mes i facilitava la

²⁹ Dades extretes de la Secretaria per la Unió Europea, Informe semestral sobre l'estat de la Unió Europea, gener –juny de 2010, Presidència espanyola de la UE, pàg. 13.

³⁰ Informació de la Secretaria per la Unió Europea, Informe semestral sobre l'estat de la Unió Europea, gener –juny de 2010, Presidència espanyola de la UE, "La participació de la Generalitat de Catalunya en els comitès de comitologia" pàg.15. Vegeu també CARCE, "Propuesta de acuerdo sobre la participación de las Comunidades Autónomas en los Comités de la Comisión o "de comitología", periodo 2007-2011".

³¹ Vegeu Institut d'Estudis Autonòmics (2008), Incidència del Dret comunitari en l'Estat autonòmic, p47.

programació d'actuacions conjuntes, en coordinació amb la Delegació del Govern de la Generalitat davant la UE.

A més a més, per la correcta coordinació de l'actuació autonòmica en el Comitè de Cooperació del 7è Programa Marc de la UE, el Departament d'Innovació, Universitats i Empresa, sota coordinació de la Cap Gabinet del Conseller, va liderar amb l'ajuda de l'Oficina Europea del Ministeri, l'establiment d'un sistema de coordinació entre les autonomies, per facilitar la comunicació de l'ordre del dia i l'emissió de posicionaments previs a l'adopció de la posició comuna autonòmica. Més endavant, es varen celebrar reunions de coordinació entre CCAA i també la reunió de traspàs de la representació autonòmica d'aquest comitè del 7PM a Andalusia al 2009. Actualment el Departament d'Innovació, Universitats i Empresa català assumeix la representació autonòmica en dos comitès dins del 7è Programa Marc de la UE, (ambdós de menys envergadura que el de Cooperació) el comitè Persones, gestionat per un responsable en matèria de recerca, i el comitè Polítiques de TIC, a càrrec dels responsables d'innovació del departament.

També durant el primer semestre del 2009 Catalunya va exercir la representació autonòmica del Comitè PROGRESS, que va recaure en el Departaments d'Acció Social i Ciutadania, sota coordinació de la Responsable de Programes amb la UE, i en el Departament de Treball, sota gestió de l'Assessora en polítiques sociolaborals en l'àmbit internacional. Les dues conselleries varen establir una metodologia de coordinació i de treball conjunta per a donar compliment als mandats dels Acords de la CARUE, tot establint la coordinació amb la Comunitat de València que havia d'assumir la representació autonòmica del Comitè el segon semestre del 2009.

Aquest any 2010, la Generalitat de Catalunya exerceix la representació autonòmica en nou comitès. En aquesta representació hi estan directament implicats cinc departaments de la Generalitat de Catalunya; el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció rural, el Departament d'Economia i Finances, el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, el Departament de Medi Ambient i Habitatge, i el Departament d'Innovació, Universitats i Empresa (vegeu taula 7).

Taula 7. Participació catalana en la comitologia a l'any 2010

Representació autonòmica de la Generalitat de Catalunya 2010 - Departaments responsables		
COMITÈ	CODI CE	DEPARTAMENT
FITOSANITARI PERMANENT	C20000	Agricultura, Alimentació i Acció Rural
PROTECCIÓ INDICACIONS GEOGRÀFIQUES, DENOMINACIONS	C06600	Agricultura, Alimentació i Acció Rural
APLICACIÓ REGLAMENT 2006/2004 PROTECCIÓ CONSUMIDORS	C25900	Economia i Finances
PROGRAMA SUPORT SECTOR AUDIOVISUAL MEDIA 2007 (9-2010)	C31600	Cultura i Mitjans de Comunicació
PROGRAMA PERSONES PER A ACCIONS D'INVESTIGACIÓ	C32200	Innovació, Universitats i Empresa
PROGRAMA DE SUPORT A LA POLÍTICA EN MATÈRIA TIC	C32600	Innovació, Universitats i Empresa
ADAPTACIÓ PROGRÉS CIENTÍFIC DIRECTIVES RESIDUS (9-2010)	C11700	Medi Ambient i Habitatge
APLICACIÓ DIRECTIVA ENVASOS I RESIDUS D'ENVASOS (fins al 8-2010)	C11100	Medi Ambient i Habitatge
APLICACIÓ DIRECTIVA TRACTAMENT AIGÜES RESIDUALS URBANES	C11600	Medi Ambient i Habitatge

Font: Secretaria per la Unió Europea, *La participació de la Generalitat de Catalunya en els comitès de comitologia*, en l'Informe semestral sobre l'estat de la Unió Europea, gener –juny de 2010, Presidència espanyola de la UE.

Pel que fa a la participació autonòmica al Comitè de Salut Pública al 2010 la porta el Govern de les Illes Balears, però al 2011 haurà d'assumir aquesta representació la Generalitat de Catalunya mitjançant el Departament de Salut.

7. PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES EUROPEUS PER OBTENIR COFINANÇAMENT

Catalunya participa en múltiples programes i projectes que reben ajuts comunitaris. No obstant, com ja hem destacat, gran part dels recursos financers europeus destinats a Catalunya provenen dels Fons Estructurals dedicats a la consecució dels objectius de la Política de Cohesió europea 2007-2013. Des de l'any 1989 fins al 2006 Catalunya ha rebut ajuts per import de 8.640 milions d'euros, provinents del Fons Europeu de Desenvolupament Regional, del Fons de Cohesió i del Fons Social Europeu. Les principals inversions han estat destinades a transport ferroviari, construcció de carreteres, restauració i rehabilitació de nuclis urbans, sanejament d'aigües, abastament d'aigua a la població, tractament de residus i projectes de recerca i desenvolupament.

En els programes actualment vigents, del 2007 al 2013, hi consignats 1.372 milions d'euros, que corresponen a 763 milions al FEDER i la resta al FSE, a l'objectiu de cooperació territorial europea i a les aportacions del Fons de Cohesió. El programa operatiu vigent, FEDER 2007-2013, que agrupa la major part de la inversió, s'estructura en quatre àmbits: innovació recerca i

desenvolupament, infraestructures del transport i xarxes de comunicacions, medi ambient, i desenvolupament local i urbà³².

Per tal d'il·lustrar la importància de la participació dels departaments catalans en programes i projectes que reben el suport financer de la UE, podem destacar l'exposició PROJECTE EUROPA, una mostra dels milers d'actuacions impulsades en el territori català en àmbits molt diversos, resultants de la política europea a Catalunya. Per exemple aquesta exposició organitzada per la Representació de la Comissió Europea a Barcelona i el Departament d'Economia i Finances de la Generalitat destaca, en l'àmbit d'infraestructures del transport i xarxes de comunicacions, el projecte d'ampliació del port de Barcelona, on la UE va finançar el 53% del seu cost. La construcció de la línia ferroviària d'alta velocitat Madrid-Barcelona- Frontera francesa, un dels projectes més importants a Catalunya per poder participar en la futura xarxa transeuropea d'alta velocitat, és finançat el 72% per la UE. Però també podem mencionar el projecte Radiocom, on el 50% dels recursos també provenen d'Europa, per la construcció d'infraestructures que permetin oferir serveis de telecomunicacions en l'entorn rural, dins del programa impulsat per la Generalitat anomenat Catalunya Connecta. Així com el carril per autobusos i vehicles d'alta ocupació (BUS-VAO) a l'autopista C-58, el Parc Aeroportuari i logístic de Girona de la Central Integrada de Mercaderies (CIM) la Selva, i l'ampliació del tram navegable del riu Ebre, entre Ascó i Móra d'Ebre, finançats en un 50% per la UE.

D'altra banda, en l'àmbit de medi ambient, la UE ha suportat el 80% de la construcció de la planta de selecció i tractament de residus ECOPARC 3 del Besòs, amb un cost de 45 milions d'euros, i ha finançat el 85% de la construcció de la planta depuradora del Besòs i l'ampliació de la planta del Baix Llobregat, que actualment pot tractar l'aigua usada per 2 milions de persones al dia. Però amb els recursos dels Fons Estructurals, també s'han desenvolupat el projecte de prevenció de riscos naturals, especialment inundacions i incendis forestals, a la comarca de la Garrotxa, el projecte de la Diputació de Lleida per la prevenció d'incendis i creació de centres de sensibilització ambiental, o el pla per la prevenció d'avingudes d'aigua a Torredembarra.

Pel que fa a l'àmbit de desenvolupament local i urbà, la UE ha finançat, mitjançant el FEDER, el 50% de la rehabilitació de l'Hospital de Sant Pau declarat Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO, dins de la iniciativa Urban II ha suportat el 50% del cost de la rehabilitació del Barri de la Mina de Sant Adrià de Besòs, i finançarà el 60% del projecte de l'Hospital Transfronterer de la Cerdanya, que donarà servei a la part catalana i francesa de la comarca de la Cerdanya i al Capcir

³² Informació facilitada pel Departament d'Economia i Finances, *Exposició PROJECTE EUROPA, Les inversions de la UE a Catalunya*.

(França). Però la UE també dóna suport financer a diferents projectes de les demarcacions catalanes, a Barcelona ha finançat el 50% de la remodelació del Mercat Municipal de Manlleu, de la construcció del Centre de Congressos Mataró-Maresme, i del Centre d'Interpretació Paleontològica d'Hostalets de Pierola. En la demarcació de Girona, Europa ha suportat el 50% del cost de la rehabilitació de l'entrada al Parc Natural de la Zona de la Garrotxa, de la tercera fase del projecte Ecomuseu-farinera de Castelló d'Empúries, la cinquena fase del Museu del Suro de Palafrugell, i la construcció del Museu etnogràfic de Ripoll. D'altra banda, en la demarcació de Lleida, la UE ha finançat el 50% de la rehabilitació del patrimoni arquitectònic d'Albesa, el projecte Espai Ermengol a la Seu d'Urgell, i la rehabilitació del Castell i casc antic de l'Albi. Pel que fa a Tarragòna s'ha finançat el 50% de l'Epicentre Gaudí de Riudoms, la rehabilitació del Convent d'Alcamar i de la casa- Museu Àngel Guimerà del Vendrell, com la renovació del Centre comercial del Deltebre.

Tanmateix, cal destacar l'especial atenció dels recursos europeus destinats a Catalunya en l'àmbit d'innovació, recerca i desenvolupament. La UE ha aportat el 50% dels recursos per cobrir el cost de més de 40 milions d'euros de l'Institut Català d'Investigació Química de Tarragona, com també ha cofinançat el 50% del Centre R+D per a la Indústria Agroalimentària de Lleida, i el 50% del projecte de construcció del Centre d'Invetsigació de Sistemes Avançats basats en les TIC, el 50% de la construcció de l'Institut de Ciències Fotòniques, i també l'equipament científic del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona, amb un cost total de 150 milions d'euros. La UE també ha aportat el 35% del finançament del pla d'ampliació de la Fira de Barcelona pel nou recinte Gran Via, amb un cost de més de 200 milions d'euros, subvenciona l'agència ACCIÓ (CIDEM) per destinar més de 100 milions d'euros a projectes d'innovació empresarial a Catalunya fins al 2013, i a través de la iniciativa JEREMIE³³ gestionada per l'Institut Català de Finances, la UE finança projectes innovadors de microempreses i pimes.

7.1. El Departament d'Economia i Finances i la gestió dels Fons Estructurals

Dins de la Secretaria d'Economia del Departament d'Economia i Finances, a la qual s'adscriu, la **Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica** coordina les intervencions comunitàries a Catalunya que emanen de les polítiques estructurals i de cohesió de la Unió Europea, corresponents al Fons Europeu de Desenvolupament Regional i al Fons de Cohesió. Així doncs, la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica està en contacte amb els caps de fila o responsables de

³³ Instrument d'enginyeria financera creat per la Comissió i el Banc Europeu d'Inversions per facilitar l'accés de les microempreses i pimes al finançament europeu destinat a innovació. A Catalunya el programa JEREMIE té compromesos 50 milions d'euros.

programes cofinançats pels fons estructurals i els secretaris generals dels diferents departaments catalans implicats. Tanmateix, per entendre les funcions d'aquesta secció del Departament d'Economia i Finances cal tenir present el marc que possibilita les seves actuacions és el Programa Operatiu FEDER de Catalunya 2007-2013.

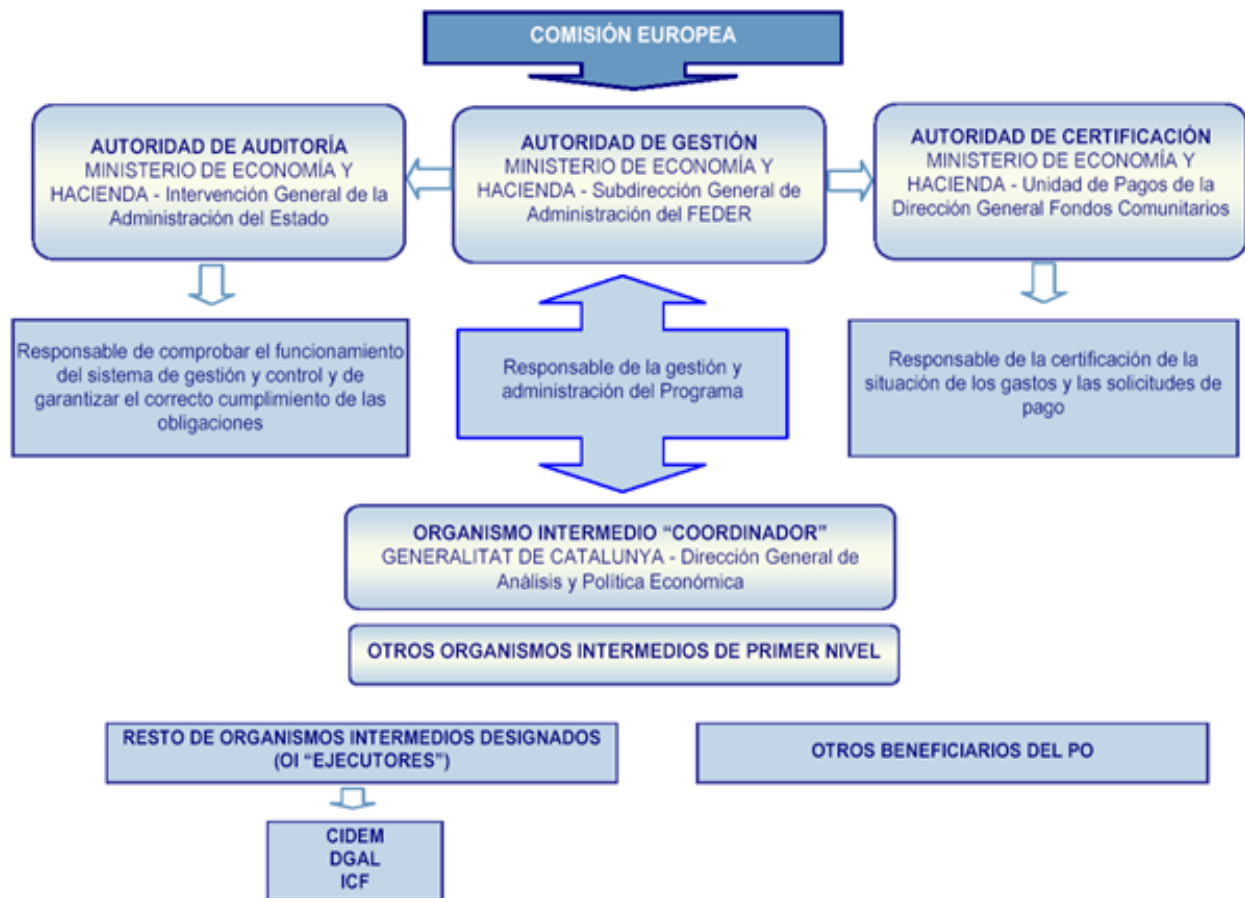
L'articulació institucional del Programa Operatiu comprèn diferents nivells administratius, i es regeix pel Reglament (CE) n°1083/2006. La gestió dels Fons Estructurals, i en particular del FEDER a Catalunya està delimitada en el propi Programa Operatiu de Catalunya, que estableix:

- Una **Autoritat de Gestió**, la Subdirecció General d'Administració del FEDER de la Direcció General de Fons Comunitaris (DGFC) del Ministeri d'Economia i Hisenda
- Una **Autoritat de Certificació**, la Unitat de Pagaments de la Direcció General de Fons Comunitaris del Ministeri d'Economia i Hisenda.
- Una **Autoritat d'Auditoria**, la Intervenció General de l'Administració de l'Estat .

Aquests òrgans exerceixen les seves competències, sense perjudici de les competències de la Comissió en l'execució del pressupost general de la UE, i en virtut del principi general de subsidiarietat, que regeix l'aplicació dels Fons Estructurals. D'altra banda, es preveu la col·laboració activa, en l'administració de les ajudes comunitàries, dels denominats organismes intermedis (coordinadors) que actuen sota la responsabilitat de l'Autoritat de Gestió. Com ja hem destacat, en el cas del PO FEDER de Catalunya, aquest paper correspon a la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica (DGAPE) del Departament d'Economia i Finances.

Tanmateix, en aquest marc de cooperació, i amb l'objectiu de facilitar la correcta gestió del FEDER, les disposicions del programa operatiu també estableixen la possibilitat d'atribuir la condició d'organisme intermedi (executor o de segon nivell) a altres beneficiaris del Programa, en els quals es confia part de la seva execució i gestió. En aquest sentit, la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica del Departament d'Economia i Finances ha designat com a organismes intermedis a Catalunya:

- El Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM), responsable de la gestió global de l'eix 1 del PO FEDER Catalunya 2007-2013.
- La Direcció General d'Administració Local (DGAL) del Departament de Governació i Administracions Públiques, encarregat de la gestió integral del tram local del PO FEDER.
- L' Institut Català de Finances (ICF), responsable de la gestió del JEREMIE

Esquema 8. Les autoritats de gestió del PO FEDER de Catalunya 2007-2013

Font: DGAPE, Manual de Procediments de la Generalitat de Catalunya del PO FEDER 2007-2013 de Catalunya

Dins de la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica, recauen sobre la **Subdirecció General de Programació** les tasques de gestió i control derivades del funcionament del PO FEDER 2007-2013 de Catalunya, delimitades pel Decret 66/2005³⁴. La DGAPE està estructurada per garantir la gestió i el control del Programa operatiu (veure annex I, taula 9). No obstant, considerant que la responsabilitat de gestió del Programa Operatiu FEDER 2007-2013 segueix un procés de descentralització territorial delimitat, s'han establert una sèrie de procediments de coordinació formals entre les administracions involucrades i la resta de gestors dels Fons. El principal òrgan, a nivell estatal, de coordinació de les polítiques executades amb ajuts europeus és el Comitè de Coordinació dels Fons Comunitaris, format per dos subcomitès en funció dels

³⁴ Article 4 del [DECRET 66/2005, de 19 d'abril, de reestructuració de la Direcció General de Programació Econòmica](#). DOGC núm. 4368

objectius de la Política Regional. Catalunya participa en el subcomitè de l'objectiu de Competitivitat Regional i Ocupació.

A més a més, la Direcció General d'Anàlisi i Polítiques econòmiques també és responsable de facilitar la coordinació amb altres Fons comunitaris a través del desenvolupament d'un protocol de coordinació dels Programes Operatius de Catalunya 2007-2013 entre el FEDER i el FEADER i FEP. Així com també de l'establiment d'una Comissió tècnica que revisi les convocatòries de Fons celebrades per evitar solapaments, i de la redacció d'un informe anual d'avaluació de les accions realitzades.

7.2. El Servei d'Ocupació de Catalunya del Departament de Treball, i la gestió del Fons Social Europeu a Catalunya

En el cas del Programa Operatiu del FSE de Catalunya pel període 2007-2013, l'autoritat de gestió és el Ministeri de Treball espanyol, més concretament la Unitat Administradora del Fons Social Europeu, i a Catalunya és permet la participació del Departament de Treball de la Generalitat a través del **Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC)**.

El Servei d'Ocupació de Catalunya és un organisme autònom de caràcter administratiu creat mitjançant la Llei 17/2002, responsable de gestionar les actuacions referents a serveis ocupacionals i fomentar, a nivell català, una ocupació estable i de qualitat, reduir la desocupació, oferir protecció a les persones desocupades etc³⁵.

L'actuació d'aquest Servei a nivell europeu està delimitada per les disposicions del Protocol de delegació de funcions entre el Servei d'Ocupació de Catalunya i el Departament de Treball, en l'execució del Programa Operatiu d'Intervenció Comunitària del FSE, d'acord amb l'objectiu de competitivitat regional i ocupació del període 2007-2013³⁶. Aquest protocol formalitza la cooperació entre el SOC (com a organisme intermedi del PO FSE Catalunya 2007-2013), la Direcció General d'Economia Cooperativa i Creació d'Empresa, i la Direcció General d'Igualtat d'Oportunitats en el Treball, (com a òrgans del Departament de Treball gestors de les operacions elegibles delimitades pel Programa Operatiu). Així doncs, el Servei d'Ocupació de Catalunya

³⁵ DECRET 160/2006, de 16 de maig, de reestructuració del Servei d'Ocupació de Catalunya. (Pàg. 21902) DOGC núm. 4636 - 18/05/2006.

³⁶ Protocolo de delegación de funciones entre el Servei d'Ocupació de Catalunya, organismo intermedio del PO FSE de Cataluña 2007-2013, y el Departament de Treball como Organismo Colaborador en el marco del Acuerdo por el que se regulan las competencias de la autoridad de gestión del programa operativo del FSE de Cataluña 2007-2013 que serán desarrolladas por el gobierno de la Comunidad Autónoma de Cataluña. (14.11.2008)

compta específicament amb l'Àrea de seguiment de projectes del FSE, d'acord amb les seves atribucions en la gestió del FSE a Catalunya.

7.3. Participació del Departament de Governació i Administracions públiques en la Política de Cohesió

7.3.1. *La Direcció General d'Administració local, i el tram local del Programa Operatiu FEDER Catalunya 2007-2013.*

El tram local del Programa Operatiu del FEDER Catalunya 2007-2013, els beneficiaris del qual són els ens locals de Catalunya, es troba gestionat per la **Direcció General d'Administració Local** (DGAL) del Departament de Governació i Administracions públiques, d'acord amb el protocol de col·laboració signat a l'efecte, amb el Departament d'Economia i Finances³⁷. Des de la Direcció General d'Administració Local, la **Subdirecció General de Cooperació local** ha de impulsar i proposar programes de cooperació local, i, dins d'aquesta subdirecció, **el Servei de Gestió dels Fons de Cooperació i Estructurals** s'encarrega de seleccionar i gestionar, d'acord amb les directrius de la Unió Europea, els projectes locals susceptibles de rebre fons estructurals europeus³⁸. Més concretament a la **Secció de Fons Estructurals** li correspon tramitar els expedients dels fons estructurals, portar-ne el control i el seguiment. Però també assessorar els ens locals sobre aquestes subvencions comunitàries.

La Direcció General d'Administració Local, actua en base el marc establert pel Programa Operatiu objectiu 2 (competitivitat regional i ocupació) FEDER 2007-2013. Més específicament el Servei de Gestió dels Fons de Cooperació i Estructurals organitza la programació de les convocatòries de subvencions en quatre dels cinc eixos prioritaris del programa operatiu, on hi ha programades les despeses d'àmbit local (aproximadament un 15% del fons FEDER destinat a Catalunya):

- En **l'Eix 5**. Assistència tècnica i **l'Eix 1**. Economia del coneixement i innovació, i desenvolupament empresarial.

³⁷ Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica, La política de cohesió en les administracions locals en el període 2007-2013: El FEDER i el Fons de Cohesió a Catalunya

³⁸ DECRET 55/2007, de 13 de març, de reestructuració de la Secretaria General del Departament de Governació i Administracions Públiques. *DOGC núm. 4842 - 15/03/2007*(Pàg. 9259)

L'eix 5 està destinat a la preparació, execució, seguiment i inspecció, dels programes dels ens locals³⁹. Es tracta d'un eix d'actuació territorialitzat, només en són beneficiaris les diputacions, que gestionen un eix 1 dins del seu territori. En aquest cas, les diputacions col·laboren amb la Secció de Fons Estructurals i el Servei de Gestió dels Fons de Cooperació i Estructurals, per a la gestió dels eixos 1 a través de la signatura de convenis que estableixen el règim de funcions atorgat a la diputació. En el cas de les diputacions de Lleida, Girona, i Tarragona s'han realitzat les dos convocatòries previstes en el programa operatiu català del FEDER pel període 2007-2013 referents a l'eix 1, les últimes convocades al març de 2010⁴⁰, i pel que fa a la diputació de Barcelona es va realitzar una convocatòria d'ajuts al març de 2009⁴¹, i n'hi ha una altra pendent.

- En l'**Eix 2**. Medi Ambient i prevenció de riscos i l'**Eix 4**. Desenvolupament sostenible local i urbà.

Pel que fa a les dues convocatòries de subvencions previstes pels eixos 2 i 4 es va celebrar una convocatòria conjunta d'ambdós eixos al 2009⁴². Tanmateix, en el cas de l'eix 4, cal destacar el programa de febrer de 2010 anomenat “viure al poble”⁴³, adreçat als municipis amb una població de dret de fins a 2.000 habitants. Es tracta d'un instrument d'intervenció

³⁹ ORDRE GAP/443/2008, de 13 d'octubre, per la qual s'aproven les bases reguladores per seleccionar actuacions dels ens locals susceptibles de cofinançament del FEDER, per al període 2007-2013, i es convoca el termini de presentació de sol·licituds per a l'Eix 5. *DOGC núm. 5239. 20.10.2008*

⁴⁰ ORDRE GAP/170/2010, de 18 de març, per la qual s'aproven les bases reguladores per seleccionar operacions dels ens locals de la demarcació de Lleida susceptibles de ser cofinançades pel FEDER per al període 2007-2013, i s'obre la convocatòria per presentar sol·licituds per al període 2007-2013, eix 1. *DOGC núm. 5597 - 29/03/2010*. ORDRE GAP/171/2010, de 18 de març, per la qual s'aproven les bases reguladores per seleccionar operacions dels ens locals de la demarcació de Girona susceptibles de ser cofinançades pel FEDER per al període de 2007-2013, i s'obre la convocatòria per presentar sol·licituds per al període 2007-2013, eix 1. *DOGC núm. 5597 - 29/03/2010*. ORDRE GAP/169/2010, de 22 de març, per la qual s'aproven les bases reguladores per seleccionar operacions dels ens locals de la demarcació de Tarragona susceptibles de ser cofinançades pel FEDER per al període de 2007-2013, eix 1. *DOGC núm. 5597 - 29/03/2010*

⁴¹ ORDRE GAP/131/2009, de 23 de març, per la qual s'aproven les bases reguladores per seleccionar operacions dels ens locals susceptibles de cofinançament pel FEDER, per al període 2007-2013, i es convoca el termini de presentació de sol·licituds per al període 2007-2011, Eix 1, per a l'àmbit territorial de la Diputació de Barcelona. *DOGC núm. 5348 . 27.3.2009*

⁴² ORDRE GAP/345/2009, de 6 de juliol, de modificació de l'Ordre GAP/442/2008, de 14 d'octubre, per la qual s'aproven les bases reguladores per seleccionar operacions dels ens locals susceptibles de cofinançament FEDER, per al període 2007-2013, i es convoca el termini de presentació de sol·licituds per al quadrienni 2007-2010, eixos 2-4.

⁴³ ORDRE GAP/53/2010, d'1 de febrer de 2010, per la qual s'aproven les bases reguladores per seleccionar projectes de municipis susceptibles de cofinançament pel FEDER Catalunya 2007-2013, eix 4, mitjançant el programa Viure al Poble, i es convoca el termini de presentació de sol·licituds per al període 2010-2013.

integral per fer front a les dificultats especials que pateixen aquests municipis amb un nombre menor d'habitants, i on el Departament de Governació i Administracions públiques complementa el cofinançament FEDER dels projectes seleccionats, amb un ajut corresponent al 5% de la despesa subvencionable.

Cal destacar la tasca de la Secció de Fons Estructurals, que assessora als ens locals pel que fa a la gestió dels projectes receptors d'aquest cofinançament europeu, i ha de controlar que els beneficiaris locals compleixin la normativa comunitària relativa a competència, contractació pública, protecció i millora del medi ambient, i el foment de la igualtat entre homes i dones. La Secció de Fons Estructurals i el Servei de Gestió dels Fons de Cooperació i Estructurals són responsables de controlar la correcta gestió financera de l'actuació dels ens locals. En aquest sentit, es fa un seguiment financer de les dades d'execució de la intervenció per determinar si realment procedeix el reemborsament del FEDER.

D'altra banda, la Direcció General de l'Administració Local, com a organisme intermedi designat responsable del tram local FEDER, ha de remetre a l'organisme intermedi coordinador responsable de la gestió i administració del programa, la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica, les declaracions de despeses del projectes dels ens locals. Cal destacar la col·laboració formal existent entre la DGAPE i la Direcció General de L'Administració Local, i en el cas de gestió d'operacions referents l'eix 1, també s'hi afegeix la participació de les diputacions, que aporten aproximadament un 25% de cofinançament. A més a més, la Direcció General de l'Administració Local en la gestió de les convocatòries, també ha d'estar en contínua comunicació amb altres departaments catalans que tenen competències en la gestió del fons FEDER, per evitar solapaments en les concessions d'ajuts europeus.

Pel que fa al tercer objectiu de la política de cohesió europea pel 2007-2013, la *cooperació territorial europea*, els programes cofinançats pel Fons Europeu de Desenvolupament Regional mantenen una línia de continuïtat amb els programes de la iniciativa comunitària INTERREG de la programació 2000-2006. En aquest sentit, cal destacar l'existència del Programa Operatiu de Cooperació Territorial Espanya-França-Andorra, (o Programa INTERREG IV A de cooperació transfronterera Espanya- França- Andorra), que fou aprovat per la Comissió Europea al 2007 a través de la Decisió C(2007)6309. En l'àmbit de les iniciatives INTERREG la funció de la Direcció General de l'Administració Local, juntament Servei de Gestió dels Fons de Cooperació i Estructurals és coordinar la programació dels projectes desenvolupats pels ens locals, i assessorar els caps de fila i socis implicats.

La Direcció General de l'Administració Local també és responsable en aquest cas, de gestionar la certificació dels projectes executats i controlar el compliment de la normativa comunitària. El Servei de Gestió dels Fons de Cooperació i Estructurals porta l'assessorament, seguiment i suport als projectes dels ens locals catalans que tenen relació amb els programes INTERREG, i es coordina amb els diversos departaments de la Generalitat per a la correcta distribució dels Fons. Com a exemples d'assessorament hi ha el cas de Sort, amb un INTERREG III, que ha construït un casal d'avis el 19 d'abril de 2010, o el consorci Montsec que ha creat el Centre d'Observació de l'Univers.

7.3.2. La Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació en l'objectiu europeu de competitivitat regional i ocupació.

D'altra banda, també dins del Departament de Governació i Administracions públiques la Direcció General de la Societat de la Informació i la Direcció General de Xarxes i Infraestructures de Telecomunicacions adscrites a la **Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació**, contribueixen a l'assoliment de l'objectiu 2 de la Política de Cohesió Europea. Concretament, el **Coordinador del Departament de projectes FEDER**, és responsable de la gestió dels projectes cofinançats en el marc del Programa operatiu objectiu 2 (competitivitat regional i ocupació) FEDER de Catalunya 2007-2013. Més específicament en l'Eix 1, d'Innovació, desenvolupament empresarial i economia del coneixement, la Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació té programades i aprovades tres grans operacions; El Projecte de la Tecnoregió i la creació de les infraestructures i serveis que donin suport a l'e-Salut dins la denominada *Operació Inforegió*, la xarxa de comunicacions RadioCom dins l'*Operació Radiocom*, i l'implementació de la xarxa LAN/WAN que permet establir una alta connectivitat intraempresarial, dins l'*Operació Banda Ampla Industrial*.

El Coordinador del Departament dels projectes FEDER dins de la Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la informació, gestiona aquells projectes amb cofinançament FEDER tant de la Direcció general de la Societat de la Informació, com la Direcció General de Xarxes i Infraestructures de Telecomunicacions. I en el desenvolupament de les seves funcions, l'equip tècnic de la Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la informació, manté reunions periòdiques de planificació i seguiment de les operacions amb la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica, del Departament d'Economia i Finances.

7.4. Contribució del Departament de Política territorial i Obres Públiques a la Política de Cohesió.

L'actuació del Gabinet tècnic i la Responsable de polítiques europees dins la Secretaria General de Política Territorial i Obres Públiques també es fonamenta en el Programa operatiu FEDER per Catalunya. Més concretament en l'eix 3, referent a accessos als serveis de transport i foment de la mobilitat sostenible, on a nivell català podem destacar els següents projectes; Estació FGC de Vollpelleres, Carril reservat per autobusos i vehicles d'alta ocupació (VAO) en l'autopista C-58 entre el nus de Ripollet i l'avinguda de la Meridiana, o l'Estació intermodal del Prat de Llobregat.

D'altra banda, un altre dels àmbits d'actuació del Departament de Política Territorial i Obres Públiques fa referència als projectes de cooperació territorial europea on es diferencia entre els projectes transfronterers, transnacionals o interregionals i xarxes. Així doncs, podem destacar les actuacions del DPTOP en el marc del programa de cooperació transfronterera Espanya-França-Andorra i l'instrument Europeu de Veïnatge i Partenariat (IEVP), pel que fa a la cooperació transnacional el programa MED i l'Espai sud-oest europeu (SUDOE), i en l'àmbit de cooperació interregional i xarxes, el programa INTERREG IV C, la xarxa urbana URBACT II i el programa ESPON 2013. A més a més, també cal destacar la participació del Departament de Política Territorial i Obres Públiques en altres programes amb cofinançament europeu com el [7è Programa marc d'investigació i desenvolupament tecnològic](#) (7PM), la [Xarxa Transeuropea de Transports \(XTT\)](#) etc.

7.5. La participació en programes educatius europeus del Departament d'Educació

L'any 2006 el Parlament Europeu i el Consell varen establir un programa d'acció en l'àmbit de l'aprenentatge permanent⁴⁴ que és el principal mecanisme de finançament europeu en el camp de l'educació i la formació. El Programa d'Aprenentatge Permanent (PAP) corresponent al període 2007-2013 es basa en els programes anteriors del període 2000-2006 ([Sòcrates](#), [Leonardo da Vinci](#), [eLearning](#) i l'acció Jean Monnet), i actualment comprèn quatre programes (Comenius, Grundtvig, Leonardo da Vinci i Erasmus), que concedeixen ajudes i subvencions a projectes que fomenten la mobilitat transnacional de les persones, milloren la qualitat dels sistemes d'educació, promouen la innovació etc.

L'actuació de l'**Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional** en el curs 2009-2010 està delimitada per les disposicions de la convocatòria catalana del PAP del període 2010-

⁴⁴ Decisió N° [1720/2006/CE](#) del Parlamento Europeu i del Consell, del 15 de novembre de 2006, per la que s'estableix un programa d'acció en l'àmbit de l'aprenentatge permanent.

2012⁴⁵, que destaca com a accions descentralitzades gestionades pel Departament d'Educació els programes Comenius i Grundtvig, i estableix que les sol·licituds dels beneficiaris s'han de presentar als Serveis Centrals del Departament d'Educació d'acord amb el marc general i la convocatòria europea.

D'altra banda, ubicat dins la Subdirecció General de Llengua i Entorn de la Direcció General de Planificació i entorn, **el Servei de Llengües** és responsable d'executar programes de la Unió Europea d'acció educativa i cooperar en les iniciatives d'institucions europees i internacionals que li corresponguin. Però també de participar en les iniciatives derivades d'acords amb institucions europees i internacionals en matèria lingüística i de promoció de les llengües. Així doncs, el Servei de Llengües és responsable de la gestió dels fons dels ajuts europeus en els programes Comenius i Grundtvig. L'annex III de la Convocatòria Nacional de propostes pel 2010, establert per l'Agència nacional espanyola del PAP (l'Organisme Autònom de Programes Educatius Europeus) estableix les direccions de les administracions educatives a les quals s'ha de remetre les sol·licituds i documentació pertinent per a les accions dels Programes Comenius i Grundtvig. En el cas català es cita la Subdirecció General de Llengua i Entorn com a responsable d'aquesta tramitació i gestió dels fons.

7.6. El Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, la Política Agrària Comuna, i el Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2007-2013

Malgrat que l'article 116 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que correspon a la Generalitat la competència en exclusiva en matèria d'agricultura i ramaderia, l'article 113 de l'Estatut també determina la seva responsabilitat en el desplegament, aplicació i execució de la normativa de la Unió Europea que afecta a les seves competències, com és el cas de la PAC. Cal destacar que moltes de competències del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural es veuen afectades per l'existència de la PAC, una política amb un enorme pes financer i gran desenvolupament normatiu, que esdevé factor d'integració jurídica i econòmica, i juga un paper rellevant en la construcció europea.

Dins del desplegament de la PAC que afecta al Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural cal destacar el Programa de Desenvolupament Rural (PDR) de Catalunya 2007-2013, que fou aprovat per la Comissió Europea el febrer de 2008 i és l'eina mitjançant la qual s'implementen les directius i estratègies (autonòmiques, estatals i comunitàries) referents a desenvolupament rural. El

⁴⁵ [ORDRE EDU/507/2009, de 16 de novembre](#), de modificació de l'Ordre EDU/490/2007, de 17 de desembre, per la qual es dona publicitat al marc general que regirà en les convocatòries descentralitzades del Programa d'Aprenentatge Permanent de la Unió Europea, per al període 2007-2013, i s'obre la convocatòria corresponent al període 2010-2012

PDR fou elaborat des del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural amb la col·laboració de tots els departaments de la Generalitat, especialment amb el suport del Departament de Medi Ambient i Habitatge i tenint en compte el sector agrari i el conjunt d'actors socials i econòmics del món rural, i fou modificat el desembre de 2009 a través de la Decisió C(2009)10340 de la Comissió⁴⁶. El Departament d'Agricultura i Ramaderia va esdevenir l'any 1996 l'Organisme Pagador (OP) responsable de la gestió dels pagaments en matèria de política agrària comunitària, i el Decret 393/2006 regula l'organització i el funcionament de l'Organisme Pagador en la gestió dels ajuts finançats pels fons FEAGA i FEADER.

Per altra banda, el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural també és competent en la gestió del Fons Europeu de Pesca (FEP)⁴⁷ destinat a garantir l'aplicació de la política pesquera comuna⁴⁸, d'acord amb les directrius establertes en el Programa Operatiu i el pla financer del FEP de Catalunya per al període 2007-2013. Aquest programa es fonamenta en les prioritats establertes en el Programa Operatiu del FEP de l'Estat Espanyol i especifica les línies d'actuació referents a ajuts pel sector pesquer, la transformació i comercialització de productes de pesca i de l'aqüicultura, a partir de l'establiment de 5 eixos prioritaris.

A més a més el Departament d'Agricultura Alimentació i Acció Rural, i en aquest cas, específicament sota la responsabilitat de **l'Oficina de Relacions Sectorials i Exteriors**, també participa en projectes de cooperació territorial europea, com l'INTERREG IV RURURBAN destinat al foment de la bona governança en espais periurbans. Cal destacar que aquesta iniciativa fou aprovada pel Comitè MED per al període 2009-2011, a qui la Comissió Europea ha atorgat la competència en gestió dels projectes inclosos en INTERREG IV del mediterrani.

⁴⁶ Decisión C (2009)10340 Decisión de la Comisión por la que se aprueba la revisión del programa de desarrollo rural de Cataluña para el periodo de programación de 2007-2013 y se modifica la Decisión C (2008)702 de la Comisión, de 15 de febrero de 2008, por la que se aprueba el programa de desarrollo rural.

⁴⁷ Reglamento (CE) n°1198/2006, del Consejo de 24 de julio, relativo al Fons Europeu de la pesca, que defineix les modalitats i les condicions de les intervencions comunitàries en el sector de la pesca.

⁴⁸ Reglamento (CE) n° 865/2007 del Consejo, de 10 de julio de 2007 , por el que se modifica el Reglamento (CE) n° 2371/2002, sobre la conservación y la explotación sostenible de los recursos pesqueros en virtud de la política pesquera común

7.7. El Departament de Medi Ambient i Habitatge i la gestió dels fons europeus FEDER i FEADER

En el període de programació financera 2007-2013 es preveu la participació del Departament de Medi Ambient i Habitatge en la gestió del Fons Europeu de Desenvolupament Regional, però també en el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural. Per tant, dins d'aquesta conselleria, en la Subdirecció General de Coordinació Corporativa, hi ha una persona específica responsable del seguiment i control dels fons europeus.

El Departament de Medi Ambient i Habitatge participa en la gestió del FEDER d'acord amb l'objectiu de competitivitat regional i ocupació, on destaca l'eix 2 dedicat a medi ambient i prevenció de riscos, que prioritza l'ús sostenible dels recursos i el reforç de les sinergies entre el creixement i la protecció mediambiental. Respecte d'aquest eix el Programa Operatiu Catalunya 2007-2013 detalla dos temes prioritaris, el foment de la protecció de la biodiversitat (tema prioritari 51) i la prevenció de riscos (tema prioritari 53). Les operacions previstes en la tipologia 51 impliquen el desenvolupament de infraestructures en espais protegits, l'ordenació de l'ús sostenible d'aquests espais i actuacions de restauració dels hàbitats protegits. En canvi, les actuacions previstes en el tema prioritari 53 formen part del Pla general de la política forestal 2007-2016.

D'altra banda, el Departament de Medi ambient i Habitatge també participa en la gestió del Fons FEDER pel que fa a l'objectiu de cooperació territorial europea, en alguns programes europeus com el Programa objectiu de cooperació transfronterera Espanya - França – Andorra (POCTEFA IV A), el Programa objectiu de cooperació transnacional mediterrani, el Programa objectiu de cooperació transnacional sud-oest o el Programa objectiu de cooperació interregional (Interreg IVC). Per exemple en el marc del POCTEFA IV A, podem destacar la participació d'aquest departament en els següents projectes; PRINCALB, GALLIPYR, PIRINOBLE, DYNAFOREST, o FLUXPYR, entre d'altres.

A més a més, a través d'un Protocol amb el Departament d'Agricultura i Ramaderia, es deleguen algunes funcions de la gestió del Programa de Desenvolupament Rural al Departament de Medi Ambient i Habitatge, referents a mesures cofinançades per la Generalitat de Catalunya, l'Administració de l'Estat i la Unió Europea. El Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2007-2013 fomenta la gestió, la conservació i el desenvolupament sostenible dels boscos així com la conservació i millora del medi ambient, i és cofinançat pel Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER), que estableix quatre eixos d'acció prioritaris. El Departament de Medi Ambient i Habitatge participa en l'eix 2, Millora del Medi ambient i l'entorn natural, amb el Centre de la Propietat Forestal i diversos serveis de la Direcció General del Medi Natural.

7.8. Participació en programes finançats per la UE de la Conselleria d'Interior Relacions Institucionals i Participació

Dins del Departament d'Interior Relacions Institucionals i Participació, el Gabinet tècnic fa un seguiment de l'activitat comunitària que li correspon, i fomenta la participació de les unitats departamentals en programes europeus susceptibles de rebre finançament de la UE. Així doncs, malgrat que la presentació i l'execució de projectes és competència de les unitats directives del Departament d'Interior Relacions Institucionals i Participació, el **Gabinet tècnic** els assisteix i facilita les seves tasques pel que fa al seguiment i control de l'execució dels projectes. Per exemple, s'ha de destacar la participació d'aquesta conselleria en el dispositiu de cooperació transfronterera per el període 2009-2011, anomenat Cooperació Policial Regional Catalunya Llenguadoc-Roussillon (CoPoReg CaLaRo) cofinançat per la Unió Europea (FEDER) a través de la cooperació territorial operativa Espanya-França-Andorra (2007-2013). En aquest projecte col·laboren la Gendarmeria francesa, la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra i la Guàrdia Civil, per promoure accions d'interrelació, coordinació i cooperació entre cossos policials transfronterers. Però un altre projecte en execució a destacar, on el Departament d'Interior Relacions Institucionals i Participació actua a partir de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, és el BeSeCu (Behaviour, Security and Culture), finançat per la Comissió Europea, dins del 7è Programa Marc, amb l'objectiu d'investigar i comparar les diferències ètniques del comportament humà davant d'incendis i altres situacions de crisi.

Com a projectes rellevants ja executats, es pot citar la participació d'aquest departament, sota seguiment del Gabinet tècnic, en el Projecte pilot per a una enquesta europea de victimització, en col·laboració amb la Direcció General de Justícia i Afers Interiors. Com també en el programa Fire Paradox, a través del Departament General d'Emergències i Seguretat Civil, que va implicar quatre anys d'estudi i d'intercanvis entre els diferents cossos d'extinció i experts de diversos països. D'altra banda, el Departament d'Interior Relacions Institucionals i Participació té alguns projectes pendents de l'aprovació de la Comissió Europea com el Projecte Human, presentat al 7è Programa marc de la Direcció General de Recerca, o el Projecte Medirisk, presentat a la convocatòria de subvencions del Programa de cooperació transnacional Mediterrani (MED), finançat amb Fons FEDER. Però també el programa Daphne, que depèn de la Direcció General de Justícia e Interior de la Comissió Europea.

8. PARTICIPACIÓ EN PROJECTES O INICIATIVES SOTA IMPULS EUROPEU

Tal i com hem destacat Europa és un referent polític i econòmic per Catalunya. Des del sorgiment dels moviments europeistes després de la Segona Guerra Mundial, en un context en què s'identificava europeisme amb democràcia, regions com Catalunya es mobilitzen per apropiarse a Europa (Granell, 2002; 24). Podem parlar d'una Catalunya Europea que no es limita a l'adaptació al cabal comunitari, a la voluntat de participació en els òrgans de govern europeus, o a la participació en el sistema financer de la UE. La projecció europea de Catalunya inclou la participació dels diferents departaments de la Generalitat en moltes iniciatives i projectes que sorgeixen a Europa, i no sempre reben el suport financer de la UE.

En aquest sentit, podem destacar l'activitat del Comissionat d'Afers Exteriors i Cooperació del Departament de Vicepresidència, de les seccions del Departament de Justícia, o de l'Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional del Departament d'Educació, per il·lustrar com Catalunya aprofita els seus recursos geogràfics, institucionals, econòmics i culturals per apropiarse a altres actors europeus i promoure iniciatives o aliances estratègiques de tipus funcional, per travessar les velles fronteres estatals.

8.1. El dinamisme del Departament de Justícia en la participació en iniciatives europees

La realització de l'espai de justícia, llibertat i seguretat europeu que té com a objectius garantir la lliure circulació de persones i oferir un nivell elevat de protecció als ciutadans comunitaris, engloba àmbits com la gestió de les fronteres exteriors de la UE, la lluita contra la delinqüència, la cooperació judicial civil, la cooperació policial i judicial penal etc. En pro d'aquests objectius les Direccions Generals i Secretaries del Departament de Justícia participen en programes europeus de coordinació judicial entre governs o regions de la UE, però també en programes europeus per tercers països. La finalitat de la cooperació judicial és reforçar el diàleg i l'acció conjunta de les autoritats judicials dels diferents estats membres. Per exemple, la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil del Departament de Justícia ha signat al febrer de 2010 un conveni de col·laboració tècnica amb la Direction Régionale pour la Protection Judiciaire de la Jeunesse de l'Illa de França, en matèria de justícia juvenil.

A més a més, el Departament de Justícia participa en diferents organismes i xarxes internacionals en l'àmbit de l'execució penal; en el Consell d'Europa, en el fòrum europeu de justícia restaurativa, en la conferència permanent europea de la probation, en el fòrum europeu sobre règim a la presó, o en la Direcció General de Justícia, Llibertat i Seguretat de la Comissió Europea. Però aquest departament també rep finançament de la Comissió Europea per desenvolupar

projectes d'abast internacional on poden participar diferents unitats departamentals sota la responsabilitat de la Secretaria de Serveis Penitenciaris, Rehabilitació i Justícia Juvenil, que participa en reunions i projectes promoguts per la Comissió en diversos països europeus i en programes de cooperació amb Amèrica Llatina i el Mediterrani.

La Secretaria de Serveis Penitenciaris és la unitat del Departament de Justícia més activa pel que fa a la participació en programes europeus, per exemple col·labora en el projecte finançat per la UE amb l'objectiu de reformar el sector penitenciari d'Algèria, sota coordinació de la Fundació internacional i per a Iberoamèrica d'Administració i Polítiques Públiques (FIIAPP).

Així doncs, el Departament de Justícia mitjançant la Secretaria de Serveis Penitenciaris, Rehabilitació i Justícia Juvenil participa en programes europeus com “Justícia restaurativa: una agenda per a Europa”, on col·labora amb entitats de França, Itàlia, Portugal, Turquia, Malta, Bèlgica i la Universitat de la Rioja, o en el programa “l'uropeïtzació de les presons”, que aborda el debat entorn la necessitat de modernització de la gestió penitenciària i les principals problemàtiques dels sistemes penitenciaris europeus. Però la Direcció General d'Execució Penal i de Justícia Juvenil del Departament de Justícia també participa en la trobada cívica europea, i en l'observatori europeu de justícia juvenil en el Centre de Nisida, a Nàpols.

Observem doncs, que les diferents Secretaries o Direccions Generals del Departament de Justícia col·laboren en el desenvolupament de programes i xarxes europees, i en projectes europeus per altres països, sobretot en l'àmbit de la reinserció i els serveis penitenciaris. En efecte, és inevitable que les diferents unitats departamentals estiguin en contacte directe amb altres regions i governs, però aquestes comuniquen i informen de la seva activitat a **l'Assessor de Relacions Externes**, el coordinador d'aquestes accions, i l'enllaç de la Secretaria per la Unió Europea i de la Delegació del Govern de la Generalitat davant la UE, per aquells afers europeus relacionats amb justícia.

8.2. L'Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional en la cooperació amb organismes i la difusió d'iniciatives comunitàries

També cal destacar que dins del Departament d'Educació, **l'Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional** col·labora a escala europea, amb el Comitè de les Regions, amb el Consell d'Europa, la UNESCO, amb xarxes de cooperació regional (l'Euroregió, i la Comunitat de Treball dels Pirineus), i amb associacions professionals educatives europees, entre d'altres. A nivell estatal, l'Oficina col·labora amb el Ministeri de Educació i Cultura, amb l'Organisme Autònom de

Programes Educatius Europeus⁴⁹ (OAPEE), i les agències corresponents de les comunitats autònomes. A Catalunya, l'Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional no només coopera amb la Secretaria per la Unió Europea i la Delegació del Govern de la Generalitat davant la UE, sinó també amb el Comissionat per a Afers Exteriors i Cooperació del Departament de la Vicepresidència de la Generalitat, que està en contacte amb les delegacions de Catalunya a l'exterior. A més a més, els Serveis Territorials del Departament d'Educació participen amb l'Oficina en la promoció, la gestió i el suport de les diverses accions del Programa d'Aprenentatge Permanent.

D'altra banda, aquesta Oficina que forma part del Gabinet del Conseller d'Educació en qualitat d'Agència per a Catalunya, assisteix a tots aquells professors, centres i institucions interessats en participar en Programes educatius europeus. L'Oficina ofereix als centres la informació i el suport necessari per participar en aquests programes. Però dins d'aquesta funció informativa també fomenta la difusió de materials de suport didàctic per a la introducció d'Europa a l'escola, impulsa xarxes de cooperació entre centres escolars de diverses regions europees, crea xarxes telemàtiques per realitzar projectes multilaterals, i col·labora en la formació dels professors per a la introducció de la dimensió europea a l'ensenyament. En aquest sentit l'Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional també organitza activitats de cooperació amb les institucions comunitàries i amb altres institucions regionals europees, prioritzant aquelles activitats que afavoreixin l'intercanvi d'idees i de persones.

8.3. El Departament de Vicepresidència responsable de la participació de Catalunya en xarxes europees

El Govern de Catalunya dedica bona part dels seus esforços en acció exterior a teixir relacions amb països europeus. Segons el Departament de Vicepresidència els països i regions prioritaris per a Catalunya a Europa són: [França](#), [Andorra](#), [Alemanya](#), el [Regne Unit](#), [Escòcia](#), [Gal·les](#), [Flandes](#) i [Valònia](#). De fet, cal destacar la creació de les [Delegacions del Govern català a Alemanya, a França i al Regne Unit](#). No obstant, moltes relacions de Catalunya amb altres regions europees es duen a terme a través de l'activitat de les xarxes de cooperació regional europea de què Catalunya forma part.

⁴⁹ L'OAPEE, resta adscrit al Ministeri d'Educació espanyol, a través de la Secretaria d'Estat d'Universitats, i és l'agència responsable de gestionar la participació espanyola en el Programa d'Aprenentatge Permanent, i de desenvolupar les accions descentralitzades dels diferents programes (Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci i Grundtvig).

La proliferació de xarxes d'actors regionals i també urbans, com a nous espais de caire supraregional i transestatal d'acció col·lectiva és un dels efectes més destacables del projecte europeu (Morata, 2006;31). Des dels anys vuitanta Catalunya ha participat en organitzacions regionalistes europees, i també en xarxes de cooperació territorial, destacant la seva participació en iniciatives en àmbits com les noves tecnologies o formació. Aquestes experiències generen sinergies amb altres actors europeus, malgrat les dificultats derivades de la manca de recursos i de cobertura del marc legal europeu, els costos de coordinació o les divergències competencials entre els socis regionals etc.

El Comissionat d'Afers Exteriors i Cooperació, i més concretament la **Direcció General de Relacions Internacionals** del Departament de Vicepresidència gestiona la participació catalana en xarxes regionals, moltes d'elles amb socis europeus: la [Comunitat de Treball dels Pirineus](#), l'[Euroregió Pirineus-Mediterrània](#), els [Quatre Motors per a Europa](#), la [Conferència de Regions Perifèriques Marítimes \(CRPM\)](#), l'[Associació de Regions Frontereres d'Europa \(ARFE\)](#), l'[Assemblea de Regions d'Europa \(ARE\)](#), o la [Conferència de Regions amb Poder Legislatiu \(REGLEG\)](#).

IV. CONCLUSIONS

Malgrat les dificultats que esvaeixen el somni de “l’Europa de les regions”, molts actors subestats amb competències legislatives, com Catalunya, cerquen el seu encaix en el puzzle europeu, en les estructures polítiques de la UE. I en aquest sentit, s’ha subratllat la necessitat de vincular les institucions europees amb els nivells subnacionals de govern, com a element clau per reforçar la legitimitat de la Unió.

Donat que el marc legal concedeix als Estats el rol d’actors principals en la dimensió política de la UE, és a dir, en els processos decisoris que estableixen les polítiques europees, l’acció europea catalana ha pres dos camins, indirectament, ha intentat influir en la política europea espanyola, i directament, ha anat reforçant el *lobbying* català a Brussel·les.

En tot cas, avui dia només podem parlar de cooperació entre l’administració central espanyola i les administracions autonòmiques. Pel tractament d’assumptes europeus aquesta cooperació és fonamentalment multilateral, entre totes les comunitats autònomes i l’executiu central, mitjançant les conferències sectorials de conformitat amb els acords de la CARUE. Parlem d’un mecanisme de cooperació multilateral per la participació de les comunitats autònomes en les delegacions espanyoles que assisteixen als comitès de la Comissió i a algunes formacions del Consell, que no respon a l’asimetria competencial existent entre les autonomies, no considera el seu grau d’autogovern, i on el representant autonòmic participa de forma passiva. Catalunya però, ha apostat pel desenvolupament de canals de cooperació bilateral amb el govern espanyol, vehiculats a través de la Comissió Bilateral Estat- Generalitat per Assumptes relacionats amb la UE, creada al 1998. D’altra banda, l’acció europea directa catalana inicialment a través del Patronat Català Pro Europa, ha donat lloc al reconeixement de la Delegació del Govern de la Generalitat davant de la UE, com a instrument clau per donar a conèixer la realitat i els interessos catalans davant les instàncies comunitàries, accedir a la informació de les institucions, donar suport als projectes catalans que formen part de programes comunitaris, i col·laborar amb la resta d’oficines subestats.

D’altra banda, l’acció exterior catalana envers l’Europa comunitària també comprèn la seva participació en projectes que reben el seu suport financer, d’acord amb les polítiques europees de medi ambient i sostenibilitat, la nova política agrària comuna, la política de recerca i desenvolupament tecnològic i sobretot la política de cohesió, entre d’altres. Com tampoc es pot obviar l’activisme català en el desenvolupament de programes d’abast Europeu que no reben el suport financer de la Unió, la seva participació en associacions regionalistes com l’ARE, i

l'activisme català en la participació i promoció de xarxes d'interessos, pel sorgiment d'iniciatives innovadores de cooperació territorial com l'Euroregió Pirineus-Mediterrània.

En efecte, la importància que han adquirit els assumptes europeus, ens fa parlar de l'uropeïtzació de l'administració catalana. La qüestió fonamental plantejada en aquest estudi és com organitzar administrativament la participació de les conselleries de la Generalitat a Europa, un àmbit que afecta horitzontalment a tota l'estructura administrativa catalana. Hem constatat que l'Administració europea catalana no compta amb una conselleria dedicada als temes europeus com succeeix en les regions europees més dinàmiques com els *länder* alemanys (Ramon i Sumoy, 2003;173). La participació catalana en afers europeus és garantida pels departaments o conselleries que componen la Generalitat de Catalunya, sota la coordinació de la Secretaria per la Unió Europea adscrita al Departament de Presidència. La SUE compta amb un Servei de coordinació interdepartamental, i és la peça clau de l'engranatge català dels assumptes europeus, es tracta d'un organisme "paraigua" que dóna suport a l'activitat en terreny europeu dels departaments catalans, i també a l'antena catalana a Brussel·les, la Delegació del Govern de la Generalitat davant la Unió Europea.

Actualment, totes les conselleries catalanes, excepte Governació i Administracions Públiques disposen d'un únic càrrec, secretaria, oficina, direcció general o secció, que es responsabilitza de la coordinació interna dels afers europeus corresponents. A més a més, els Secretaris Generals dels departaments garanteixen l'existència del contacte amb la Secretaria per la Unió Europea i la Delegació del Govern català a la capital comunitària. Així doncs, l'engranatge català per la participació a Europa, és liderat per set càrrecs responsables de la coordinació de l'acció europea, cinc direccions generals, tres Oficines catalanes amb projecció exterior i, finalment, pel Gabinet tècnic del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació.

L'organigrama dels afers europeus a Catalunya il·lustra els diferents models de gestió dels assumptes europeus desenvolupats pels departaments catalans (veure taula 9), i posa de manifest l'atenció que aquests afers mereixen des del punt de vista domèstic. La creixent dimensió europea de les polítiques públiques ha requerit el reforç del vessant europeu de l'administració catalana.

Taula 9. Models de gestió dels afers europeus desenvolupats pels departaments catalans

MODEL A: DEPARTAMENTS AMB UN CÀRREC RESPONSABLE DE LA COORDINACIÓ INTERNA DELS AFERS EUROPEUS		
Conselleries	Responsables de la coordinació dels afers europeus	Característiques del Model
Departament de Política Territorial i Obres Públiques	Responsable de polítiques europees	<ul style="list-style-type: none">-Bona visibilitat del càrrec que assumeix la gestió interna dels temes europeus-L'existència d'un únic càrrec coordinador dels afers europeus facilita l'eficiència en la seva gestió.- En cada Departament aquests càrrecs ocupen una posició jeràrquica diferent en l'estructura administrativa catalana.- L'existència d'aquests càrrecs pot variar d'acord amb els canvis en la conjuntura política catalana.- En la majoria de casos, els càrrecs no es dediquen exclusivament a gestionar els afers europeus
Departament de Medi Ambient i Habitatge	Assessora en polítiques transversals en matèria de medi ambient	
Departament d'Acció Social i Ciutadania,	Responsable de programes amb la Unió Europea	
Departament de Treball	Assessora en polítiques sociolaborals en l'àmbit internacional	
Departament d'Innovació, Universitats i Empresa	Cap del Gabinet del Conseller	
Departament de Justícia	Assessor de relacions externes	
Departament de Cultura	Responsable de relacions internacionals	
MODEL B: CONSELLERIES ON LA COORDINACIÓ INTRADEPARTAMENTAL DELS TEMES EUROPEUS RECAU EN DIRECCIONS GENERALS		
Conselleries	Responsables de la coordinació dels afers europeus	Característiques del Model
Departament de Vicepresidència	Direcció General de Relacions Internacionals del Comissionat d'Afers Exteriors i Cooperació	<ul style="list-style-type: none">- La gestió dels afers europeus rep el suport i recursos d'una secció departamental.- Manca de visibilitat de l'assumpció de les diferents responsabilitats europees en els decrets de creació i modificació de l'estructura organitzativa dels departaments-Cal destacar l'eficiència de la gestió dels fons europeus a Catalunya de la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica- En el cas del Departament de Governació i Administracions públiques no hi ha una única secció departamental dedicada a la coordinació dels temes europeus, cada unitat s'ocupa dels temes europeus pertinents. Tanmateix destaca la tasca de la Direcció General d'Administració Local en la gestió de fons europeus a nivell local.
Departament d'Economia i Finances	Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica	
Departament de Governació i Administracions públiques	Direcció General d'Administració Local, Direccions generals de la Societat de la Informació i de Xarxes i Infraestructures de Telecomunicacions	
MODEL C: DEPARTAMENTS ON LA COORDINACIÓ DELS ASSUMPTES EUROPEUS ÉS RESPONSABILITAT D'OFICINES AMB PROJECCIÓ EXTERIOR		
Conselleries	Responsables de la coordinació dels afers europeus	Característiques del Model
Departament d'Educació	Oficina de Cooperació Educativa i Científica Internacional	<ul style="list-style-type: none">- La gestió dels afers europeus es beneficia de l'existència d'una oficina amb projecció exterior- Manca de visibilitat dels responsables concrets dels temes europeus en els organigrames departamentals- Malgrat que aquestes oficines no es dediquen exclusivament a temes europeus, aquest és un dels àmbits més importants de la seva tasca- En aquests casos, cal destacar el pes de les polítiques públiques europees que afecten a les responsabilitats d'aquests departaments.
Departament de Salut	Oficina de Relacions Internacionals i Cooperació dins de la Secretaria d'Estratègia i Coordinació	
Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural	Oficina de Relacions Sectorials i Exteriors	

En el cas del Departament de Governació i Administracions Públiques destaca l'absència d'un càrrec únic o secció departamental que coordini l'acció europea, fet que enterboleix l'anàlisi i la visibilitat de la seva participació en l'arena comunitària. Aquesta mancança no pot ser justificada per la heterogeneïtat de competències tractades per aquest departament. Sinó tot al contrari, en casos en que una conselleria és responsable d'àmbits d'actuació divergents, és necessària l'existència d'una única figura o unitat departamental que coordini i garanteixi l'eficàcia de l'activitat a nivell europeu, que aglutini les sinergies procedents d'àmbits diversos, i eviti la incertesa sobre qui assumeix la responsabilitat en assumptes europeus. Però també per garantir la transparència i difusió de l'activitat departamental a nivell europeu, element indispensable per evitar solapaments amb l'acció d'altres conselleries.

En la majoria dels casos estudiats, més concretament en set departaments, la tendència observada és l'adjudicació de la responsabilitat de la coordinació interna dels afers europeus en una persona en concret. En funció de cada departament, aquests responsables ostenten un càrrec i una posició jeràrquica diferent en l'estructura administrativa. Per exemple, en els Departaments de Justícia, Cultura, Treball i Innovació, Universitats i Empreses els coordinadors depenen del Gabinet del Conseller/a. No obstant, en alguns casos com en el de l'Assessora en polítiques sociolaborals en l'àmbit internacional del Departament de Treball, el càrrec que coordina l'acció europea de la conselleria no és únicament responsable d'aquesta tasca.

No només és recomanable l'existència d'un únic coordinador intradepartamental dels assumptes europeus, ja sigui un càrrec o una secció departamental, sinó també la dedicació exclusiva d'aquests responsables que componen l'engranatge català dels afers europeus. Així com també l'augment de la preparació tècnica, l'*expertise* de l'administració catalana dedicada als assumptes europeus, en definitiva, l'*eurofitness* dels departaments catalans. Elements indispensables per una banda, per l'augment de l'eficàcia de la participació i la influència catalana a Europa, i per l'altre per la promoció d'aquelles habilitats professionals necessàries per fer front a la complexitat que caracteritza la UE.

A més a més, és important atorgar certes garanties de continuïtat a les tasques desenvolupades per aquests càrrecs o unitats departamentals que dirigeixen el moviment de l'engranatge català dels assumptes europeus per mantenir la seva operativitat. Això implica que l'existència i la tasca dels coordinadors intradepartamentals de l'activitat europea no pot estar condicionada als vaivens polítics, i els canvis en l'estructura de la Generalitat no han d'afectar al funcionament i dinamisme d'aquest engranatge. Per exemple, la creació d'un nou càrrec o secció departamental dedicada a la gestió de la seva acció europea, no pot suposar la pèrdua d'informació de les tasques ni del

coneixement derivat de l'experiència pràctica dels anteriors responsables. L'eficàcia, qualitat i operativitat de l'engranatge que garanteix el protagonisme català a Europa depèn de que els canvis en la vessant europea de l'administració catalana no impliquin començar de zero, depèn de la continuïtat i estabilitat en la gestió departamental d'aquesta actuació.

En tot cas, actualment les diferències observades en la gestió intradepartamental dels afers europeus, podrien estar relacionades no només amb l'entorn polític que condiciona l'articulació de l'administració catalana, sinó que l'existència o no d'una secció o un càrrec responsable dels assumptes europeus podria estar relacionada amb el grau d'impacte de les polítiques comunitàries en els diferents departaments, i la distribució competencial existent a nivell estatal i a nivell europeu. Per exemple, podem destacar els Departaments d'Agricultura, Acció Rural i Medi Ambient i Habitatge, com dos casos on el pes de les decisions preses a nivell comunitari condicionen clarament l'actuació catalana. Per tant, l'eficàcia de l'activitat europea d'aquestes conselleries, malgrat que Catalunya gaudeixi a nivell autonòmic d'àmplies competències en medi ambient i agricultura, requereix l'existència de l'Assessora en polítiques transversals en matèria de medi ambient, i l'Oficina de Relacions Sectorials i Exteriors del Departament d'Agricultura.

És difícil jutjar el grau d'uropeïtzació dels diferents departaments que componen l'administració catalana, donada la importància que Catalunya atorga a l'acció exterior a nivell europeu, i considerant la importància creixent de la UE com a centre de producció de polítiques públiques que afecten la quotidianitat dels ciutadans comunitaris. A més a més, la heterogeneïtat d'actuacions europees que coordinen les conselleries de la Generalitat complica l'establiment d'un model ideal de gestió intradepartamental dels assumptes europeus. En tot cas, podríem afirmar que l'eficàcia de l'acció europea catalana i l'operativitat de l'engranatge català dels assumptes europeus requereix de l'existència en cada departament d'un càrrec amb perfil d'expert, i dedicació exclusiva a la coordinació interna dels afers europeus, que no resti subjecte als canvis de l'entorn polític, i es beneficiï del suport d'una unitat departamental. O bé, la creació d'una secció específica responsable de la gestió de l'actuació europea dins de les conselleries, sota una direcció fixa i coneixedora de l'arena comunitària. A més a més, també seria positiu que el càrrec o unitat departamental responsable de la coordinació dels afers europeus rebés el suport d'una petita supervisió política.

D'altra banda, es fa palesa la necessitat de major transparència, reconeixement i visibilitat del vessant europeu de l'administració catalana, davant les dificultats existents per localitzar les unitats departamentals responsables d'aquests assumptes. Informació que en la majoria de casos no consta

en els magres organigrames de les Conselleries posats a disposició de la ciutadania, ni tampoc en els decrets de creació o modificació de l'estructura organitzativa dels departaments catalans.

Per acabar, considerant l'absència d'una conselleria dedicada a un tema tant horitzontal com són els assumptes europeus, cal recalcar la importància del paper de la Secretaria per la Unió Europea del Departament de Presidència en la coordinació interdepartamental d'aquest àmbit prioritari d'acció exterior. El manteniment d'aquest òrgan de coordinació de la participació catalana a Europa, i de l'actual organigrama dels afers europeus a Catalunya, dependrà de l'evolució de la conjuntura política catalana, dels efectes de l'actual crisi econòmica en l'estructura administrativa de la Generalitat, i de les possibilitats futures d'augment del protagonisme de Catalunya a Europa. En tot cas, cal tenir present la responsabilitat dels departaments que formen la Generalitat, i de l'engranatge català dels assumptes europeus com a executor de la política europea catalana i com a habilitador i impulsor de totes aquelles iniciatives que fan que avui parlem de la Catalunya europea.

V. BIBLIOGRAFIA

ARLEGUI, L., LURIA, J. (2007): “La Política de cohesió en el període 2007-2013 i la seva aplicació a Catalunya” a Nota d'Economia 88. 2n quadrimestre 2007, Departament d'Economia i Finances. Pàgs. 141-151.

<http://www.gencat.cat/economia/departament/publicacions/nota/88/index.html>

BELTRAN, S., ZAPATER, E. (2006): “La Política de Cohesió” a MORATA, F. (dir): *20 anys de Catalunya a la Unió Europea*. Delegació del Govern davant la Unió Europea. Patronat Català Pro Europa. Institut Universitari d'Estudis Europeus. Pàgs. 95-108.

BELTRAN, S. (2010): “Cataluña y la Unión Europea tras las modificaciones incorporadas por el Tratado de Lisboa, el rol de la Secretaría para la Unión Europea”, *Revista Mon.Cat*, 2010

BELTRAN, S (2010): “La aplicación de los acuerdos que regulan la participación de las Comunidades Autónomas en el Consejo. Variaciones o desvaríos sobre un mismo tema”, *Revista General de Derecho Europeo*, nº 22

CACIAGLI, M. (2006): *Regiones de Europa, autogobierno, regionalismos, integración europea*, traducció: Claudia Storini, Lino Valencia: Tirant lo Blanch, 278 p.; 22 cm.

DEPARTAMENT D'ECONOMIA I FINANCES, (2009): *La reforma dels fons europeus per al 2007-2013*. Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica. Generalitat de Catalunya

<http://www.gencat.cat/economia/ambits/politica/europa/conjunt/index.html>

DEPARTAMENT D'ECONOMIA I FINANCES, (2009): *L'aplicació de la política de cohesió 2007-2013 a Catalunya*. Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica. Generalitat de Catalunya.

<http://www.gencat.cat/economia/ambits/politica/europa/conjunt/index.html>

DEPARTAMENT D'ECONOMIA I FINANCES, (2009): *Manual de Procediments de la Generalitat de Catalunya del PO FEDER 2007-2013 de Catalunya*. Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica. Generalitat de Catalunya.

http://www.gencat.cat/economia/doc/doc_44070001_1.pdf

DEPARTAMENT D'INTERIOR, RELACIONS INSTITUCIONALS I PARTICIPACIÓ, (2009): *La col·laboració entre l'Estat i les Comunitats Autònomes*. Direcció General de Relacions Institucionals, Generalitat de Catalunya. Resum de les conferències pronunciades en el marc del curs de tardor de 2009 organitzat pel Consorci Universitat Internacional Menéndez Pelayo de Barcelona.

http://www10.gencat.cat/drep/binaris/Col_estat_ccaa_tcm112-117413.pdf

ESPASA, M. (2002): “Catalunya i el pressupost comunitari”, a GRANELL, F., POU i SERRADELL, V. i SÁNCHEZ FERRIZ, M.A. (dir.) : *Catalunya dins la Unió Europea. Política, economia i societat*, Barcelona: Edicions 62. Pàgs. 231-236.

ESPASA, M. (2006): “Les perspectives financeres de la Unió Europea 2007-2013: Conseqüències per a Espanya i Catalunya”, *Revista d'Estudis Autònomic i Federals*, 3, 187-222.

GARCÍA SEGURA, C. (1995): *L'activitat exterior de les regions: una dècada de projecció exterior de Catalunya*, Barcelona: Fundació Bofill.

GARCÍA SEGURA, C. (2006): “L’acció exterior catalana envers l’Europa comunitària” a MORATA, F. (dir): *20 anys de Catalunya a la Unió Europea*. Delegació del Govern davant la Unió Europea. Patronat Català Pro Europa. Institut Universitari d’Estudis Europeus. Pàgs. 19-30.

GRANELL, F. (2002): “La Catalunya europea: una introducció”, a GRANELL, F., POU i SERRADELL, V. i SÁNCHEZ FERRIZ, M.A. (dir.) (2002): *Catalunya dins la Unió Europea. Política, economia i societat*, Barcelona: Edicions 62. Pàgs. 23-50.

INSTITUT D’ESTUDIS AUTONÒMICS,(2008): “Evolució de l’estat autonòmic 2007”, Document conclusiu del seminari permanent de l’IEA. Generalitat de Catalunya Departament d’Interior, Relacions Institucionals i Participació.

http://158.109.129.18/institucionspolitiques/documents/Document_final_evolucioEA_2007_tcm112_77154.pdf

KLAUS-JURGEN. N. (2004): “La actuación de las regiones en la política europea: un análisis comparado” a MORATA, F (2004): *Gobernanza multinivel en la Unión Europea*, Valencia: Tirant lo Blanch, 2004 429 p.; 21 cm.

MOLSOSA, J. (2002): “Les polítiques estructurals” a GRANELL, F., POU i SERRADELL, V. i SÁNCHEZ FERRIZ, M.A. (dir.) : *Catalunya dins la Unió Europea. Política, economia i societat*, Barcelona: Edicions 62. Pàgs. 236-244.

MORATA, F. (2006): “Catalunya i les xarxes europees” a MORATA, F. (dir): *20 anys de Catalunya a la Unió Europea*. Delegació del Govern davant la Unió Europea. Patronat Català Pro Europa. Institut Universitari d’Estudis Europeus.

PARDO, F. (2007): *Els fons estructurals i el Fons de Cohesió a Catalunya en el període 2000-2006*, a Nota d’Economia 88. 2n quadrimestre 2007, Departament d’Economia i Finances. Pàgs 127-139. <http://www.gencat.cat/economia/departament/publicacions/nota/88/index.html>

PUJOL, J. (2002): pròleg a GRANELL, F., POU i SERRADELL, V. i SÁNCHEZ FERRIZ, M.A. (dir.) : *Catalunya dins la Unió Europea. Política, economia i societat*, Barcelona: Edicions 62. Pàgs.13-15.

RAMON i SUMOY, R. (2003): “La participació de Catalunya en la Unió Europea”, a URGELL, J. (dir.): *Donar protagonisme a Catalunya. Acció internacional i política de relacions exteriors catalana*, Barcelona: CETC/Pòrtic.

RAMON i SUMOY, R. (2004): “El Comité de las Regiones: largo camino hacia la institucionalización de la Europa multinivel” a MORATA, F (2004): *Gobernanza multinivel en la Unión Europea*, Valencia: Tirant lo Blanch, 2004 429 p.; 21 cm.

SECRETARIA PER LA UNIÓ EUROPEA,(2009): “La participació de la Generalitat de Catalunya en el Consell de Ministres de la UE”, en *l’Informe semestral sobre l’estat de la Unió Europea, gener –juny de 2010, Presidència espanyola de la UE*. Departament de la Presidència, Generalitat de Catalunya, http://www.gencat.cat/unio_europea

VILLAPALOS, G. (2003): *Cataluña en la Unión Europea, los perfiles históricos, jurídicos y políticos de una realidad diferenciada*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Institut d’Estudis Autonòmics 257 p.; 24 cm.

DOCUMENTACIÓ OFICIAL I TEXTS NORMATIUS

Marc català

DECRET 314/2004, de 22 de juny, de creació de la Delegació del Govern de la Generalitat a Brussel·les. DOGC núm. 4165-01/07/04.

[DECRET 66/2005, de 19 d'abril, de reestructuració de la Direcció General de Programació Econòmica.](#) DOGC núm. 4368- 21/04/2005, (Pàg. 10706).

DECRET 160/2006, de 16 de maig, de reestructuració del Servei d'Ocupació de Catalunya. DOGC núm. 4636 - 18/05/2006, (Pàg. 21902).

[DECRET 219/2006, de 23 de maig, de creació de la Direcció General de Planificació i Relacions Agràries del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.](#) DOGC núm. 4641- -25/05/2006, (Pàg. 23581).

DECRET 321/2006, de 22 d'agost, de nova denominació de la Delegació del Govern de la Generalitat a Brussel·les. DOGC núm. 4704 - 24/08/2006, (Pàg. 36716).

DECRET 421/2006, de 28 de novembre, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. DOGC núm. 4771 - 29/11/2006,(Pàg. 50447).

DECRET 631/2006, de 27 de desembre, de creació de la Secretaria per a la Unió Europea. DOGC núm. 4789 - 29/12/2006, (Pàg. 54227).

DECRET 55/2007, de 13 de març, de reestructuració de la Secretaria General del Departament de Governació i Administracions Públiques. DOGC núm. 4842 - 15/03/2007,(Pàg. 9259).

DECRET 42/2008, de 4 de març, pel qual es regula la coordinació executiva de l'acció exterior del Govern de la Generalitat. DOGC núm. 5085- 06/03/2008, (Pàg. 18141).

[DECRET 255/2008, de 23 de desembre, pel qual es crea el Comissionat d'Afers Exteriors i Cooperació del Departament de la Vicepresidència, la persona titular del qual adopta la denominació de viceconseller/a](#) DOGC núm. 5287.

DEPARTAMENT D'ECONOMIA I FINANCES, (2008): *Programa operatiu FEDER de Catalunya 2007-2013 Objectiu de competitivitat regional i ocupació: Una manera de fer Europa*. Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica. Generalitat de Catalunya.

http://www.gencat.cat/economia/doc/doc_41450520_1.pdf

Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, sancionada per Sa Majestat el Rei Joan Carles I el dia 19 de juliol de 2006. DOGC núm. 4680, del 20.07.2006.

[ORDRE EDU/507/2009, de 16 de novembre,](#) de modificació de l'Ordre EDU/490/2007, de 17 de desembre, per la qual es dóna publicitat al marc general que regirà en les convocatòries descentralitzades del Programa d'Aprenentatge Permanent de la Unió Europea, per al període 2007-2013, i s'obre la convocatòria corresponent al període 2010-2012.

ORDRE GAP/443/2008, de 13 d'octubre, per la qual s'aproven les bases reguladores per seleccionar actuacions dels ens locals susceptibles de cofinancament del FEDER, per al període 2007-2013, i es convoca el termini de presentació de sol·licituds per a l'Eix 5. DOGC núm. 5239. 20.10.2008

ORDRE GAP/131/2009, de 23 de març, per la qual s'aproven les bases reguladores per seleccionar operacions dels ens locals susceptibles de cofinancament pel FEDER, per al període 2007-2013, i es convoca el termini de presentació de sol·licituds per al període 2007-2011, Eix 1, per a l'àmbit territorial de la Diputació de Barcelona. DOGC núm. 5348 . 27.3.2009

ORDRE GAP/345/2009, de 6 de juliol, de modificació de l'Ordre GAP/442/2008, de 14 d'octubre, per la qual s'aproven les bases reguladores per seleccionar operacions dels ens locals susceptibles de cofinancament FEDER, per al període 2007-2013, i es convoca el termini de presentació de sol·licituds per al quadrienni 2007-2010, eixos 2-4.

ORDRE GAP/53/2010, d'1 de febrer de 2010, per la qual s'aproven les bases reguladores per seleccionar projectes de municipis susceptibles de cofinancament pel FEDER Catalunya 2007-2013, eix 4, mitjançant el programa Viure al Poble, i es convoca el termini de presentació de sol·licituds per al període 2010-2013.

ORDRE GAP/170/2010, de 18 de març, per la qual s'aproven les bases reguladores per seleccionar operacions dels ens locals de la demarcació de Lleida susceptibles de ser cofinançades pel FEDER per al període 2007-2013, i s'obre la convocatòria per presentar sol·licituds per al període 2007-2013, eix 1. DOGC núm. 5597 - 29/03/2010 .

ORDRE GAP/171/2010, de 18 de març, per la qual s'aproven les bases reguladores per seleccionar operacions dels ens locals de la demarcació de Girona susceptibles de ser cofinançades pel FEDER per al període de 2007-2013, i s'obre la convocatòria per presentar sol·licituds per al període 2007-2013, eix 1 .DOGC núm. 5597 - 29/03/2010.

ORDRE GAP/169/2010, de 22 de març, per la qual s'aproven les bases reguladores per seleccionar operacions dels ens locals de la demarcació de Tarragona susceptibles de ser cofinançades pel FEDER per al període de 2007-2013, eix 1. DOGC núm. 5597 - 29/03/2010

SERVEI D'OCUPACIÓ DE CATALUNYA, MINISTERIO DE TRABAJO Y ASUNTOS SOCIALES, (2007): *Programa Operativo FSE de Cataluña 2007-2013*.
http://www.mtin.es/uafse_2000-2006/es/2007-2013/prog-operativos/Catalunya.pdf

Marc espanyol

CARCE, Acuerdos de 9 de diciembre de 2004 de la Conferencia para Asuntos Relacionados con las Comunidades Europeas, sobre la Consejería para Asuntos Autonómicos en la Representación Permanente de España ante la Unión Europea y sobre la participación de las Comunidades Autónomas en los grupos de trabajo del Consejo de la Unión Europea; y sobre el sistema de representación autonómica en las formaciones del Consejo de la Unión Europea. BOE, núm. 64, (Págs.9372-9376).

CARCE, Propuesta de acuerdo sobre la participación de las Comunidades Autónomas en los Comités de la Comisión o “de comitología”, periodo 2007-2011.

Constitució espanyola de 1978, Aprovada per les Corts Generals el dia 31 d'octubre de 1978. Ratificada per referèndum popular el dia 6 de desembre de 1978. Sancionada per Sa Majestat el Rei Joan Carles I davant les Corts Generals el dia 27 de desembre de 1978. Publicada en català en BOE núm. 311-3, del 29/12/1978.

Dirección General de Fondos Comunitarios (2007): *Marco Estratégico Nacional de Referencia de España 2007 – 2013*. Ministerio de Economía i Hacienda.
<http://www.dgfc.sggp.meh.es/index.jsp>

Organismo Autónomo Programas Educativos Europeos, (2010): Convocatoria nacional de propuestas de las acciones descentralizadas de los programas Comenius, Leonardo da Vinci, Erasmus, Grundtvig y transversal

(visitas de estudio) en el marco del programa de aprendizaje permanente 2010.
<http://www.oapee.es/oapee/inicio/convocatoria/2010.html>

Programa Operativo del Fondo de Cohesión 2007-2013-FEDER, “una manera de hacer Europa.”
http://www.sifemurciaeuropa.com/2002/fondos/pdfs/programa_operativo_fondo_cohesion_feder_2007_2013.pdf

Protocolo de delegación de funciones entre el Servei d'Ocupació de Catalunya, organismo intermedio del PO FSE de Cataluña 2007-2013, y el Departament de Treball como Organismo Colaborador en el marco del Acuerdo por el que se regulan las competencias de la autoridad de gestión del programa operativo del FSE de Cataluña 2007-2013 que serán desarrolladas por el gobierno de la Comunidad Autónoma de Cataluña. (14/11/2008).

Marc europeu

Conclusions del Consell, de 12 de maig de 2009, sobre un [marc estratègic per la cooperació europea en l'àmbit de la educació i la formació](#) (ET 2020) Diari Oficial C 119 de 28/05/2009.

Decisió N° [1720/2006/CE](#) del Parlament Europeu i del Consell, del 15 de novembre de 2006, per la que s'estableix un programa d'acció en l'àmbit de l'aprenentatge permanent.

Decisión 1855/2006/CE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 12 de diciembre de 2006, por la que se establece el programa Cultura (2007-2013) (DO L 372 de 27.12.2006, p. 1/11).

Decisión del Consejo, de 16 de noviembre de 2007, sobre la manifestación Capital Europea de la Cultura para el año 2011 Diario Oficial n° C 282 de 24/11/2007 p. 0015 – 0015.

Decisió C (2007) 6308, Decisió de la Comissió de 7 de desembre de 2007, pel qual s'adopta el programa operatiu d'intervenció comunitària del Fons Europeu de Desenvolupament Regional per a Catalunya. Brussel·les, 07/12/2007.

Decisión C (2009)10340, Decisión de la Comisión por la que se aprueba la revisión del programa de desarrollo rural de Cataluña para el periodo de programación de 2007-2013 y se modifica la Decisión C (2008)702 de la Comisión, de 15 de febrero de 2008, por la que se aprueba el programa de desarrollo rural.

Reglament 1828/2006 de 8 de desembre de 2006, pel qual es fixen normes de desenvolupament per al Reglament 1083/2006, pel qual s'estableixen les disposicions generals relatives al Fons Europeu de Desenvolupament Regional, al Fons Social Europeu i al Fons de Cohesió, i el Reglament 1080/2006 relatiu al Fons Europeu de Desenvolupament Regional - [DOUE L 371/01, 27/12/2006](#).

Reglament (CE) n°1081/2006 el Parlament Europeu i el Consell estableixen les disposicions generals reguladores del FSE per al període 2007-2013.

Reglament (CE) n°1198/2006, del Consell de 24 de juliol, relatiu al Fons Europeu de la pesca, que defineix les modalitats i les condicions de les intervencions comunitàries en el sector de la pesca.

Reglamento (CE) n° 865/2007 del Consejo, de 10 de julio de 2007, por el que se modifica el Reglamento (CE) n° 2371/2002, sobre la conservación y la explotación sostenible de los recursos pesqueros en virtud de la política pesquera común.

ANNEX I

Taula 10. La Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica en la gestió i control del PO FEDER 2007-2013 de Catalunya

ÀMBITOS	PERSONAL ASIGNADO		FUNCIONES EN LA GESTIÓN DEL PO	TAREAS A DESEMPEÑAR POR EL PERSONAL ASIGNADO A LAS TAREAS DE GESTIÓN Y CONTROL DEL PO
	Nº	% DEDICAC.		
GESTIÓN	4	90%	Programación, selección de operaciones y garantía del cumplimiento de la normativa de aplicación en todo el periodo de ejecución.	1. Responsable de Coordinación de Políticas Estructurales. <ul style="list-style-type: none"> ✓ Analizar e informar de la adecuación de las intervenciones comunitarias en el ámbito de la programación económica de la Generalitat. ✓ Participar en la preparación y presentación de los programas cofinanciados por la UE. ✓ Planificar y coordinar la participación de los departamentos de la Generalitat de Catalunya y las corporaciones locales en las intervenciones comunitarias. ✓ Programar, gestionar y realizar el seguimiento de las intervenciones comunitarias. ✓ Supervisar la selección de proyectos. ✓ Seguimiento de los proyectos cofinanciados con el FEDER y proporcionar asistencia a los Coordinadores de Departamento y organismos dependientes para la tramitación y seguimiento de proyectos. ✓ Elaborar las certificaciones agregadas para ser enviadas a la Autoridad de Gestión. ✓ Coordinar la tramitación de la solicitud de pagos a la Autoridad de Gestión. 2. Responsable de proyectos europeos. <ul style="list-style-type: none"> ✓ Participar en la preparación y presentación de los programas cofinanciados por la UE. ✓ Analizar la adecuación de los proyectos presentados por los departamentos de la Generalitat a la normativa comunitaria de aplicación. ✓ Seguimiento de los proyectos cofinanciados con el FEDER y proporcionar soporte a los Coordinadores de Departamento y organismos dependientes para la tramitación y seguimiento de proyectos. ✓ Coordinar la recogida de la información sobre la ejecución de los proyectos, analizarla y transmitirla a la Autoridad de Gestión. ✓ Elaborar los informes de seguimiento de los programas FEDER. ✓ Analizar y difundir la normativa y los documentos de la CE que sea de interés para los Departamentos y entidades dependientes en materia de cohesión y dar asesoramiento sobre las diferentes vías de participación en los recursos europeos. 3. Técnico de apoyo en la Coordinación de Políticas Estructurales. <ul style="list-style-type: none"> ✓ Apoyo técnico a el/la responsable de Coordinación de Políticas Estructurales y a el/la Responsable de Proyectos Europeos. 4. Responsable de Seguimiento de Actuaciones Comunitarias. <ul style="list-style-type: none"> ✓ Dar apoyo a las tareas de programación y seguimiento de los proyectos cofinanciados en el FEDER.
			Gestión y seguimiento (financiero, físico y contable), en coordinación con el resto de departamentos, de las actuaciones cofinanciadas.	
			Garantía de una pista de auditoría adecuada.	
			Registro y almacenamiento de datos en un sistema informatizado (SIFECAT).	
			Implantación de los procedimientos de certificación del gasto.	
			Certificación y propuesta de pagos.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizar el seguimiento de las certificaciones de gasto y tramitación de los expedientes de cobro de los proyectos cofinanciados por la UE. ✓ Tramitar los cobros que la Generalitat de Catalunya recibe de su participación en programas de la UE. ✓ Mantener y actualizar la base de datos específica para la gestión de todas las intervenciones cofinanciadas por los fondos estructurales, así como el seguimiento informático de la ejecución financiera y de los indicadores. ✓ Organizar los Comités y reuniones de seguimiento que se celebran. <p>Este equipo actuará bajo la supervisión y coordinación, tanto de la Directora General de Análisis y Política Económica, como del Subdirector General de Programación.</p> - Directora General de Análisis y Política Económica. <ul style="list-style-type: none"> ✓ Coordinar las intervenciones comunitarias en Catalunya que emanan de las políticas estructurales y de cohesión de la Unión Europea que corresponden al FEDER y al Fondo de Cohesión. ✓ Certificación y propuesta de pagos y controles reglamentarios de los programas comunitarios y de los proyectos. ✓ Dirigir la programación, gestión y seguimiento, en coordinación con los departamentos, de las intervenciones comunitarias de los programas comunitarios. ✓ Dirigir las actuaciones de control y verificación de las intervenciones y los proyectos. - Subdirector General de Programación. <ul style="list-style-type: none"> ✓ Negociar con los servicios de la Comisión Europea, o con la Administración General del Estado, aquellos aspectos relacionados con las políticas estructurales y de cohesión de la UE que corresponden al FEDER y al Fondo de Cohesión. ✓ Coordinar la programación, gestión y seguimiento, en coordinación con los departamentos, de las intervenciones comunitarias de los programas comunitarios. ✓ Coordinar las actuaciones de control y verificación de las intervenciones y los proyectos. ✓ Propuesta de certificación y propuesta de pagos y controles reglamentarios de los programas comunitarios y de los proyectos. ✓ Elaborar estudios y acciones de difusión de la información relacionada con los fondos europeos en Catalunya.
			Evaluación.	
			Comité de seguimiento.	
			Informes de ejecución anual y final.	
			Información y publicidad.	
CONTROL	2 + Asist. Externa	100%	Controles reglamentarios y verificación en fase previa selección de proyectos y certificación.	1. Responsable Oficina Técnica de Control. <ul style="list-style-type: none"> ✓ Programar y gestionar las actuaciones de control correspondientes a proyectos cofinanciados por el FEDER, según las disposiciones comunitarias de aplicación. ✓ Coordinar y realizar las verificaciones administrativas previas a la certificación de gastos correspondientes a los proyectos cofinanciados por el FEDER, así como la realización de visitas de control sobre el terreno (in situ). ✓ Coordinar y realizar las actuaciones de control de los sistemas y procedimientos utilizados por los organismos ejecutores de operaciones cofinanciadas por el FEDER.

ÀMBITOS	PERSONAL ASIGNADO		FUNCIONES EN LA GESTIÓN DEL PO	TAREAS A DESEMPEÑAR POR EL PERSONAL ASIGNADO A LAS TAREAS DE GESTIÓN Y CONTROL DEL PO
	Nº	% DEDICAC.		
			<p>Coordinación de las visitas de control.</p> <hr/> <p>Verificación de operaciones.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Supervisar las auditorías realizadas por organismos externos, y tramitar el procedimiento de alegaciones. ✓ Coordinar la corrección de irregularidades y comunicación a las autoridades pertinentes. ✓ Coordinar la preparación y la comunicación de instrucciones e informes sobre la aplicación del FEDER en relación a las actuaciones de control. <p>2. Técnico de la Oficina Técnica de Control.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Gestionar las actuaciones de control correspondientes a proyectos cofinanciados por el FEDER, según las disposiciones comunitarias de aplicación. ✓ Realizar las verificaciones administrativas previas a la certificación de gastos correspondientes a los proyectos cofinanciados por el FEDER, así como la realización de visitas de control sobre el terreno (in situ). ✓ Realizar las actuaciones de control de los sistemas y procedimientos utilizados por los organismos ejecutores de operaciones cofinanciadas por el FEDER. ✓ Realizar el seguimiento y preparar las comunicaciones de las irregularidades detectadas en controles para posteriormente tramitarlas a las autoridades pertinentes. ✓ Preparar alegaciones a los informes de control y asesorar a los beneficiarios en la elaboración de las mismas. ✓ Preparar instrucciones e informes sobre la aplicación del FEDER en relación a las actuaciones de control. <p>Estas funciones se llevarán a cabo directamente por medios propios, o a través de la contratación de una asistencia técnica externa.</p>
CONTROL INFORMÁT.	1	75%	Control, coordinación y despliegue de los servicios informáticos y aplicaciones inherentes al programa.	<p>1. Responsable / Coordinador de Proyecto del CTTI</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Gestionar y coordinar la cartera de aplicaciones de ámbito departamental, corporativas y actuaciones informáticas de menor impacto. ✓ Gestionar los proyectos informáticos en las diferentes fases: definición y viabilidad, formalización de requerimientos, planificación, seguimiento de la ejecución, puesta en funcionamiento, gestión del cambio y evaluación de los resultados. ✓ Elaborar pliegos técnicos en los procesos de licitación y realización de valoraciones técnicas e informes de las ofertas presentadas para la construcción el mantenimiento y la evolución de los sistemas de información. ✓ Gestionar y coordinar los equipos de desarrollo de proyectos informáticos, gestión de terceros y vigilancia del seguimiento de la metodología de gestión de proyectos y cumplimiento de estándares y normativas de desarrollo del Centro y de la Generalitat de Catalunya. ✓ Apoyar a la conceptualización y diseño de sistemas de información. ✓ Impulsar las políticas de integración de los datos al Departamento.
				<ul style="list-style-type: none"> ✓ Apoyar a la definición y ejecución de planos directores de las TIC y al alineamiento de las actuaciones TIC con las necesidades y la estrategia del Departamento desde la óptica de los sistemas de información. ✓ Apoyar la implantación de los sistemas y las soluciones corporativas y departamentales dentro del ámbito de los organismos adscritos al Departamento. ✓ Apoyar en la implantación de la firma electrónica.
ASESORÍA JURÍDICA	1	50%	Preparación de documentación y asesoramiento jurídico.	<p>1. Asesor jurídico</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Preparación de documentación, propuesta o emisión de informes sobre materias relacionadas con los Fondos Europeos.

Font: DGAPE, Manual de Procediments de la Generalitat de Catalunya del PO FEDER 2007-2013 de Catalunya

Agraïments a

Voldria agrair de manera especial a la Dra. Susana Beltran no només la seva col·laboració desinteressada, sinó també la seva disponibilitat i orientació constants, el bon criteri i entusiasme amb què ha dirigit el treball han estat decisius per tirar-lo endavant. També volem donar les gràcies a tots els nostres entrevistats;

Conxita Font i Montse Amorós de la Secretaria per la Unió Europea,

Laura Alcoverro del Departament de Vicepresidència,

Laura Foraster del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa,

Joan Luria del Departament d'Economia i Finances,

Jordi Castells, Jordi Silvestre i Sheila Sancho del Departament de Governació i Administracions Públiques,

M. Àngels Espuny del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Isabel García del Departament de Política Territorial i Obres Públiques,

Alexandre Masllorens del Departament de Justícia,

Cristina Sanchís del Departament de Cultura,

Joan Ronchera del Departament de Salut,

Mireia Montané i Vicenta Rambla del Departament d'Educació,

Lluc Beltran del Departament d'Agricultura i Acció Rural,

Leonor Tamayo i M. Àngels Pujols del Departament de Treball,

Beatriu Aguer del Departament d'Acció Social i Ciutadania,